

A portrait of a man with short, dark hair, looking slightly to the right. He is wearing a dark red or maroon shirt. The background is a dark wood paneling with a window showing green foliage outside. The text is overlaid on the image.

Ds. Richard Wurmbrand

DE ONDERGRONDSE KERK

gemarteld om Christus' wil

DE ONDERGRONDSE KERK

The Underground Church

German Edition

Copyright 2015 Voice Media

info@VM1.global

Web home: www.VM1.global

All rights reserved. No part of the publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic, or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law. For permission requests, email the publisher, addressed “Attention: Permission Coordinator,” at the address above.

This publication **may not be sold, and is for free distribution** only.

De ondergrondse Kerk

Gemarteld om Christus' wil

Ds. Richard Wurmbrand

INTERNATIONALE RAAD VAN CHRISTELIJKE KERKEN

Ds. Richard Wurmbrand komt thuis na veertien jaren in communistische gevangenissen te hebben doorgebracht

Dit boek is geschreven door een merkwaardig man. Het bevat het verhaal van zijn bijna ongelofelijke ervaringen gedurende de veertien jaar die hij heeft doorgebracht in communistische gevangenissen in zijn vaderland Roemenië. Het boek is geen fantasie, het baseert zich niet op losse geruchten, het zijn geen bespiegelingen van iemand buiten het ijzeren gordijn.

Het bijzondere is echter, dat de schrijver niet zozeer anti-communist als wel pro-Christus wil zijn. Hij realiseert zich ten volle de communistische dreiging. Hij is er vast van overtuigd dat die moet worden overwonnen. Toch is zijn boek vóór alle dingen het getuigenis van Christus' liefde tot de communisten en wil het de lezers opwekken zich in te zetten voor de bekering der communisten.

Alleen, in een vuile, door ratten onveilig gemaakte cel, als op de rand van waanzin of dood, heeft deze op bestiale wijze gemartelde man opgezien naar de hemel en met gekneusde lippen God gesmeekt om tot hem te spreken. God hééft gesproken, maar het waren geen woorden, doch de doordringende angstkreten van de op het kruis van God verlaten Christus. Ja, het was de schreeuw van het verlaten, gekwelde lichaam van Christus dat hij hoorde — in zijn zware beproeving en heldhaftige strijd achter het ijzeren gordijn, nu, in deze twintigste eeuw:

De man, die deze schreeuw heeft gehoord als het antwoord op zijn gebed, is door een wonder verlost uit zijn cel en bevindt zich thans in de vrije wereld. Dit boek is het eerste gedeelte van zijn boodschap aan het westen, een boodschap die ongetwijfeld de vrije wereld en haar lauwe kerken op hun fundamenten zal doen schudden, zodra ze in haar geheel bekend wordt.

Zoals te verwachten viel, hebben deze jaren van onmenselijke gevangenschap om „de misdaad van het christen-zijn” een zware tol geëist. Gedurende korte tijd hebben de blijdschap over de vrijheid en het vervuld zijn met de Geest hem een verbazingwekkende kracht en vitaliteit verleend. Maar de eindeloze martelingen en de grote hoeveelheden bedwelmende middelen, die hem zijn toegediend bij pogingen tot hersenspoeling, kondigen reeds een tweede aanval aan op zijn

zwaar gebeukte lichaam en geest. Het talrijke gehoor uit heel de vrije wereld, dat de laatste maanden zo geboeid naar hem heeft geluisterd, zal spoedig alleen nog de erfenis hebben van zijn voorname geschriften.

Het boek, dat de lezer hier wordt aangeboden, heeft geen enkele literaire pretentie. Het is een getrouwe weergave van de oorspronkelijke Amerikaanse editie, geschreven, niet in een zorgvuldig bewerkt Engels, maar in Wurmbrands eigen, gevoelige en welsprekende bewoordingen. Op deze wijze moge zich aan de lezer iets mededelen van de urgentie, de warmte, de liefde, de oprechtheid, die duizenden bij duizenden hebben gevoeld bij het luisteren naar deze getuige van Christus. Ds. Richard Wurmbrand is een Luthers predikant, die enige tijd geleden in zijn vaderland Roemenië, na veertien jaar van gevangenschap en marteling, uit de gevangenis is ontslagen. Hij is één van de meest bekende onder de christelijke leiders, schrijvers en geleerden van zijn land. Hij doceerde de geschiedenis van het Oude Testament aan het Baptistenseminarie in Boekarest en hij is een vruchtbaar auteur. In zijn vaderland zijn weinig namen zo bekend als de zijne. Toen in 1945 de communisten zich van Roemenië meester maakten en trachtten ook de kerken voor hun doeleinden te gebruiken, is Richard Wurmbrand dadelijk begonnen met een effectieve en krachtige „ondergrondse” evangelieprediking onder zijn geknechte volk en onder de invallende Russische soldaten. Door heel Roemenië heen hebben duizenden hem in de late avond het evangelie horen verkondigen in schuren, op zolders, in kelders, of op het land. Om uit de handen der geheime politie te blijven, was hij in verschillende dorpen ook onder verschillende namen bekend. De mensen die deze man hoorden, zoals hij in die dagen het christelijk geloof levendig hield, plachten hem aan te duiden als „de man die over God spreekt”. Omdat hij plotseling in een dorp verscheen om er te prediken, en dan weer verdween om in een ander dorp op te duiken, noemden velen hem „het evangelie-spook”.

Hij sprak ook met grote aantallen Russische soldaten door de treinen binnen te gaan waarmee ze reisden, en hij benutte de lange reizen om hun het Woord Gods te brengen. Geholpen door bekeerlingen uit het Russische leger, die hij op deze wijze gewonnen had, kwam hij de Russische legerkampen binnen, waar hij zich als een gewone werkmans voordeed. Zo

bracht hij het Woord Gods aan de Russische militairen, terwijl christen-soldaten op de uitkijk stonden.

Met dit werk heeft hij jarenlang leiding gegeven aan de „ondergrondse kerk”. Hij drukte duizenden Evangeliën en andere christelijke boeken. Op het omslag prijkte soms een foto van Karl Marx. Een ander geschrift droeg tot titel: „Godsdienst — opium voor het volk”. De eerste tien bladzijden citeerden atheïstische uitspraken van communistische leiders. Maar op bladzijde 11 stond, dat alles wat men zo juist gelezen had, dwaas en onwaar was..... „en hier volgt nu de waarheid”. De rest van het boekje bevatte het Woord van God. De communistische censuur liet deze geschriften na een vluchtige blik door. Ze werden uitgedeeld op communistische bijeenkomsten. Tegen de tijd dat hun eigenlijke boodschap werd ontdekt, waren Ds. Wurmbrand en zijn werkers van de ondergrondse kerk al weer verdwenen.

Maar hij werd zo actief, dat hij ten slotte in 1948 werd gearresteerd, tegelijk met zijn vrouw Sabina. Zijn vrouw heeft drie jaar lang dwangarbeid verricht. Ds. Wurmbrand zelf heeft drie jaar in eenzame opsluiting doorgebracht — hij kreeg niemand te zien dan zijn communistische folteraars. Na drie jaar werd hij overgebracht naar een gemeenschappelijke cel, waar hij vijf jaar bleef en waar het folteren met messen en gloeiende poken voortduurde.

Vanwege zijn internationale bekendheid als christelijk leider, opvoeder en schrijver, gingen de diplomaten van buitenlandse ambassades bij de communistische regering informeren naar zijn veiligheid. Hun werd gezegd dat hij uit Roemenië gevlucht was. Aan zijn vrouw werd de officiële overlijdens-akte gegeven. Agenten van de geheime politie, die zich uitgaven voor vrijgelaten mede-gevangenen, vertelden dat ze op het kerkhof van de gevangenis zijn begrafenis hadden bijgewoond. Aan zijn familie in Roemenië en zijn vrienden in het buitenland werd gezegd dat ze hem nu maar moesten vergeten — hij was immers dood.

Gedurende de eerste acht jaar — van 1948 tot 1956 — heeft hij onbeschrijfelijke martelingen ondergaan. Toch hebben de communisten zijn geest niet kunnen breken. In de tijd van zijn eenzame opsluiting tikte hij 's avonds laat voor andere onzichtbare gevangenen het evangelie in „gevangenis-morse” op de muur. Jaren later ontmoette hij in een massa-cel een mede-gevangene, die door deze wijze van evangelieprediking

in de gevangenis tot Christus gebracht was. Na acht jaar werd hij vrijgelaten. Prompt hervatte hij zijn arbeid bij de ondergrondse kerk. Twee jaar later, in 1959, werd hij opnieuw gearresteerd en veroordeeld tot vijf en twintig jaar gevangenisstraf. Hij overleefde twee en een half jaar in een onderaardse „sterfkamer” voor doodzieke gevangenen. Tot nog toe was niemand daar langer dan twee weken blijven leven. Zelfs in die sterfkamer werd hij niet vrijgesteld van de folteringen die hem moesten dwingen de namen te noemen van leden der ondergrondse kerk. In deze tijd heeft hij verschillende communistische bewakers voor Christus mogen winnen. Die werden daarop zelf ingesloten met de christengevangenen, die ze eerst hadden geslagen en gemarteld. Onder een algemene amnestie in 1964 werd hij vrijgelaten. Weer ging hij verder met zijn ondergrondse prediking. Terwijl het gevaar groot was dat hij voor de derde keer gevangen gezet zou worden, werd door christenen in Noorwegen en de Verenigde Staten met de communistische autoriteiten onderhandeld over zijn vrijlating uit Roemenië. Decommunistische regering was er namelijk toe overgegaan om haar politieke gevangenen te „verkopen”. De „gewone prijs” voor een gevangene was twee duizend dollar. Voor hem was het echter zeven duizend dollar. Intussen is bekend geworden, dat de communistische beambte die toestemming gaf voor zijn „verkoop”, is doodgeschoten omdat hij hem heeft laten gaan.

In mei 1966 heeft hij in Washington een getuigenis afgelegd voor de Senaatscommissie voor Binnenlandse Veiligheid. Bij die gelegenheid ontkleedde hij zich tot zijn middel om de achttien diepe wonden te laten zien, die zijn lichaam overdeken als gevolg van de folteringen die hij had ondergaan. Zijn geschiedenis werd via de bladen in Amerika, Europa en Azië over de hele wereld verbreid. In september 1966 werd hij gewaarschuwd dat de communistische regering in Roemenië het besluit had genomen hem te vermoorden. In het aangezicht van deze bedreiging zwijgt hij evenwel niet. Men heeft hem „de stem van de ondergrondse kerk” genoemd. Vooraanstaande christenen hebben hem „een levende martelaar” genoemd of ook wel „de Paulus van het ijzeren gordijn”.

TER INLEIDING

Waarom ik dit boek schrijf

Aan iedere vrije christen breng ik een boodschap van de ondergrondse kerk achter het ijzeren gordijn.

De ondergrondse kerk, die ik vele jaren geleid heb, besloot dat ik al het mogelijke zou doen om naar de vrije wereld te komen en u een dringende boodschap over te brengen. Het is, zoals u aanstonds zult lezen, een groot wonder dat ik nog in leven ben en dat ik de vrijewereld heb bereikt. In dit boek geef ik de boodschap door, die mij is opgedragen door de getrouwe, lijdende ondergrondse kerk in de communistische landen.

Opdat de boodschap van de ondergrondse kerk uw volle en ernstige aandacht moge hebben, geef ik u eerst mijn eigen getuigenis en vertel u iets over de arbeid van die kerk.

RICHARD WURMBRAND

HOOFDSTUK I.

Een Godloochenaar vindt Christus

Ik ben opgegroeid in een gezin zonder enige godsdienst. In mijn kinderjaren kreeg ik generlei godsdienstige opvoeding en op veertienjarige leeftijd was ik reeds een overtuigde, verharde atheïst. Dit is het gevolg geweest van een verbitterde jeugd. Sedert mijn eerste levensjaren was ik een wees en in de moeilijke jaren van de eerste wereldoorlog heb ik slechts armoede gekend. Op mijn veertiende jaar was ik een even overtuigde Godloochenaar als de communisten nu. Op die leeftijd had ik al atheïstische boeken gelezen en het was niet slechts zo, dat ik niet in God of Christus geloofde, maar ik haatte deze ideeën en beschouwde ze als schadelijk voor de menselijke geest. Zo groeide ik op in een geest van verbittering tegenover de godsdienst.

Maar, zoals ik naderhand heb verstaan, was ik door genade één van Gods uitverkorenen, om redenen die ik niet begrijp. Dat waren redenen die niets te maken hadden met iets in mijn karakter, want dat was zonder meer slecht. Ofschoon ik een Godloochenaar was, gevoelde ik mij toch door iets onverklaarbaars aangetrokken tot kerkgebouwen. Het viel mij moeilijk langs een kerk te komen en niet naar binnen te gaan. Toch begreep ik nooit wat er in die kerken gebeurt. Ik luisterde naar de preken, maar zij spraken niet tot mijn hart. Ik was er heel zeker van dat er geen God is. Ik had een afkeer van de gedachte dat God een Meester is Die ik zou hebben te gehoorzamen. Ik haatte de verkeerde voorstelling van God die in mijn gedachten, aanwezig was. Maar hoe graag had ik gewild dat er ergens in het middelpunt van het heelal een liefhebbend hart zou bestaan. Ik heb zo weinig gekend van de vreugden van kindsheid en jeugd. Ik verlangde er naar dat er tenminste ergens een liefhebbend hart zou zijn dat ook voor mij klopte.

Ik wist dat er geen God was, maar ik was *bedroefd* dat er niet zulk een God van liefde bestond. In dit innerlijke geeste-

lijke conflict stapte ik eens een rooms-katholieke kerk binnen; ik zag daar mensen knielen en iets zeggen. Ik zei tegen mijzelf, dat ik naast hen wilde neerknielen om de woorden op te vangen die ze zeiden en hun gebeden na te zeggen om te zien of er iets zou gebeuren. Ze zeiden een gebed tot de heilige maagd: „Wees gegroet, Maria, vol van genade”. Ik sprak ze die woorden na, en nog eens, en nog eens. Ik keek op naar het beeld van Maria, maar er gebeurde niets. Het maakte mij erg verdrietig.

Op zekere dag, hoewel ik een zeer overtuigd atheïst was, bad ik tot God. Dat gebed was zo ongeveer als volgt: „God, ik weet zeker dat U niet bestaat. Maar als U bij geval toch bestaat, wat ik betwist, dan is het niet mijn plicht om in U te geloven, maar dan is het Uw plicht U aan mij te openbaren”.

Ik was een atheïst, maar mijn atheïsme gaf geen vrede aan mijn hart. In deze tijd van innerlijke beroering was er — zoals ik later ontdekte — in één dorp hoog in de bergen van Roemenië een oude timmerman die aldus bad: „Mijn God, ik heb U op aarde gediend en ik verlang er naar mijn loon te ontvangen zowel op aarde als in de hemel. En dat loon zou wezen, dat ik niet zal sterven voordat ik een Jood tot Christus gebracht heb, want Jezus is uit het Joodse volk voortgekomen. Maar ik ben arm en oud en ziek. Ik kan er niet op uitgaan om een Jood op te zoeken. In mijn dorp zijn ze niet. Brengt U een Jood naar mijn dorp en dan zal ik mijn best doen hem tot Christus te leiden”.

Iets onweerstaanbaars dreef mij naar dat dorp. Ik had er niets te doen. Roemenië heeft twaalf duizend dorpen. Maar ik ging naar dat dorp. Omdat ik een Jood ben, behandelde de timmerman mij met een voorkomendheid zoals het mooiste meisje niet ten deel valt. Hij zag in mij het antwoord op zijn gebed en hij gaf mij een Bijbel te lezen. Nu had ik al vele malen in de Bijbel gelezen uit kulturele belangstelling. Maar de Bijbel, die hij mij gaf, was een heel ander soort Bijbel. Zoals hij mij later heeft verteld, bad hij samen met zijn vrouw uren aaneen voor mijn bekering en voor de bekering van mijn vrouw. De Bijbel, die hij mij gegeven had, was niet zozeer geschreven in letters als wel in vlammen der liefde, ontstoken door zijn gebeden. Ik kon hem nauwelijks lezen. Ik kon er slechts over zitten schreien, als ik mijn eigen slechte leven vergeleek met het leven van Jezus, mijn onrein-

heid met Zijn reinheid, mijn haat met Zijn liefde, en *Hij heeft mij aangenomen om één van de Zijnen te worden.*

Spoedig daarna werd ook mijn vrouw bekeerd. Zij bracht anderen tot Christus, en die anderen brachten nog meer zielen tot Christus, en zo is in Roemenië een nieuwe Lutherse gemeente ontstaan.

Toen kwam de Nazi-tijd. Wij hebben veel te lijden gehad. In Roemenië trad het nazisme op in de vorm van een dictatuur van extreem orthodoxe elementen, die zowel protestantse groepen als Joden vervolgden.

Reeds voordat ik als predikant was bevestigd en zelfs eer ik voor predikant had gestudeerd, was ik praktisch de leider van deze gemeente, omdat ik haar gesticht had. Ik was er verantwoordelijk voor. In de nazi-tijd zijn mijn vrouw en ik verschillende malen gearresteerd, geslagen, en voor de nazi-rechters gesleept. De nazi-terreur was erg, maar toch nog slechts een voorproefje van wat komen zou onder de communisten. Aan mijn zoon Mihai moest een niet-Joodse naam gegeven worden om te voorkomen dat hij gedood zou worden.

Toch hebben deze nazi-tijden één groot voordeel gehad. Zij leerden ons dat lichamelijke slagen konden worden verdragen, dat de menselijke geest met Gods hulp verschrikkelijke folteringingen kan doorstaan. Ook leerden zij ons de techniek van geheime christelijke werkzaamheid en dat was een voorbereiding voor de veel zwaardere beproeving, die nog komen zou — een beproeving, die al voor de deur stond.

Mijn prediking tot de Russen

Uit wroeging over het feit, dat ik een Godloochenaar geweest ben, heb ik er sedert de dag van mijn bekering naar verlangd tegenover de Russen te kunnen getuigen. De Russen zijn mensen, die vanaf hun kinderjaren zijn opgevoed in het atheïsme. Mijn verlangen om Russen te bereiken, is in vervulling gegaan. Dat begon al in de nazi-tijd, doordat wij in Roemenië vele duizenden Russische krijgsgevangenen hadden en het mogelijk was als christen onder hen te arbeiden.

Het is een dramatische en ontroerende arbeid geweest. Nooit zal ik mijn eerste ontmoeting met een Russische gevangene vergeten. Hij vertelde mij dat hij genie-officier was. Ik vroeg hem of hij in God geloofde. Als hij „neen” gezegd had, zou

ik dat niet zo erg gevonden hebben. Het is het recht van ieder mens om te geloven of niet te geloven. Maar toen ik hem vroeg of hij in God geloofde, keek hij mij met niet-begrijpende ogen aan en zei: „Ik heb geen order om te geloven. Als ik een order krijg, zal ik geloven”.

De tranen liepen mij over de wangen. Het was of mijn hart verscheurd werd. Hier stond een man voor mij wiens geest dood was, een man die het grootste geschenk had verloren dat God aan het mensdom heeft gegeven, namelijk om een persoonlijkheid te zijn. Hij was een willoos werktuig in de handen van de communisten, bereid om op bevel te geloven of niet te geloven. Hij kon niet meer voor zichzelf denken. Dit was een typische Rus na aldiejaren van communistische overheersing! Na de schok van het zien wat het communisme aan menselijke wezens gedaan heeft, heb ik God beloofd mijn leven aan deze mensen te wijden om ze hun persoonlijkheid terug te geven en om ze geloof te geven in God en Christus. Ik hoefde niet naar Rusland te gaan om de Russen te bereiken. Het begon op 23 augustus 1944 — Russische troepen tot een sterkte van één miljoen kwamen Roemenië binnen. Spoedig daarna kwamen de communisten in ons land aan de macht. Dit was het begin van een nachtmerrie, die het lijden in de nazi-periode onbetekenend deed schijnen.

In het Roemenië van die dagen — het heeft een bevolking van achttien miljoen — telde de communistische partij slechts tien duizend leden. Maar Vishinsky, Minister van Buitenlandse Zaken in de Sovjet-Unie, stormde het bureau van onze zo beminde koning Michaël I binnen, sloeg met de vuist op de tafel en zei: „U moet communisten in de regering benoemen”. Leger en politie werden ontwapend en zo zijn de communisten door geweld aan de macht gekomen, maar bijna door iedereen gehaat. Het was helaas niet zonder de medewerking van de Amerikaanse en Britse regeerders van die dagen.

Mensen zijn verantwoordelijk voor God, niet alleen voor hun persoonlijke, maar ook voor hun nationale zonden. De tragedie van al die onderworpen volken legt een zware verantwoordelijkheid op het hart van Amerikaanse en Britse christenen. De Amerikanen moeten zich bewust worden dat ze bij tijden onwetend de Russen hebben geholpen ons een regime van moord en terreur op te leggen. Laten de Amerikanen dit goed maken door nu deze gevangen volkeren te

helpen om tot het licht van Christus te komen.

Liefde en verleiding spreken dezelfde taal

Toen de communisten eenmaal aan de macht gekomen waren, hebben zij tegenover de kerk op geslepen wijze het middel der verleiding gehanteerd. De taal van de liefde en de taal der verleiding zijn dezelfde. Iemand die een meisje tot vrouw begeert en hij die haar slechts voor één nacht begeert om zich daarna van haar te ontdoen, zeggen beide: „Ik heb je lief”. Jezus heeft ons gezegd de taal der verleiding wél te onderscheiden van de taal der liefde, en de wolven in schaapsklederen te onderscheiden van de echte schapen.

Toen de communisten aan de macht kwamen, wisten duizenden priesters, pastoors en predikanten die twee stemmen niet te onderscheiden.

De communisten belegden in het parlamentsgebouw een congres van alle christelijke kerken. Er waren vier duizend priesters, pastoors en predikanten van alle kerkengroepen. Deze vier duizend priesters en predikanten kozen Jozef Stalin tot ere-voorzitter van het congres. Hij was tegelijk voorzitter van de Wereldbeweging der godlozen en een massamoordenaar van de christenen. Bisschoppen en pastoors stonden de één na de ander in ons parlamentsgebouw op om te verklaren dat communisme en christendom in principe hetzelfde zijn en naast elkaar konden bestaan. De ene predikant na de andere richtte zich in prijzende bewoordingen tot het communisme en zei dat de nieuwe regering verzekerd kon zijn van de trouw van de kerk.

Mijn vrouw en ik waren op dit congres tegenwoordig. Mijn vrouw zat naast mij en zei: „Richard, sta op en wis deze schande van het gelaat van Christus af! Ze spuwen Hem in het gezicht”. Ik zei tegen mijn vrouw: „Als ik dat doe, verlies jij je man”. Ze zei: „Ik wil geen lafaard als man hebben”. Toen ben ik opgestaan en heb het congres toegesproken. Ik heb niet de moordenaars van de christenen geprezen, maar Christus en God, en ik heb gezegd dat onze trouw *allereerst* Hem moet gelden. De toespraken in dit congres werden per radio uitgezonden en het hele land heeft vanaf het spreekgestoelte van het communistische parlement de boodschap van Christus kunnen horen! Naderhand heb ik er voor moeten boeten, maar dat is het waard geweest.

Orthodoxe en protestantse kerkelijke leiders wedijverden in het zwichten voor het communisme. Een orthodoxe bisschop deed de hamer en sikkel op zijn mantel en vroeg zijn priesters hem niet meer „Monseigneur” te noemen, maar „kameraad bisschop”. Ik woonde het Baptistencongres in de stad Resita bij — een congres onder de rode vlag — waar ze allen staande het volkslied van de Sovjet-Unie hadden gezongen. De president van de baptisten verkondigde dat Stalin niet anders deed dan de geboden Gods vervullen. Hij preekt Stalin als een groot leraar van de Bijbel! Priesters als Patraskoïoe en Rosianoe waren meer rechthout en werden beambten van de geheime politie. Bisschop Rapp van de Lutherse Kerk in Roemenië ging in het seminarie leren dat God drie openbaringen had gegeven: één door Mozes, één door Jezus, en de derde door Stalin, waarbij de laatste telkens hoger was dan de vorige.

Ik moet hierbij opmerken dat de *echte* baptisten, die ik hartelijk liefheb, hier niet aan meededen, en getrouw waren aan Christus, waardoor ze veel moesten lijden. Maar de communisten „kozen” hun leiders, en de baptisten hadden geen andere keus dan ze te aanvaarden. Datzelfde geldt vandaag van de hoogste godsdienstige „leiding”.

Degenen, die dienaars van de communisten in plaats van Christus werden, begonnen de broeders, die zich niet bij hen voegden, aan te klagen.

Zoals de Russische christenen na de Russische Revolutie een ondergrondse kerk hebben gesticht, zo heeft de machtsovername door de communisten en het verraad van de zijde van vele officiële kerkelijke leiders ons genoopt ook in Roemenië een ondergrondse kerk te vormen — een kerk, die getrouw was in het evangeliseren, het verkondigen van het evangelie en het winnen van kinderen voor Christus. De communisten verboden dit alles en de officiële kerk was het daar mee eens. Samen met anderen startte ik het ondergrondse werk. Naar buiten bekleedde ik een alleszins achtenswaardige sociale positie, die niets te maken had met mijn eigenlijke ondergrondse werk en slechts als dekmantel diende. Ik was predikant van de Noorse Lutherse Zending en tegelijk arbeide ik als vertegenwoordiger van de Wereldraad van Kerken in Roemenië (In Roemenië hadden wij er geen flauw idee van dat deze organisatie ooit met de communisten zou samenwerken. In die dagen hield ze zich in ons land met niets

anders bezig dan met hulpverleningswerk). Deze beide functies gaven mij een uitstekende reputatie bij de autoriteiten, die van mijn ondergrondse arbeid niets wisten.

Dit werk bestond uit twee delen. Het ene was onze geheime prediking onder de één miljoen Russische soldaten. Het andere was onze ondergrondse arbeid onder de geknechte volkeren van Roemenië.

Russen — mensen met „dorstige” zielen

Het evangelie te verkondigen aan de Russen is voor mij een hemel op aarde. Ik heb het evangelie verkondigd aan mensen uit allerlei volkeren, maar *nooit* heb ik een volk het evangelie zien indrinken als de Russen. Zij hebben zulke dorstige zielen.

Eén van mijn vrienden, een orthodox priester, belde mij op en vertelde mij dat er een Russisch officier bij hem gekomen was om te biechten. Mijn vriend kende geen Russisch. Maar omdat hij wist dat ik Russisch spreek, had hij hem mijn adres gegeven. De volgende dag kwam de man bij mij. Hij had God lief, hij verlangde naar God, maar een Bijbel had hij nog nooit gezien. Naar een godsdienstoefening ging hij nooit (kerken zijn ook erg schaars in Rusland). Hij had generlei godsdienstige opvoeding gehad. De man had God lief zonder ook maar de minste kennis van God te hebben. Ik begon met hem de bergrede voor te lezen en de gelijkenissen van Jezus. Toen hij ze gehoord had, danste hij in uitbundige vreugde de kamer rond en riep: „Wat een zeldzame schoonheid! Hoe heb ik ooit kunnen leven zonder deze Christus te kennen!” Het was voor het eerst dat ik iemand zag die zo in vervoering raakte over Christus.

Toen heb ik een fout begaan. Ik ging hem de geschiedenis van Christus' lijden en kruisiging voorlezen, zonder hem daarop te hebben voorbereid. Dit had hij niet verwacht en toen hij hoorde hoe Christus geslagen was, hoe Hij gekruisigd was en dat Hij tenslotte stierf, liet hij zich in een leunstoel vallen en begon bitter te wenen. Hij had in een Heiland geloofd en nu was zijn Heiland dood!

Ik keek naar hem en ikschaamde mij dat ik mij een christen had genoemd en een pastor, een leermeester van anderen. Nog nooit was ik deelgenoot van het lijden van Christus geweest als thans deze Russische officier. Zoals ik naar hem

keek, was het mij als zag ik opnieuw Maria Magdalena schreiend aan de voet van het kruis, en nog steeds schreiende toen zij aan Jezus dacht als een lijk in een graf.

Toen las ik hem het verhaal van de opstanding. Hij had niet geweten dat zijn Heiland uit het graf was herrezen. Toen hij deze heerlijke tijding hoorde, sloeg hij zich op de knieën en zei een heel lelijke, maar toch naar ik meen, een zeer „heilige” vloek. Dit was zo zijn ruwe manier van zeggen. Weer was hij verheugd. Hij schreeuwde het uit van blijdschap: „Hij leeft! Hij leeft!” En weer danste hij de kamer rond, overstelpt van geluk!

Ik zei tegen hem: „Laten we bidden!” Hij kende geen gebeden. Hij was onbekend met onze gewijde termen. Maar hij ging met mij op de knieën en dit waren de woorden van zijn gebed: „O God, wat bent U een fijne vent! Als ik U was geweest en U was mij geweest, dan zou ik U Uw zonden *nooit* hebben vergeven. Maar U bent wel een bijzonder fijne vent! Ik houd van U met heel mijn hart”.

Ik denk, dat alle engelen in de hemel zijn opgehouden met wat zij bezig waren te doen, om naar dit verheven gebed van een Russisch officier te luisteren. De man was gewonnen voor Christus!

In een winkel ontmoette ik eens een Russisch kapitein met een vrouwelijke officier. Ze kochten allerlei dingen, maar hadden moeite om met de winkelier te spreken, daar de man geen Russisch kende. Ik bood aan hen te vertalen en zo maakten wij kennis. Ik nodigde hen uit om bij mij te komen eten. Voordat we begonnen, zei ik tegen hen: „U bent in een christelijk huisgezin en wij hebben de gewoonte te bidden”. Ik bad in het Russisch. Toen legden ze hun mes en vork neer; voor het eten hadden ze geen belangstelling meer. Ze stelden de ene vraag na de andere, over God, over Christus, over de Bijbel. Zij wisten *niets*.

Het was niet eenvoudig om met hen te spreken. Ik vertelde hun de gelijkenis van de man die honderd schapen had en er één had verloren. Dat begrepen ze niet. Ze vroegen: „Hoe kon hij honderd schapen hebben? Heeft de kollektieve boerderij van de communisten hem die niet afgenomen?” Toen zei ik dat Jezus een Koning is. Maar ze antwoordden: „Alle koningen zijn slechte mensen geweest, die het volk tiranniseerden, en Jezus moet dus ook een tiran zijn”. Toen ik hun de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard vertelde,

zeiden ze: „Nou, daar hebben ze goed aan gedaan om tegen de eigenaar van de wijngaard in opstand tekomen. De wijngaard moet eigendom van de gemeenschap zijn”. *Alles* was nieuw voor ze. Toen ik hun vertelde van de geboorte van Jezus, zeiden ze iets dat een westerling alleen maar godslasterlijk kan schijnen: „Was Maria de vrouw van God?” En zo heb ik door het gesprek met hen en met vele anderen leren inzien dat wij een volkomen nieuwe taal moeten gebruiken als wij na zoveel jaren communisme aan de Russen het evangelie willen verkondigen.

Zendingen, die naar Centraal Afrika gingen, hadden moeite met het vertalen van het woord uit Jesaja: „Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw”. Niemand in Centraal Afrika heeft ooit sneeuw gezien. Ze hadden geen woord voor sneeuw. Daarom vertaalde men: „Uw zonden zullen zo wit worden als het vlees van de kokosnoot”.

Evenzo moesten wij het evangelie overzetten in de Marxistische taal om het voor hen verstaanbaar te maken. Dat was iets dat we uit onszelf niet konden, maar de Heilige Geest heeft Zijn werk gedaan door ons.

De kapitein en de vrouwelijke officier kwamen diezelfde dag tot bekering. Later hebben ze ons dikwijls geholpen in ons ondergrondse werk voor de Russen.

In het geheim hebben wij vele duizenden Evangelieën en andere christelijke literatuur gedrukt, die wij onder de Russen verspreidden. Via de bekeerde Russische soldaten hebben wij heel wat Bijbels en Bijbelgedeelten Rusland binnen kunnen smokkelen.

Wij gebruikten ook nog een andere techniek om exemplaren van Gods Woord in handen te spelen van de Russen. De Russische soldaten hadden jarenlang gevochten en velen van hen hadden kinderen in Rusland die ze al die tijd niet hadden gezien (De Russen zijn dol op kinderen). Mijn zoon Mihai en andere kinderen onder de tien jaar gingen naar de Russische soldaten op straat of in een park. Ze hadden een flink aantal Bijbels, Evangelieën en andere literatuur in hun zak. Die Russische soldaten gaven hen een schouderklopje en praatten vriendelijk tegen hen, want ze dachten aan hun eigen kinderen die ze in zoveel jaren niet hadden gezien. De soldaten gaven hen chocola of snoep, en de kinderen op hun beurt gaven ook iets aan de soldaten — Bijbels en Evange-

liën, die ze gretig aannamen. Wat voor ons vaak te gevaarlijk was om openlijk te doen, dat deden de kinderen in volkomen veiligheid. Het waren „jonge zendelingen” onder de Russen. De resultaten waren uitstekend. Vele Russischesoldaten hebben op deze wijze het evangelie ontvangen, als er geen andere manier was het hun te geven.

In die tijd „jaagde” ik dag en nacht op Russen om ze voor Christus te winnen. Ik reisde dikwijls met de treinen mee, omdat we in de treinen meer gelegenheid hadden om met hen te spreken.

Prediking in Russische kazernes

Wij werkten onder de Russen niet alleendoor middel van het getuigenis van de enkeling. Er was ook een mogelijkheid om in kleine bijeenkomsten te werken.

De Russen waren dol op horloges. Ze stalen horloges van iedereen. Ze hielden de mensen op straat aan en ieder had zijn horloge af te geven. Je kon Russen zien met verscheiden horloges om iedere pols. Je zag soms vrouwelijke Russische officieren die een complete wekker om hun hals hadden hangen. Vroeger hadden ze nooit een horloge gehad en ze kregen er nooit genoeg van. De Roemeniërs, die een horloge wilden hebben, moesten naar de kazernes van het Sovjet-leger om een gestolen horloge te kopen, niet zelden om hun eigen horloge te kopen. Daardoor was het heel gewoon dat Roemeniërs de Russische kazernes binnen kwamen. Zo hadden wij ook als mensen van de ondergrondse kerk een goed voorwendsel om naar hen toe te gaan, namelijk het kopen van een horloge.

Voor mijn eerste poging om in een Russische kazerne te prediken, had ik een orthodoxe feestdag uitgekozen, en wel het feest van Petrus en Paulus. Ik ging er dus heen onder het voorwendsel dat ik een horloge wilde kopen. Maar ik gaf voor dat het ene te duur, een ander te klein, en weer een ander te groot was. Verschillende soldaten kwamen om mij heen staan en ieder bood mij iets te koop aan. Bij wijze van grap vroeg ik hen: „Heet iemand van jullie soms Paulus of Petrus?” Er waren er een paar bij. Toen zei ik: „Weet je wel dat het vandaag de dag is dat jullie Orthodoxe Kerk Petrus en Paulus vereert?” (Sommigen van de oudere Russen wisten het). Dus zei ik verder: „Weet je wel wie Petrus en Paulus

geweest zijn?" Niemand die het wist. Toen ging ik ze van Paulus en Petrus vertellen. Eén van de oudere Russische soldaten viel mij in de rede en zei: „Je bent niet gekomen om een horloge te kopen; je bent hier gekomen om ons over het geloof te vertellen. Kom hier maar bij ons zitten en spreek tot ons! Maar je moet erg voorzichtig wezen. Wij weten wel voor wie we moeten oppassen. Die hier om mij heen staan, zijn allemaal goed. Maar als ik mijn hand op je knie leg, moet je alleen maar over horloges praten. Als ik mijn hand weer terughaal, kun je weer met je toespraak beginnen". Er stond in die kazerne een hele schare van Russen om mij heen en ik vertelde ze over Paulus en Petrus, maar ook over Christus voor Wie Paulus en Petrus gestorven waren. Zo van tijd tot tijd kwam er iemand in de buurt die ze niet vertrouwden. De soldaat legde dan prompt zijn hand op mijn knie en onmiddellijk begon ik over horloges te praten. Als die man weer weg was, ging ik weer door met mijn prediking over Christus. Zeer vele malen werd dit bezoek herhaald met medewerking van christelijke Russische soldaten. Velen van hun kameraden hebben Christus gevonden. Duizenden Evangelieën zijn in het geheim uitgereikt. Velen van onze broeders en zusters van de ondergrondse kerk werden gevangen en zijn vreselijk geslagen, maar toch hebben ze onze organisatie niet verraden.

Bij deze arbeid hebben wij de vreugde gemaakt broeders te ontmoeten van de ondergrondse kerk in Rusland en hun ervaringen te vernemen. Wat ons het meest opviel, was dat er echte heiligen onder hen scholen. Jaren achtereen was hun de communistische leer ingehamerd! Sommigen van hen hadden communistische universiteiten doorlopen, maar zoals een vis in zout water leeft en toch zijn vlees niet zout wordt, zo waren zij door die communistische scholen heengegaan, maar hadden hun zielen rein en zuiver bewaard in Christus.

Deze Russische christenen waren zulke fijne mensen! Ze zeiden: „Wij weten dat de ster met de hamer en sikkel, die wij op onze baret dragen, de ster van de antichrist is". Dat zeiden ze met grote droefheid. Ze zijn ons zeer behulpzaam geweest bij het verspreiden van het evangelie onder de andere Russische soldaten.

Ik zou kunnen zeggen dat ze alle christelijke deugden bezaten, behalve die van de blijdschap. Die kenden ze alleen bij

hun bekering. Maar dan verdween ze. Ik verwonderde mij daar erg over. Eens vroeg ik aan een baptist: „Hoe komt het dat u geen vreugde kent?” Hij antwoordde: „Hoe zou ik blij kunnen zijn als ik voor de dominee van mijn kerk verborgen moet houden dat ik een ernstig christen ben, dat ik een biddend leven leid, dat ik zielen tracht te winnen? De dominee van mijn kerk is een verklikker van de Geheime Politie. Bij ons wordt de één door de ander bespionneerd en het zijn de herders, die de kudde verraden. Heel diep in ons hart is er de vreugde des heils, maar die uitwendige blijdschap die u bezit — die kunnen wij niet meer hebben”.

„Christen-zijn is bij ons een dramatische aangelegenheid geworden. Wanneer u als vrije christenen iemand voor Christus wint, dan wint u een lid van een rustig levende kerk. Maar als wij iemand winnen, dan weten wij dat het best mogelijk is, dat hij in de gevangenis terecht komt, en zelfs dat zijn kinderen wezen worden. De blijdschap iemand tot Christus te hebben gebracht, is altijd vermengd met dit gevoel, dat er een prijs moet worden betaald”.

We hadden een geheel nieuw type christen ontmoet: de christen van de ondergrondse kerk.

Ook hebben we hier heel wat verrassingen beleefd. Evenals er velen zijn die menen christente zijn, maar het in werkelijkheid niet zijn, zo hebben we ontdekt, dat er onder de Russen velen zijn, die menen atheïst te zijn, maar het in werkelijkheid niet zijn.

Ik kreeg een Russisch echtpaar bij me, beiden waren beeldhouwer. Toen ik met hen over God sprak, was hun antwoord: „Nee, God bestaat niet. Wij zijn „Bezbošniki” — godlozen. Toch willen we u eens wat interessants vertellen, dat ons is overkomen. Eens werkten we aan een standbeeld van Stalin. Onder het werk stelde mijn vrouw mij de vraag: „Zeg man, heb je wel eens nagedacht over de duim? Als wij de duim niet tegenover de andere vingers konden plaatsen, als dus de vingers van de hand net zo waren als onze tenen, dan zouden we geen hamer kunnen vasthouden, ook de houten hamer niet, geen enkel gereedschap, geen boek, zelfs geen stukje brood. Zonder die kleine duim zou het mensenleven onmogelijk zijn. Nu dan: wie heeft die duim gemaakt? Op school hebben we allebei het marxisme geleerd en we weten dus dat hemel en aarde van zichzelf bestaan. Ze zijn niet door God geschapen. Zo heb ik het geleerd en zo geloof ik het ook.

Maar als God dan niet de hemel en de aarde, maar alleen de duim zou hebben geschapen, dan zou Hij toch reeds daarom vereerd moeten worden.

Wij eren Edison en Bell en Stephenson, die de gloeilamp, de telefoon, de trein en dergelijke dingen hebben uitgevonden. Maar waarom zouden we hem niet eren, die de duim heeft uitgevonden? Als Edison geen duim had gehad, dan zou hij niets hebben uitgevonden. Dan kan het alleen maar billijk zijn om God te vereren, die de duim heeft gemaakt". De man werd heel erg boos, zoals mannen dikwijls boos worden als hun vrouw wijze dingentegen hen zegt: „Zeg niet zulke dwaze dingen! Je hebt geleerd dat er geen God is. En je kunt ten slotte nooit weten of er geen af luisterapparaat in het huis zit en dan krijgen we de grootste moeite. Zeg nu maar eens en voorgoed tegen jezelf dat er geen God is. In de hemel is niemand!"

Hierop hernam zij: „Dat is dan nog groter wonder. Als in de hemel die almachtige God was in Wie in hun onnozelheid onze voorouders geloofden, dan zou het heel natuurlijk zijn dat wij een duim hebben. Een almachtig God kan alles, dus kan Hij ook een duim maken. Maar als er in de hemel niemand is, dan ben ik wat mij aangaat besloten met heel mijn hart de „Niemand" te vereren, die de duim heeft gemaakt".

Zij zijn aanbidders geworden van deze „Niemand"! Hun geloof in deze „Niemand" is met de tijd toegenomen, zodat ze geloofden dat Hij niet alleen de Schepper is van de duim, maar ook van de sterren, de bloemen, de kinderen, en van al wat schoon is in het leven.

Het was precies als in vroeger dagen in Athene, waar Paulus vereerders van de „onbekende God" ontmoette.

Dit echtpaar was onuitsprekelijk gelukkig toen ze van mij hoorden dat ze terecht hadden geloofd, en dat er in de hemel werkelijk een „No-body" is (het Engelse woord voor „niemand"; letterlijk vertaald: „geen lichaam"), een God, Die een Geest is, een Geest van liefde, wijsheid, waarheid en kracht, Die hen zo liefhad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon zond om Zichzelf voor hen te offeren aan het kruis.

Ze hadden in God geloofd zonder het te weten. Ik heb de grote vreugde gemaakt hen nog één stap verder te mogen leiden, namelijk tot de ervaring der verlossing en der verzoening.

Eens ontmoette ik op straat een vrouwelijke Russische officier. Ik ging naar haar toe en verontschuldigde mij aldus: „Ik weet dat het ongeleefd is een onbekende dame op straat aan te spreken, maar ik ben predikant en mijn bedoelingen zijn ernstig. Ik zou u over Christus willen spreken”. Ze vroeg: „Hebt u Christus lief?” Ik antwoordde: „Ja, met heel mijn hart”. Toen viel ze in mijn armen en kuste mij. Het was een heel pijnlijke situatie voor een dominee, dus kuste ik haar ook, in de hoop dat de mensen zouden denken dat we familie waren. Ze riep uit: „Ik heb Christus ook lief!” Ik nam haar mee naar ons huis. Daar kwam ik tot de ontdekking, dat ze niets van Christus wist, absoluut niets, *behalve de naam*. En toch had ze Hem lief. Ze wist niet dat Hij de Zaligmaker is, en ook niet wat zalig worden betekent. Ze wist niet eens waar en hoe Hij geleefd had en gestorven was. Ze wist niets van Zijn leer, Zijn leven en Zijn werk. Ze was voor mij een psychologische curiositeit. Hoe kun je iemand liefhebben als je alleen maar zijn naam weet?

Toen ik daarnaar vroeg, legde ze het mij uit: „Als kind heb ik lezen geleerd met behulp van afbeeldingen. Voor een „a” stond er een appel, voor een „b” een bel, enzovoort. Toen ik op de middelbare school kwam, werd mij geleerd dat het mijn heilige plicht was, het communistische vaderland te verdedigen. Ik werd onderwezen omtrent de communistische moraal. Maar ik wist niet hoe een „heilige plicht” of een „moraal” er uitziet. Daar had ik dus een afbeelding voor nodig. Nu wist ik, dat onze voorouders een afbeelding hadden gehad voor alles wat mooi en loffelijk en waar was in het leven. Mijn grootmoeder boog zich altijd voor die afbeelding en zei dat dit een afbeelding was van iemand die „Cristos” (Christus) heette. En daar hield ik van *om de naam*. Die naam werd zo werkelijk voor me!” Alleen al het noemen van die naam gaf dus reeds zoveel blijdschap.

Toen ik naar haar luisterde, werd ik herinnerd aan wat er in de brief aan de Filippenzen staat, namelijk dat elke knie zich buigen zal. Misschien zal de antichrist de kennis Gods een tijdlang uit de wereld kunnen wegnemen. Maar er zal kracht schuilen, alleen al in de Naam van Christus, en *dat* zal mensen tot het licht leiden.

Met blijdschap heeft ze in mijn huis Christus gevonden, en Hij, Wiens Naam ze liefhad, leefde nu persoonlijk in haar hart.

Ieder voorval dat ik met de Russen beleefde, was vol poëzie en diepe zin. Een zuster, die Evangeliën verspreidde op de stations, gaf aan een belangstellend officier mijn adres. Op zekere avond stapte hij mijn huis binnen, een knappe, slanke Russische luitenant. Ik vroeg hem: „Wat kan ik voor u doen?” Hij antwoordde: „Ik ben gekomen om licht”.

Ik begon hem de meest essentiële gedeelten uit de Schrift voor te lezen. Toen legde hij zijn hand op de mijne en zei: „Ik verzoek u uit de grond van mijn hart mij niet op een dwaalspoor te leiden. Ik behoor tot een volk dat in het duister is gehouden. Zeg mij dus alstublieft, of dit het betrouwbare Woord van God is”. Die verzekering gaf ik hem. Hij heeft uren aaneen geluisterd en — Christus aangenomen.

De Russen zijn in godsdienstige zaken nooit oppervlakkig of ondiep. Hetzij dat ze tegen de godsdienst streden of dat zij ervóór waren en Christus zochten, altijd legden zij er heel hun ziel in. Daarom is in Rusland ieder christen tegelijk een zendeling, die er op uit is om zielen te winnen. Daarom is ook geen land ter wereld zo rijp en vruchtbaar voor de Evangelieprediking. De Russen behoren van nature tot de meest religieuze volkeren ter wereld. Heel de koers van de wereld zou kunnen veranderen, als wij hen met kracht het evangelie brengen. Het is niets minder dan een tragedie dat onder de volkeren van Rusland de grootste honger naar het Woord van God wordt gevonden en dat toch bijna iedereen ze heeft afgeschreven.

In de trein zat eens een Russisch officier tegenover mij. Ik had nog maar een paar minuten met hem over Christus gesproken toen hij uitviel met een vloedgolf van atheïstische argumenten. Marx, Stalin, Voltaire, Darwin en andere citaten tegen de Bijbel vloeiden zo maar uit zijn mond. Hij liet mij geen gelegenheid om hem te weerspreken. Hij sprak bijna een uur lang om mij te overtuigen dat er geen God is. Toen hij klaar was, vroeg ik hem: „Als er geen God is, waarom bidt u dan als u in moeilijkheden bent?” Als één, die op heterdaad betrapt wordt, antwoordde hij: „Hoe weet u dat ik bid?” Ik liet hem de kans niet om te ontsnappen: „Ik stelde mijn vraag eerst; ik vroeg waarom u bidt. Wilt u daar op antwoorden?” Toen boog hij zijn hoofd en erkende: „Aan het front, toen we door de Duitsers omsingeld waren, toen baden we allemaal! Hoe we dat moesten doen, wisten we niet. Dus zeiden we maar: „God en de ziel van moeder”. En dat

is vast een goed gebed in de ogen van Hem, Die het hart aanziet.

Onze arbeid onder de Russen heeft veel vrucht gedragen. Ik denk aan Piotr (Peter). Niemand weet in welke Russische gevangenis hij gestorven is. Hij was nog zo jong — misschien net twintig. Hij was met het Russische leger naar Roemenië gekomen. In een ondergrondse bijeenkomst werd hij bekeerd en hij vroeg mij hem te dopen.

Na de doop vroeg ik hem ons eens te vertellen welk vers uit de Bijbel hem het meest getroffen had en aanleiding geweest was om tot Christus te komen. Toen vertelde hij dat hij met aandacht had geluisterd toen ik in één van onze geheime bijeenkomsten Lukas 24 gelezen had, de geschiedenis van Jezus' ontmoeting met de twee discipelen die naar Emmaus gingen. Toen ze dicht bij het dorp kwamen „hield Hij Zich alsof Hij verder gaan zou”. Piotr zei: „Ik vroeg mij af waarom Jezus dit deed. Hij wilde toch bij Zijn discipelen blijven? Waarom zei Hij dan, dat Hij verder wilde gaan? Mijn verklaring was, dat Jezus beleefd is. Hij wou er absoluut zeker van zijn dat Hij begeerd werd. Toen Hij zag dat Hij welkom was, is Hij graag met hen het huis binnengegaan. De communisten zijn onbeleefd. Met geweld dringen zij ons hart en onze geest binnen. Zij verplichten ons van de vroege morgen tot de late avond naar hen te luisteren. Dat doen ze door hun scholen, hun radio, hun kranten, aanplakbiljetten, films, atheïstische bijeenkomsten en wat niet al. Je moet aldoor naar hun godloze propaganda luisteren, of je wilt of niet. Jezus eerbiedigt onze vrijheid. Hij klopt vriendelijk op de deur. *Jezus heeft mij gewonnen door Zijn beleefdheid*”. Dit scherpe contrast tussen het communisme en Christus had hem overtuigd.

Hij is niet de enige Rus die getroffen is door deze trek in Jezus' karakter (zelf had ik er als predikant nooit bij stilgestaan).

Na zijn bekering heeft Piotr telkens weer zijn vrijheid en zijn leven gewaagd om vanuit Roemenië christelijke literatuur te smokkelen en hulp te bieden aan de ondergrondse kerk in Rusland. Ten slotte werd hij gepakt. Ik weet dat hij in 1959 nog in de gevangenis was. Is hij gestorven? Is hij reeds in de hemel, of zet hij de goede strijd op aarde nog voort? Ik weet het niet. God alleen weet waar hij thans is.

Evenals hij zijn nog vele anderen niet alleen maar bekeerd.

Wij moeten nooit ophouden als we eenmaal een ziel voor Christus hebben gewonnen. Want daarmee heeft men nog maar *half* werk gedaan. Iedere ziel, die voor Christus gewonnen is, moet zelf een zielenvanger worden. De Russen werden niet slechts bekeerd, maar werden „zendelingen” in de ondergrondse kerk. Ze werden zorgeloos en vermetel om Christus’ wil en plachten te zeggen dat het maar zo weinig was dat ze konden doen voor die Christus, Die voor hen stierf.

Ondergrondse prediking onder een geknechte natie

De tweede tak van onze arbeid was het ondergrondse zendingswerk onder de Roemeniërs zelf.

Al heel spoedig lieten de communisten hun masker vallen. In het begin maakten zij gebruik van misleiding om de kerkelijke leidlieden aan hun zijde te krijgen, maar daarna begon de terreur. Duizenden werden gearresteerd. Ook bij ons begon het een dramatisch gebeuren te worden om een ziel voor Christus te winnen, zoals dit reeds lang bij de Russen het geval was. Later heb ik zelf in de gevangenis gezeten met mensen, die ik met Gods hulp voor Christus had mogen winnen.

Ik zat in de cel met iemand die zes kinderen had achtergelaten en die nu om zijn christelijk geloof gevangen zat. Zijn vrouw en kinderen verhongerden. Hij zou ze misschien nooit terug zien. Ik vroeg hem: „Voel je nu geen wrok tegen mij, omdat ik je tot Christus geleid heb en omdat als gevolg daarvan je gezin er zo ellendig aan toe is?” Hij zei: „Ik heb geen woorden om uiting te geven aan mijn dankbaarheid dat u mij tot deze rijke Heiland hebt gebracht. Ik zou het nooit anders kunnen wensen”.

Het was geen eenvoudige zaak, in deze nieuwe situatie Christus te verkondigen. Het gelukte ons verschillende christelijke traktaatjes te drukken en ze door de strenge censuur van de communisten te krijgen. We toonden de communistische censor een boekje, dat op de voorpagina een afbeelding had van Karl Marx, de grondlegger van het communisme. De boeken hadden tot titel: „Godsdienst is opium voor het volk”, of iets dergelijks. Hij dacht dus dat het communistische boeken waren en zette er zijn stempel op. In deze boeken gaven wij de boodschap van Christus door, na een paar bladzijden

vol aanhalingen uit Marx, Lenin of Stalin, die de censor natuurlijk wel aanstonden.

De ondergrondse kerk is slechts gedeeltelijk ondergronds. Evenals bij een ijsberg is een klein gedeelte van het werk zichtbaar. Zo gingen we met deze „communistische” boekjes naar de communistische betogingen en deelden ze onder de communisten uit. En de communisten, omdat zij de foto van Marx zagen, wedijverden onder elkaar om het boek te kopen. Tegen de tijd dat zij op bladzijde 10 waren gekomen en ontdekten dat het allemaal over God en over Jezus ging, waren wij al een heel eind weg.

Het was niet gemakkelijk om onder de nieuwe omstandigheden te prediken. Ons volk werd zwaar verdrukt. De communisten namen van iedereen alles af. De boer namen ze de landerijen en de schapen af. Een kapper of een kleermaker namen ze het winkeltje af. Niet alleen de kapitalisten werden uit hun eigendommen ontzet. Ook de zeer armen hebben veel geleden. Bijna ieder gezin had wel iemand in de gevangenis en de armoede was groot. En de mensen vroegen: „Hoe kan een God van liefde de overwinning van het kwade toelaten?” Het zou voor de eerste apostelen ook niet eenvoudig geweest zijn om Christus te prediken op Goede Vrijdag, toen Jezus, stervende aan het kruis, de woorden sprak: „Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?” Maar het feit zelf dat het werk werd gedaan, bewijst dat het uit God was en niet uit ons. Het christelijk geloof heeft op zulke vragen een antwoord. Jezus heeft ons gesproken over de arme Lazarus, die in zijn dagen verdrukt werd zoals wij verdrukt werden: doodziek en hongerig, terwijl de honden zijn zweren aflikten, maar het eind was dat de engelen hem droegen in Abrahams schoot.

Hoe de ondergrondse kerk ten dele in het openbaar werkte

De ondergrondse kerk kwam bijeen in partikuliere huizen, in bossen, in kelders, en waar zij maar kon. Daar, in het geheim, werd dikwijls de „openlijke” arbeid voorbereid. Onder de communistische overheersing ontwierpen wij plannen voor straatprediking. Dit werd na enige tijd wel bijzonder gevaarlijk, maar hierdoor konden we velen bereiken, die we anders niet konden bereiken. Mijn vrouw was op dit terrein bijzonder actief. Enkele christenen kwamen heel rustig op de

hoek van een straat bijeen en begonnen te zingen. De mensen kwamen dan om hen heen staan om te luisteren naar het mooie gezang en daarna hield mijn vrouw haar toespraak. We verlieten de plaats voordat de politie kwam.

Op zekere middag, toen ik ergens anders bezig was, hield mijn vrouw een toespraak voor duizenden arbeiders, bij de ingang van de grote „Malaxa“-fabriek, in de stad Boekarest. Zij sprak tot de arbeiders over God en over het heil. De volgende dag zijn vele arbeiders in deze fabriek doodgeschoten nadat ze gerebelleerd hadden tegen het onrecht door de communisten bedreven. Ze hadden de boodschap juist op tijd gehoord!

Wij zijn een ondergrondse kerk, maar evenals Johannes de Doper spraken wij openlijk tot de mensen en tot de regeerders over Christus. Eens, op de trappen van één van onze regeringsgebouwen, wisten twee christenen zich een weg te banen naar onze eerste minister Georghiu Dej. In de weinige ogenblikken, die ze hadden, getuigden ze tegenover hem van Christus, en drongen er op aan dat hij zich zou afkeren van zijn zonden en van de vervolging. Hij liet hen om dit vermetel getuigenis in de gevangenis werpen. Jaren later, toen diezelfde eerste minister Georghiu Dej ernstig ziek was, heeft het zaad van het evangelie, dat zij jaren geleden hadden gezaaid en waarvoor ze zoveel hadden moeten lijden, vrucht gedragen. In zijn nood herinnerde de eerste minister zich de woorden die tot hem gesproken waren. Die woorden waren, zoals de Bijbel zegt, „levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard“. Zij sneden door de hardheid van zijn hart heen en hij onderwierp zijn leven aan Christus. Hij beledigde zijn zonden, nam Christus aan en begon Hem te dienen in zijn ziekte. Niet lang daarna stierf hij, maar hij ging naar zijn pas gevonden Heiland en dat alles omdat twee christenen bereid waren geweest de prijs te betalen. Ze zijn typerend voor de moedige christenen in de communistische landen.

Zo werkte de ondergrondse kerk niet alleen door geheime bijeenkomsten en clandestiene activiteiten, maar ook in het moedig, openlijk bekend maken van het evangelie op de communistische straten en aan de communistische leiders. Daar moest een prijs voor betaald, maar wij waren er toe bereid. En ook vandaag is de ondergrondse kerk nog bereid de prijs te betalen. De geheime politie heeft de ondergrondse

kerk hevig vervolgd, want zij begreep dat dit het enig overgebleven doeltreffende verzet was. En dat het juist die soort van verzet was, het geestelijk verzet, dat, als het ongemoeid gelaten werd, hun atheïstische macht zou ondermijnen. Zij onderkende, zoals slechts de duivel dat kan, een rechtstreekse bedreiging. Zij wisten dat, als iemand in Christus geloofde, hij nooit meer een gedachteloos en gewillig onderdaan zou zijn. Zij wisten dat ze mensen gevangen konden zetten, maar dat ze het geloof in God niet gevangen konden nemen. En daarom vochten ze zo hard.

Maar de ondergrondse kerk heeft ook haar sympathisanten en leden zelfs in de communistische regeringen en bij de geheime politie. Wij hebben christenen instructies gegeven om zich aan te sluiten bij de geheime politie en de meest gehate en verachte uniform uit heel het land aan te trekken, opdat zij de activiteiten van de geheime politie konden rapporteren aan de ondergrondse kerk. Dit hebben verschillende broeders van de ondergrondse kerk gedaan; hun geloof moesten zij verborgen houden. Het is niet gemakkelijk, door eigen familie en vrienden te worden veracht om het dragen van de communistische uniform, zonder hen je eigenlijke missie te kunnen vertellen. Toch hebben ze het gedaan. Zo groot was hun liefde voor Christus.

Ik ben van de straat opgepakt en jarenlang is mijn verblijfplaats strikt geheim gehouden. Om uit te zoeken waar ik mij bevond, is een christen-arts lid geworden van de geheime politie! Als dokter van de geheime politie had hij toegang tot de cel van alle gevangenen en zo hoopte hij mij te ontdekken. Al zijn vrienden meden hem, denkende dat hij communist was geworden (Rond te lopen in de uniform van de beulen is een veel groter opoffering voor Christus dan de uniform van een gevangene te dragen). De dokter vond mij in een diepe, donkere cel en gaf bericht door dat ik nog in leven was. Hij was de eerste vriend die mij in die eerste acht-en-een-half jaar gevangenschap ontdekte! Aan hem is het te danken dat het nieuws werd verbreid dat ik in leven was en, toen gedurende de Eisenhower-Kroestsjev „dooi” in 1956 gevangenen werden vrijgelaten, hebben christenen ook om mijn bevrijding geroepen en ben ik inderdaad voor korte tijd losgelaten. Als het niet om die christen-arts geweest was, die zich speciaal om mij te vinden bij de geheime politie aansloot, dan was ik nooit losgelaten, dan zou ik vandaag nog in de

gevangenis zijn (of in het graf).

Gebruik makend van hun positie bij de geheime politie, hebben deze leden van de ondergrondse kerk ons vele malen gewaarschuwd en zijn ze ons tot grote steun geweest. De ondergrondse kerk heeft thans nog mensen bij de geheime politie, die de christenen beschermen en hen waarschuwen voor dreigend gevaar. Sommigen bewegen zich in de hoogste communistische kringen, houden hun geloof in Christus verborgen en zijn ons tot grote steun. Eens zullen zij in de hemel openlijk mogen uitkomen voor die Christus, Die ze nu in het geheim dienen.

Niettemin zijn vele leden van de ondergrondse kerk ontdekt en gevangen gezet. Ook wij hadden onze „Judassen”, die rapporteerden aan de geheime politie. Door ze teslaan, door ze bedwelmende middelen toe te dienen, door dreiging en chantage probeerden de communisten predikanten en gemeenteleden te vinden, die bereid waren over hunbroeders te rapporteren.

HOOFDSTUK II.

Zowel in mijn officiële hoedanigheid als op ondergrondse manier heb ik gewerkt tot de negen-en-twintigste februari 1948. Dat was op een zondag, een prachtige zondag. Op die zondag werd ik op weg naar de kerk ontvoerd door de geheime politie. Vroeger had ik mij dikwijls afgevraagd wat de Bijbel (1 Tim. 1 : 10) bedoelt met „mensendieven”. Het communisme heeft het ons geleerd.

Velen zijn in die tijd op deze wijze ontvoerd. Een wagen van de geheime politie stopte vóór mij, vier mannen sprongen eruit en duwden mij in de wagen. Ik werd voor jaren opgeborgen. Acht-en-een-half jaar lang wist niemand of ik levend was of dood. Mijn vrouw kreeg bezoek van de geheime politie; zij deden zich voor als vrijgelaten mede-gevangenen. Ze vertelden haar dat ze mijn begrafenis hadden bijgewoond. Zij was gebroken.

Duizenden mensen uit allerlei kerken zijn in die tijd de gevangenis ingegaan. Niet alleen predikanten werden opgesloten, maar ook eenvoudige boeren, en jongens en meisjes, die voor hun geloof uit kwamen. De gevangenis waren vol en in de gevangenis te zitten, betekent in Roemenië, evenals in alle communistische landen, te worden gemarteld.

Die martelingen zijn soms verschrikkelijk geweest. Ik spreek liever niet te veel over defolteringen die ik heb doorgemaakt. Als ik dat doe, kan ik 's nachts niet slapen. Het is te pijnlijk. Spoedig komt er echter nog een boek van mij uit onder de titel: „Christus in communistische gevangenis”, waarin ik in bijzonderheden zal vertellen over al onze ervaringen met God in de gevangenis.

Onbeschrijfelijke martelingen

Een predikant, Florescu genaamd, werd gefolterd met roodgloeiende poken en met messen. Hij was vreselijk geslagen. Toen werd hij in een cel geworpen. Door een grote buis werden uitgehongerde ratten zijn cel binnengejaagd. Slapen

kon hij niet: heel de tijd moest hij zich verdedigen. Als hij ook maar een ogenblik rustte of zijn ogen dicht deed, werd hij door de ratten aangevallen.

Hij werd gedwongen twee weken achtereen te staan, dag en nacht. De communisten wilden hem ertoe brengen zijn broeders te verraden, maar hij weigerde standvastig. Ten slotte brachten ze zijn veertienjarige zoon bij hem en begonnen de jongen voor het oog van zijn vader te geselen, zeggende dat ze zouden voortgaan het kind te slaan tot de dominee zou zeggen wat ze hem wilden laten zeggen. De arme man was half krankzinnig. Hij droeg het zo goed als hij kon. Toen hij het niet langer kon uithouden, riep hij tegen zijn zoon: „*Alexander, ik moet zeggen wat zij willen! Ik kan het niet langer hebben dat je zo geslagen wordt!*” De zoon antwoordde: „Vader, doe mij het onrecht niet aan een verrader als vader te hebben. Houd vol! Als ze mij doden, dan zal ik sterven met de woorden: „Jezus en mijn vaderland”. De communisten, razend geworden, vielen op de jongen aan en ranselden hem dood, terwijl het bloed tegen de muren van de cel opspatte. Hij stierf, God lovende. Onze geliefde broeder Florescu is na het zien hiervan nooit meer dezelfde geweest. Handboeien werden om onze polsen gedaan met scherpe nagels aan de binnenkant. Als we ons *absoluut* rustig hielden, wonden ze ons niet. Maar als we in die fel-koude cellen rilden van de kou, werden onze polsen door de nagels opengescheurd.

Christenen werden ondersteboven aan touwen opgehangen en zo hevig geslagen, dat hun lichaam onder de slagen heen en weer slingerde. Christenen werden in een soort ijskast-cellen gezet, die zo koud waren dat de binnenwand met ijs was bedekt. Ik ben er zelf ookin geworpen, met maar heel weinig kleren aan. Gevangenisdokters stonden door een opening te kijken, totdat ze symptomen van doodvriezen waarnamen. Dan gaven ze een sein en de bewakers stormden naar binnen om ons eruit te halen en weer warm te maken. Als we dan eindelijk warm waren, werden we onmiddellijk opnieuw in de ijscel geworpen om telkens weer te bevriezen! Dan weer ontdooien, opnieuw bevriezen tot je op één of twee minuten na dood was, waarna je nog eens werd ontdooid. Zo ging het eindeloos door. Tot op de dag van vandaag kan ik soms geen ijskast opendoen.

Als christenen werden wij in houten kisten gezet, die maar

iets groter waren dan wijzelf. Dat liet ons geen ruimte om ons te bewegen. Dozijnen scherpe spijkers werden in iedere zijde van de kist geslagen, zodat de vlijmscherpe punten naar binnen staken. Zolang we volmaakt stil stonden, was er niets aan de hand. Maar we werden gedwongen uren aaneen in deze kisten te staan. En als we dan vermoeid raakten en van vermoeidheid niet meer rechtop konden blijven, drongen de spijkers in ons lichaam. Als we ons maar even verroerden of een spier vertrokken, dan waren daar weer die vreselijke spijkers.

Wat de communisten de christenen hebben aangedaan, gaat iedere mogelijkheid van menselijk begrip te boven.

Ik heb communisten bezig gezien met het folteren van christenen, terwijl het gezicht van de folteraars straalde van uitbundige vreugde. Onder het martelen van de christenen riepen ze uit: „Wij zijn de duivel”. Wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden en de machten van het kwaad. Wij hebben gezien dat het communisme niet uit de mensen, maar van de duivel is. Het is een geestelijke macht, een macht van het boze, die slechts beantwoord kan worden met een grotere geestelijke macht, de Geest van God. Dikwijls heb ik de folteraars gevraagd: „Hebt u geen medegevoel in uw hart?” Gewoonlijk antwoordden ze dan met een citaat van Lenin, dat je „geen omelet kunt maken zonder eierdoppen te breken en dat je geen hout kunt hakken zonder dat de spaanders rondvliegen”. Dan zei ik: „Dat citaat van Lenin ken ik wel. Maar er is verschil. Als je in een stuk hout hakt, voelt het niets. Maar hier hebt u te maken met menselijke wezens. Iedere klap veroorzaakt pijn en er zijn moeders die schreien”. Het was vergeefs. Ze zijn materialisten. Er bestaat voor hen niets anders dan de materie en een mens is voor hen gelijk aan een stuk hout of een eierdop. Doordat ze dit geloven, zinken ze weg in ongelofelijke diepten van wreedheid.

De wreedheid van het atheïsme is moeilijk te geloven. Als een mens geen geloof heeft in de beloning van het goede of de vergelding van het kwade, dan is er geen reden meer om humaan te zijn. Er is geen beteugeling van de diepten van het kwaad dat in de mens is. Alle zelfbeheersing is verdwenen. De communistische folteraars zeiden dikwijls: „Er is geen God, geen hiernamaals, geen vergelding van het kwaad. Wij kunnen doen wat we willen”. Eén folteraar heb ik zelfs horen

zeggen: „Ik dank God, in Wie ik niet geloof, dat ik leef tot op dit uur waarin ik al het kwaad in mijn hart tot uitdrukking kan brengen”. Hij bracht het tot uitdrukking door ongelofelijke wreedheid en marteling van gevangenen. Ik vind het erg als een krokodil een mens opeet, maar ik kan die krokodil geen verwijt maken. Hij is een krokodil. Hij is geen zedelijk wezen. Evenzo kan men ook de communisten geen verwijten maken. Het communisme heeft alle ethisch besef in hen uitgeroeid. Zij beroemden zich erop dat ze geen medegevoel in hun hart hadden.

Ik heb wat van ze geleerd. Zoals zij Jezus geen plaats gunden in hun hart, zo heb ik besloten in mijn hart niet de geringste plaats te laten voor satan.

Ik heb getuigd voor de Amerikaanse Senaatscommissie voor Binnenlandse Veiligheid. Ik heb daar een beschrijving gegeven van vreselijke dingen, zoals christenen die vier dagen en nachten waren vastgebonden aan een kruis. De kruisen werden daarna op de grond gelegd en *honderden* gevangenen moesten hun behoefte doen op het gezicht en het lichaam van de gekruisigden. Toen werden de kruisen weer overeind gezet en de communisten hoonden en spotten: „Kijk naar uw Christus! Wat is Hij mooi! Wat brengt Hij heerlijke geuren van de hemel mee!” Ik heb beschreven hoe aan priesters borden met uitwerpselen en urine werden gegeven en hoe zij gedwongen werden daarmee de „communie” te bedienen! Dit is nog maar een zeer klein gedeelte van wat op één zondag en op vele andere zondagen gebeurde in de gevangenis van Pitesti. Andere dingen kunnen eenvoudig niet verteld worden. De moed zou mij ontzinken als ik ze telkens weer moest vertellen. Ze zijn te vreselijk en te vuil om op schrift te stellen. Dat is het wat uw broeders in Christus hebben doorgemaakt en nu nog doormaken!

Eén van de werkelijk grote geloofshelden was Ds. Milan Haimovici. De gevangenis waren overvol en de bewakers kenden ons niet bij name. Zo werden allen tevoorschijn geroepen, die veroordeeld waren om vijftientig slagen met een gesel te ontvangen voor het overtreden van de één of andere gevangenisregel. Ontelbare malen ging dan Ds. Milan Haimovici naar voren om de slagen te krijgen in plaats van een ander. Hierdoor verwierf hij de achting der gevangenen, niet slechts voor zichzelf, maar ook voor Christus, Die hij vertegenwoordigde.

Als ik zou doorgaan en alle verschrikkingen van de communisten en alle zelfopoffering van de christenen zou vertellen, zou ik nooit weer ophouden. Niet alleen de martelingen waren bekend, ook de heldendaden. Het heldhaftige voorbeeld van de gevangenen was een bijzondere inspiratie voor de broeders die nog vrij waren.

Eén van onze werkers was een jong meisje van de ondergrondse kerk. De communistische politie had ontdekt dat zij in het geheim Evangeliën verspreidde en kinderen over Christus onderwees. Ze besloten haar te arresteren. Maar om de arrestatie kwellender te maken en zo pijnlijk als het maar kon, besloten ze het een paar weken uit te stellen, tot de dag dat ze zou trouwen. Op haar trouwdag was het meisje in bruidstooi gekleed. De mooiste en blijdste dag in het leven van een meisje! Plotseling werd de deur opengestoten en de geheime politie stormde naar binnen. Toen de bruid de geheime politie zag, strekte ze haar armen naar hen uit om zich te laten boeien. Met ruw geweld sloten ze de handboeien om haar polsen. Toen zag ze haar geliefde aan, kuste haar ketenen en zei: „Ik dank mijn hemelse Bruidegom voor dit juweel, dat Hij mij op mijn trouwdag heeft geschonken. Ik dank Hem dat ik waardig geacht ben voor Hem te lijden”. Ze werd weggesleurd, terwijl ze wenende christenen en een wenende bruidegom achterliet. Zij wisten wat er met jonge christenmeisjes gebeurt in handen van de communistische bewakers. Vijf jaar later werd ze vrijgelaten — een stuk gemaakte, gebroken vrouw, die dertig jaar ouder leek. Haar bruidegom had op haar gewacht. En ze zei, dat dit het minste was wat ze voor Christus had kunnen doen. Zulke fijne christenen zijn er in de ondergrondse kerk.

Wat hersenspoeling is

Amerikanen hebben waarschijnlijk wel gehoord van hersenspoeling in de Koreaanse oorlog en thans in Vietnam. Zelf heb ik hersenspoeling ondergaan. Het is een allervreselijkste kwelling.

Jarenlang kregen we zeventien uur per dag te horen:

Het communisme is goed!

Het communisme is goed!

Het communisme is goed!

Het communisme is goed!

Het christendom is dwaas!
Het christendom is dwaas!
Het christendom is dwaas!

Geef het op!

Geef het op!

Geef het op!

Geef het op!

Zeventien uur per dag, en dat dagen, weken, maanden
achtereen.

Verscheiden christenen hebben mij gevraagd hoe wij ons tegen hersenspoeling konden verzetten. Er bestaat maar één mogelijkheid van verzet tegen hersenspoeling. Het is „hartspoeing”. Als het hart is gereinigd door de liefde van Jezus Christus, en als het hart Hem liefheeft, kan men alle folteringen weerstaan. Wat zou een liefhebbende bruid niet doen voor een liefhebbende bruidegom? Wat zou een liefhebbende moeder niet doen voor haar kind? Als je Christus liefhebt, zoals Maria die Christus als een baby in haar armen droeg, als je Jezus liefhebt zoals een bruid haar bruidegom liefheeft, dan kun je zulke martelingen weerstaan.

God zal ons niet oordelen naar de vraag hoeveel we hebben doorgemaakt, maar hoeveel we konden liefhebben. Ik ben getuige voor de christenen in communistische gevangenschap, dat zij konden liefhebben. Zij konden God en mensen liefhebben.

In de gevangenis duurden marteling en wreedheid zonder onderbreking voort. Als ik het bewustzijn verloor, of tezeer verdoofd was om de folteraars nog enige hoop op bekentenissen te laten, dan werd ik teruggebracht naar mijn cel. Daar lag ik dan, zonder verzorging en half dood totdat ik weer een beetje kracht had gekregen, zodat ze opnieuw aan mij konden werken. Velen zijn op dit punt gestorven, maar op de één of andere wijze is mijn kracht altijd teruggekomen. In de daarop volgende jaren hebben ze, in verschillende gevangnissen, vier rugwervels en vele andere beenderen gebroken. Op een twaalfstal plaatsen hebben ze me gekerfd. Door branden en snijden hebben ze achttien gaten in mijn lichaam gemaakt.

Artsen in Oslo, die dit alles gezien hebben, alsook de littekenen van de longtuberculose die ik gehad heb, verklaarden dat het gewoon een wonder is dat ik thans nog leef! Volgens hun medische boeken had ik al jaren dood moeten zijn. Ik weet

zelf dat het een wonder is. God is een God van wonderen. Ik geloof dat God dit wonder heeft verricht, opdat u mijn stem zou kunnen horen roepen ten bate van de ondergrondse kerk achter het ijzeren gordijn. Hij heeft er één levend laten uitkomen om de boodschap van uw lijdende, gelovige broeders van de ondergrondse kerk luide uit te roepen.

Na een korte vrijheid wéér in arrest

Het jaar 1956 brak aan. Acht en een half jaar had ik gevangen gezeten. Ik was erg afgefallen, ik had lelijke littekenen opgelopen, was onmenselijk geslagen en geschopt, gehoond, uitgehongerd, onder druk gezet, tot walgen toe ondervraagd, bedreigd en verwaarloosd. Maar niets daarvan had deresultaten opgeleverd waar mijn vervolgers op uit waren. Daardoor ontmoedigd, hebben ze mij maar losgelaten. Bovendien kregen ze nog steeds protesten binnen tegen mijn gevangenhouding.

Ik mocht terugkeren naar mijn vroegere positie, maar dat duurde slechts een week. Ik preekte tweemaal. Toen kreeg ik een oproep en zeiden ze mij dat ik niet meer mocht preken, noch mij met enige godsdienstige activiteit mocht bezighouden. Wat ik dan gezegd had? Ik had mijn gemeenteleden de raad gegeven om „geduld te hebben, geduld en nog eens geduld”. Maar de politie schreeuwde tegen mij: „Dat betekent dat je gezegd hebt maar geduld te oefenen en dan zullen de Amerikanen wel komen om ze te bevrijden”. Ook had ik gezegd dat het rad wentelt en dat de tijden veranderen. Ze kregen: „Je zegt tegen ze dat de communisten niet aan het bewind zullen blijven! Dit zijn contra-revolutionnaire leugens!” Dat was dan het einde van mijn openbaar optreden. Waarschijnlijk dachten de autoriteiten dat ik bang zou zijn om ze te trotseren en terug te keren naar het ondergrondse evangelisatiewerk. Maar daarin hebben zij zich vergist! In het geheim keerde ik terug naar het werk, dat ik voorheen had gedaan. Mijn gezin stond achter mij.

Opnieuw getuigde ik in verborgen groepen van gelovigen, waar ik als een geest kwam en ging onder het schild van vertrouwde mensen. Ditmaal kon ik wijzen op mijn littekenen om mijn toespraak over het kwaad van het atheïstisch beginsel te onderstrepen, en om wankelende zielen te vermanen om op God te vertrouwen en dapper te zijn. Ik gaf leiding

aan een geheim netwerk van evangelisten, die elkander hielpen in de verbreiding van het evangelie onder het oog van de communisten, dat door Gods Voorzienigheid met blindheid was geslagen. Och, als een mens zo blind kan zijn dat hij het werk van Gods hand niet opmerkt, dan zal hij dat van een evangelist wellicht ook niet zien.

Maar de rusteloze belangstelling van de politie in mijn activiteiten en verblijfplaatsen werd ten slotte beloond. Weer werd ik ontdekt, weer werd ik opgesloten. Om de één of andere reden hebben ze ditmaal mijn gezin niet gevangen genomen, mogelijk wel vanwege al de publiciteit die ik had gehad. Ik had acht en een half jaar gevangenschap meegemaakt en daarna drie jaar van betrekkelijke vrijheid. Nu zou ik voor nog eens vijf en een half jaar gevangen gehouden worden. Mijn tweede gevangenschap was in vele opzichten erger dan de eerste. Ik wist maar al te goed wat mij te wachten stond. Al in het begin werd mijn lichamelijke conditie heel slecht. Maar wij gingen door met het ondergrondse werk van de ondergrondse kerk in ondergrondse communistische gevangenissen.

Het akkoord: wij preekten — zij sloegen

Het was ten strengste verboden voor andere gevangenen te preken. Ons werd te verstaan gegeven dat ieder die daarop betrap werd, geducht zou worden afgeranseld. Een aantal van ons besloot deze prijs voor het preken te betalen; wij accepteerden hun condities. Het was als het ware een akkoord: wij preekten en zij sloegen. Wij waren gelukkig in het preken. Zij waren gelukkig als ze sloegen; zo was iedereen gelukkig. Het volgende tafereel heeft zich vaker afgespeeld dan ik mij kan herinneren. Een broeder was aan het preken voor de andere gevangenen, als plotseling de bewakers binnenstormden en hem midden in een zin verrasten. Ze sleepten hem de gang door naar de „ranselkamer”. Na een schier eindeloze afranseling brachten ze hem terug en smeten hem, bebloed en geslagen, op de gevangenisvloer. Bij stukjes en beetjes krabbelde hij met zijn gebeukte lichaam weer overeind, trok met een pijnlijk gezicht zijn kleren recht en zei: „Wel broeders, waar was ik gebleven toen ze me in de rede vielen?” En dan ging hij verder met zijn evangelieprediking! Ik heb toch zulke prachtige dingen gezien!

Soms waren de predikers gewone gemeenteleden. Eenvoudige mannen, geïnspireerd door de Heilige Geest, hebben vaak prachtig gepreekt. Heel hun hart sprak in hun woorden, want het was voorwaar geen kleinigheid, onder dergelijke strafbepalingen te preken. En dan kwamen de bewakers weer om de prediker naar buiten te slepen en hem half dood te slaan.

In de gevangenis van Gherla werd een christen, Grecu genaamd, veroordeeld om doodgeranseld te worden. Dit slaan heeft een paar weken geduurd. Het ging heel langzaam. Hij kreeg bijvoorbeeld eerst een klap met een gummistok op de zool van zijn voeten, en dan hielden ze even op. Na een paar minuten weer een klap, enkele minuten later nog eens. Ze sloegen hem op zijn testikels. Dankreeg hij van de dokter een injectie. Hij herstelde en kreeg extra goed eten om hem zijn kracht te hergeven, en dan werd hij opnieuw geslagen, totdat hij eindelijk onder deze langzame, herhaalde slagen gestorven is.

De man, die bij deze foltering de leiding had, was een lid van het Centrale Comité van de Communistische Partij, wiens naam was Reck. Op eengegeven moment zei deze Reck iets tegen de christen, dat de communisten dikwijls tegen de christenen zeggen: „Weet u, ik ben God. Ik heb de macht om u te laten leven of te doden. Hij, die in de hemel is, kan niet beslissen om u in leven te houden. Alles hangt van mij af. Als ik het wil, zult u leven. Als ik het wil, wordt u gedood. Ik ben God!” Zo hoonde hij de christen.

Onder deze verschrikkelijke omstandigheden gaf broeder Grecu aan Reck een hoogst merkwaardig antwoord, dat ik later van Reck zelf heb vernomen. De christen zei: „U weet niet welk een diepe waarheid u hebt gesproken. U bent waarlijk een god. Iedere rups is in werkelijkheid een vlinder, als hij zich maar op de juiste wijze ontwikkelt. U bent niet geschapen om een folteraar te worden, iemand die anderen vermoordt. U bent geschapen om een God-gelijkend wezen te zijn. Jezus heeft tot de Joden van Zijn dagen gezegd: „Gij zijt goden”. Het leven Gods is in uw hart. Velen, die net zo als u zijn geweest, vele vervolgers, zoals de apostel Paulus, zijn op een zeker ogenblik tot de ontdekking gekomen dat het voor een mens een schande is zulke gruwelen te bedrijven en dat ze heel wat betere dingen kunnen doen. Zo zijn ze de goddelijke natuur deelachtig geworden. Geloof mij, meneer

Reck, uw eigenlijke roeping is om een god te zijn, God-gelukkig, en geen folteraar”.

Op dat moment schonk Reck niet veel aandacht aan de woorden van zijn slachtoffer, zoals Saulus van Tarsen geen aandacht schonk aan het prachtig getuigenis van Stefanus, toen deze in zijn tegenwoordigheid werd gedood. Maar deze woorden hebben doorgewerkt in Recks hart. En later heeft hij verstaan dat dit zijn werkelijke roeping was.

Uit alle afranselingen, foltering en slachtingen van de communisten hebben wij één belangrijke les kunnen leren, namelijk dat de geest meester is over het lichaam. Dikwijls, als wij gefolterd werden, voelden wij de foltering wel, maar het scheen iets op een afstand te zijn, ver verwijderd van de geest, die verzonken was in de heerlijkheid van Christus en Zijn nabijheid.

Toen we maar één sneetje brood per week kregen en iedere dag wat vuile soep, besloten we niettemin daar getrouwelijk de „tienden” van te geven. Elke tiende week namen wij die snee brood en gaven die aan onze zwakkere broeders als onze „tiende” voor de Meester.

Een christen werd ter dood veroordeeld. Voor zijn terechtstelling mocht hij zijn vrouw nog even zien. Zijn laatste woorden tot zijn vrouw waren: „Je moet weten dat ik, stervende, degenen die mij doden, liefheb. Zij weten niet wat zij doen en mijn laatste verzoek aan jou is om ze ook lief te hebben. Laat er geen bitterheid in je hart zijn omdat ze je geliefde doden. We zien elkaar weer in de hemel”. Deze woorden maakten een diepe indruk op de officier van de geheime politie, die het gesprek tussen die twee bijwoonde, en later heeft hij mij het verhaal verteld toen hijzelf in de gevangenis geworpen was omdat hij christen was geworden.

In de gevangenis van Tirgu-Ocna zat een nog jonge gevangene, die Matchevici heette. Hij was op achttienjarige leeftijd gevangen genomen. Als gevolg van de doorstande martelingen had hij nu zwaar t.b.c. De familie kwam te weten dat hij er zo slecht aan toe was en stuurde hem honderd ampullen Streptomycine, waardoor zijn leven misschien gered kon worden. De politieke beambte van de gevangenis riep hem bij zich, liet hem het pak zien en zei toen: „Hier is het medicijn dat je leven kan redden. Maar je mag geen pakketten van je familie ontvangen. Persoonlijk zou ik je echter willen helpen. Je bent jong. Ik zou niet willen dat je in de gevange-

nis stierf. Help mij nu om mij in staat te stellen jou te helpen. Geef mij inlichtingen over je mede-gevangenen, zodat ik tegenover mijn superieuren kan verdedigen waarom ik je het pakket heb gegeven". Matchevici antwoordde prompt: „Ik verlang er niet naar in leven te blijven en mij te schamen over mijzelf zo vaak ik voor een spiegel sta, omdat ik dan het gezicht van een verrader zal zien. Ik kan zo'n voorwaarde niet accepteren. Dan sterf ik liever". De beambte van de geheime politie schudde hem de hand en zei: „Ik feliciteer je. Ik had geen ander antwoord van je verwacht. Maar laat ik je dan een ander voorstel doen. Enkelen van de gevangenen zijn onze aanbrengrers geworden. Ze zeggen datze communist zijn en ze klagen jou aan. Ze spelen een dubbel spel. Wij hebben geen vrouwen in hen. En we zouden willen weten in hoeverre ze eerlijk zijn. Ze doen zoveel kwaad door ons van alles over je woorden en daden te vertellen. Ik begrijp dat je je kameraden niet wilt verraden. Maar geef ons dan inlichtingen over deze lieden die je tegenstaan; dan zul je je leven kunnen redden!"

Matchevici antwoordde, even prompt als de eerste keer: „Ik ben een discipel van Christus en Hij heeft ons geleerd *zelfs onze vijanden* lief te hebben. Deze mensen, die ons verraden, doen ons heel veel kwaad, maar ik mag geen kwaad met kwaad vergelden. Zelfs tegen hen kan ik geen aanklachten indienen. Ik heb medelijden met hen, ik bid voor hen, ik wil geen enkele konnektie hebben met de communisten". Matchevici kwam terug van zijn gesprek met de politieke beambte en stierf in dezelfde cel waar ik in zat. Ik heb hem zien sterven — hij loofde God. De liefde won het zelfs van de natuurlijke levenshonger.

Als een arm mens een groot minnaar van muziek is, dan zal hij zijn laatste gulden geven om naar een concert te kunnen luisteren. Hij is dan wel zonder geld, maar hij voelt zich niet gefrustreerd. Hij heeft schone dingen gehoord. Zo voel ik mij niet gefrustreerd omdat ik zovele jaren heb verloren in de gevangenis. Ik heb *schone* dingen gezien. Zelf heb ik behoord tot de zwakke en onbetekenende figuren in de gevangenis, maar ik heb het voorrecht gehad in dezelfde gevangenis te vertoeven met grote heiligen, geloofshelden, die de christenen der eerste eeuwen evenaarden. Ze zijn met vreugde gestorven voor Christus. De geestelijke schoonheid van zulke heiligen en helden des geloofs is nooit te beschrijven.

De dingen, die ik nu vertel, zijn geen uitzondering geweest. De bovennatuurlijke dingen zijn voor de christenen in de ondergrondse kerk een natuurlijk iets geworden.

De ondergrondse kerk is de kerk, die teruggekeerd is tot de eerste liefde. Voordat ik de gevangenis binnenkwam, had ik Christus hartelijk lief. Nu, nadat ik de „bruid van Christus” gezien heb, Zijn geestelijk lichaam, daar in de gevangenis — nu zou ik willen zeggen, dat ik de ondergrondse kerk evenzeer liefheb als ik Christus Zelf liefheb. Ik heb de schoonheid gezien der ondergrondse kerk, haar geest van opoffering.

Wat mijn vrouw en mijn zoon overkwam

Ik ben bij mijn vrouw weggehaald en ik wist niet wat er naderhand met haar is gebeurd. Eerst vele jaren later vernam ik dat zij ook naar de gevangenis gebracht is. Christenvrouwen lijden in de gevangenis nog veel meer dan de mannen. Meisjes zijn door beestachtige bewakers onteerd. De bespotting, de vuilheid is verschrikkelijk geweest. De christenvrouwen uit de gevangenis werden gedwongen zware arbeid te verrichten bij het aanleggen van een kanaal. Vrouwen moesten dezelfde hoeveelheid werk verzetten als mannen. In de winter moesten ze grondwerk verrichten. Prostituees werden als opzichteressen over devrouwenaangesteld en wedijverden in het kwellen van de gelovigen. Mijn vrouw heeft gras gegeten als het vee om in leven te blijven. Bij dit kanaal zijn door de hongerige gevangenen ratten en slangen gegeten. Het behoorde tot de vermaken van de bewakers op zondag om vrouwen in de rivier de Donau te smijten en ze dan op te vissen, ze uit te lachen, ze te bespotten als ze hun natte lichamen zagen, ze er nog eens in te werpen en ze er weer uit te vissen. Ook mijn vrouw is op deze manier in de Donau geworpen.

Mijn zoon bleef niets over dan langs de straat te zwerven, toen zijn moeder en zijn vader weggehaald waren. Mihai was van jongsaf zeer godsdienstig geweest en had grote belangstelling voor geloofszaken. Maar later, toen hij negen jaar was, en zijn vader en moeder van hem weggenomen waren, is Mihai door een crisis heengegaan in zijn christen-zijn. Hij was verbitterd en twijfelde aan heel zijn godsdienst. Op deze leeftijd had hij problemen, die kinderen gewoonlijk

niet kennen. En hij moest er over denken hoe hij aan de kost kon komen.

Het was een misdaad om de gezinnen van christen-martelaren te helpen. Twee dames, die hem hielpen, zijn later gearresteerd en zo geslagen dat ze nu — vijftien jaar later — nog kreupel zijn. Een dame, die haar leven waagde en Mihai in huis nam, werd veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf om de misdaad dat zij gezinnen van gevangenen had geholpen. Alle tanden werden haar uitgeslagen. Haar beenderen werden gebroken. Ze zal nooit meer kunnen werken. Ook zij zal levenslang kreupel blijven.

„Mihai, geloof in Jezus!”

Op elfjarige leeftijd begon Mihai als een gewone werkmans de kost te verdienen. Het lijden had zijn geloof aan het wankelen gebracht. Maar nadat mijn vrouw twee jaar gevangen gezeten had, mocht hij haar bezoeken. Hij ging naar de communistische gevangenis en zag zijn moeder achter ijzeren tralies. Ze was vuil, mager, haar handen waren vereelt en ze droeg haveloze gevangenskleren. Hij herkende haar nauwelijks. Haar eerste woorden waren: „Mihai, geloof in Jezus!” In wilde woede trokken de bewakers mijn vrouw van Mihai weg en brachten haar naar buiten. Mihai schreide toen hij zijn moeder zag wegslepen. Maar deze minuut was de minuut van zijn bekering. Hij wist dat als men Christus onder zulke omstandigheden kan liefhebben, Hij beslist de ware Heiland is. Later zei hij: „Als het christendom geen andere bewijzen voor zich zou hebben dan het feit dat mijn moeder er in gelooft, dan is dat voor mij genoeg”. Dit was de dag waarop hij ten volle Christus heeft aangenomen. Op school streed hij een voortdurende strijd om het bestaan. Hij was een goede leerling en zijn beloning was dat hij een rode das kreeg — teken van het lidmaatschap van de Jonge Communistische Pioniers. Mijn zoon zei: „Nooit zal ik de das dragen van hen, die mijn vader en moeder in de gevangenis gezet hebben”. Daarvoor werd hij van school verwijderd. Na een jaar te hebben verloren, kwam hij opnieuw de school binnen; het feit, dat hij de zoon van een christengevangene was, hield hij verborgen.

Later moest hij een scriptie maken tegen de Bijbel. Hij schreef daarin: „De argumenten tegen de Bijbel zijn zwak en de

aanhalingen tegen de Bijbel zijn onwaar. De leraar heeft de Bijbel vast niet gelezen. De Bijbel is in overeenstemming met de wetenschap". Weer werd hij weggestuurd. Opnieuw moest hij twee schooljaren verliezen.

Eindelijk kon hij gaan studeren aan het Seminarie. In dit „seminarie" werd hem marxistische theologie onderwezen. Alles werd uitgelegd naar het patroon van Karl Marx. Mihai protesteerde openlijk op het college. Andere studenten sloten zich bij hem aan. Het gevolg was dat hij weggejaagd werd en zijn theologische studie niet kon volbrengen.

Toen een professor op college eens een atheïstische toespraak hield, stond mijn zoon op en ging er tegen in. Hij wees de professor op de verantwoordelijkheid die hij op zich nam door zoveel jonge mensen op een dwaalspoor te leiden. De hele klas koos zijn zijde. Eén moest toch de moed hebben de eerste te zijn om zich uit te spreken. Toen stonden al de anderen achter hem. Om de opleiding te kunnen volgen, trachtte hij voortdurend het feit te verbergen, dat hij de zoon was van de christen-gevangene, Wurmbrand. Maar dikwijls werd het toch ontdekt en dan volgde weer de bekende procedure van bij de directeur geroepen en weggestuurd te worden. Mihai heeft ook veel geleden van de honger. De gezinnen van gevangen christenen in de communistische landen zijn bijna altijd in gevaar van honger om te komen. Het is een grote misdaad hen te helpen.

U moest eens informeren bij de leiders van uw kerk en bij uw predikanten hoeveel van het geld, dat u aan de kerk geeft, gezonden wordt naar de gezinnen van christen-martelaren, die toch geholpen kunnen worden via de geheime kanalen die er thans zijn! Ik kan u verzekeren dat er nog nooit hulp geboden is aan gezinnen van christen-martelaren in Roemenië, hetzij rooms-katholiek, orthodox of protestant. Er zou op heel wat uitgaven kunnen worden bezuinigd om te voorkomen, dat gezinnen van christen-martelaren van honger omkomen! Dat mag eenvoudig niet.

Laat ik u één geval vertellen over het lijden van een gezin van christen-martelaren, dat ik persoonlijk ken. Een broeder kwam in de gevangenis terecht om zijn werk in de ondergrondse kerk. Hij liet een vrouw en zes kinderen achter. Zijn oudste dochters van 17 en 19 konden geen werk krijgen. De enige, die in een communistisch land werk verschaft, is de staat en die geeft geen werkaan kinderen van „misdadige"

christenen. En nu moet u hetgeen volgt niet beoordelen naar gewone morele normen! Let slechts op de feiten! De beide dochters van een christen-martelaar — zelf ook christenen — werden prostituées om hun jongere broertjes en hun zieke moeder te kunnen onderhouden. Een jongere broer van 14 werd krankzinnig toen hij het zag en hij moest naar een inrichting worden gebracht. Toen jaren later de vader terugkeerde uit de gevangenis, was zijn enig gebed: „O God, laat mij maar weer naar de gevangenis gaan; dit kan ik niet aanzien”. Zijn gebed is verhoord en hij zit nu weer in de gevangenis om de misdaad dat hij tegenover kinderen van Christus heeft getuigd. Zijn dochters zijn geen prostituées meer. Ze hebben een baan gekregen door te voldoen aan de verlangens van de geheime politie. Ze zijn aanbrengrster geworden. Als dochters van een christen-martelaar worden ze in alle huizen met ere ontvangen. Ze luisteren maar en daarna vertellen ze alles wat ze gehoord hebben aan de geheime politie. U zult wellicht zeggen dat dit slecht is en immoreel — natuurlijk is het dat — maar vraag u af, of het niet ook uw schuld is dat zulke tragedies plaats vinden, dat zulke christelijke gezinnen aan hun lot worden overgelaten, zonder hulp van u die in vrijheid leeft.

HOOFDSTUK III.

Veertien jaar gevangenschap zijn over mij heen gegaan. In al die tijd heb ik nooit een Bijbel of enig ander boek gezien. Zelfs het schrijven had ik verleerd. Als gevolg van de grote honger, de bedwelmende middelen en de martelingen, was ik ook de Heilige Schrift vergeten. Maar op de dag dat ik veertien jaar had volgemaakt, kwam uit de vergetelheid het vers bij mij boven: „Jacob diende veertien jaren om Rachel, en die leken hem een korte tijd, omdat hij haar liefhad”. Spoedig daarop werd ik vrijgelaten als gevolg van een algemene amnestie in ons land, goeddeels onder invloed van de publieke opinie in Amerika. Ik zag mijn vrouw terug. Veertien jaar lang had ze trouw op mij gewacht. Wij begonnen een nieuw leven, maar in de grootste armoede, want als iemand wordt gearresteerd, nemen ze hem *alles* af.

De priesters en predikanten, die werden vrijgelaten, konden kleine gemeenten krijgen. Mij werd een gemeente toegewezen in de stad Orsowa. Het communistische departement van godsdienstzaken deelde mij mee, dat de kerk 35 leden telde en waarschuwde mij dat het er nooit 36 mochten worden! Verder werd mij gezegd dat ik hun agent moest zijn, over elk lid moest rapporteren aan de geheimepolitie, en de jeugd weghouden. Op deze manier gebruiken de communisten de kerken als hun instrument.

Ik wist dat als ik preekte, er velen zouden komen luisteren. Daarom heb ik zelfs niet getracht in de officiële kerk te beginnen. Ik ging weer werken in de ondergrondse kerk, delend zowel in de schoonheid als in de gevaren van dit werk.

In de jaren van mijn gevangenschap was God op heerlijke wijze met Zijn werk doorgegaan. De ondergrondse kerk was niet meer verlaten en vergeten. Amerikanen en andere christenen waren begonnen ons te helpen en voor ons te bidden. Op een zekere middag rustte ik wat uit in het huis van een broeder in een provinciestad. Hij wekte mij en zei: „Er zijn broeders uit het buitenland gekomen”. In het westen waren nog christenen, die ons niet hadden verlaten en vergeten.

Eenvoudige christenen hadden een geheim hulpwerk opgezet voor de gezinnen van christen-martelaren en het binnen-smokkelen van christelijke lectuur en van geldelijke steun. Ze spraken lang met mij. Eindelijk zeiden ze gehoord te hebben dat er op dit adres iemand was die veertien jaar in de gevangenis had doorgebracht, en dat ze hem graag zouden ontmoeten. Dus vertelde ik hun dat ik dat was. Daarop zeiden ze: „Wij verwachtten een droefgeestig mens te ontmoeten. U kunt die persoon niet zijn, want u bent vol vreugde”. Ik verzekerde hun dat ik die gevangene was en dat ik zo blij was, omdat ik wist dat zij gekomen waren en dat we niet langer vergeten waren. Toen kwam er een gestadige, regelmatige hulp voor de ondergrondse kerk. Langs geheime kanalen kregen we heel wat Bijbels en andere christelijke lectuur, alsook steun voor gezinnen van christen-martelaars. Aldus door hen geholpen, konden wij mensen van de ondergrondse kerk ons werk veel beter verrichten.

Het was niet alleen dat ze ons het Woord Gods gaven, maar wij zagen, dat men ons liefhad. Zij brachten ons een woord van troost.

In de jaren van de hersenspoeling hadden wij steeds gehoord: „Niemand houdt nog van u, niemand houdt nog van u, niemand houdt nog van u”. Nu zagen wij Amerikaanse en Engelse christenen, die hun leven waagden om ons te tonen, dat zij ons liefhadden. Met ons advies hebben zij een hele techniek ontworpen voor hun geheime arbeid. Zij kwamen de huizen binnen, die door de geheime politie waren omsingeld. De geheime politie wist niet dat zij binnenkwamen. De waarde van de Bijbels, die op deze manier werden binnengesmokkeld, is door een Amerikaans of Engels christen, die „zwemt” in de Bijbels, nooit te begrijpen.

Mijn gezin en ik zouden niet in leven zijn gebleven zonder de stoffelijke hulp, die ik kreeg van biddende christenen in het buitenland. Hetzelfde geldt van vele andere ondergrondse predikanten en martelaren in de communistische landen. Uit eigen ervaring kan ik getuigen van de stoffelijke hulp en de nog grotere morele steun, die ons gegeven is door eenvoudige christenen uit het westen, die speciaal voor dit doel kwamen, maar niet door de hoogste kerkelijke leiders. Voor ons waren deze mensen als van God gezonden engelen!

Vanwege het vernieuwde werk van de ondergrondse kerk was ik in groot gevaar van nog eens gearresteerd te worden.

Maar in deze tijd hebben twee christelijke organisaties, namelijk de Noorse Zending onder de Joden en de Hebreeuws-Christelijke Alliantie, een losprijs van zeven duizend dollar voor mij betaald. Nu kon ik Roemenië verlaten.

Waarom ik Roemenië verliet

Ik zou niet gegaan zijn — de gevaren ten spijt — als de leiders van de ondergrondse kerk mij niet hadden opgedragen deze gelegenheid te gebruiken en het land te verlaten om de „stem” van de ondergrondse kerk te zijn voor de vrije wereld. Zij wilden, dat ik in de westerse wereld tot u zou spreken namens hen, over hun lijden en over hun noden. Dus kwam ik naar het westen, maar mijn hart bleef bij hen. Als ik niet overtuigd was van de dringende noodzakelijkheid, dat u zou vernemen van het lijden en van de moedige arbeid van de ondergrondse kerk, dan zou ik Roemenië nooit hebben verlaten. Dit is mijn zending.

Voordat ik Roemenië verliet, ben ik tweemaal bij de geheime politie geroepen. Zij deelden mij mee, dat het geld voor mij was ontvangen. (Roemenië verkoopt zijn burgers voor geld, wegens de zware economische crises waarin het communisme ons land heeft gebracht.) Ze zeiden tegen mij: „Ga naar het westen en predik Christus zoveel als u wilt, maar kom niet aan ons! Spreek met geen woord tegen ons! Wij zullen u openlijk zeggen wat we met u van plan zijn, als u toch vertelt wat er gebeurd is. Om te beginnen, kunnen we voor duizend dollar wel een gangster vinden om u uit de weg te ruimen, of we kunnen u ontvoeren”. (Zelf heb ik in dezelfde cel gezeten met de orthodoxe bisschop Vasile Leul, die in Oostenrijk werd overvallen en naar Roemenië gebracht. Alle nagels van zijn vingers waren hem uitgetrokken. Ik heb gezeten met anderen, die uit Berlijn waren ontvoerd. Kort geleden zijn Roemeniërs uit Italië en uit Parijs ontvoerd.) Verder zeiden ze tegen me: „We kunnen u ook moreel kapot maken door geruchten over u te doen verspreiden van iets met een meisje, diefstal of de één of andere misstap uit uw jeugd. De westerlingen — vooral de Amerikanen — zijn makkelijk te misleiden en te bedriegen”.

Na mij aldus bedreigd te hebben, hebben ze mij naar het westen laten gaan. Ze hebben veel vertrouwen in de hersenspoeling die ik heb ondergaan. (In het westen zijn er nu

velen, die dezelfde dingen als ik hebben doorgemaakt, maar die zich stilhouden. Sommigen van hen prijzen het communisme zelfs, hoewel ze zelf door de communisten zijn gemarteld. De communisten waren er stellig van overtuigd, dat ik ook mijn mond zou houden.)

In december 1965 konden mijn gezin en ik dus Roemenië verlaten.

Het laatste wat ik deed voordat ik Roemenië verliet, was naar het graf te gaan van de kolonel, die mijn arrestatiebevel had uitgevaardigd en opdracht had gegeven voor mijn jarenlange marteling. Ik heb een bloem op zijn graf gelegd. Door deze handeling heb ik mijzelf gewijd tot de taak om de vreugde van Christus, die ik zelf bezit, uit te dragen onder de communisten, die geestelijk zo leeg zijn.

Ik haat het communistische stelsel, maar ik heb de mensen lief.

Ik ben naar uw land gekomen. Ik breng u een dringende boodschap over van de getrouwe, lijdende ondergrondse kerk, die wordt verdrukt en vervolgd, en uw gebeden en uw daadwerkelijke hulp zo zeer behoeft.

HOOFDSTUK IV.

Het eerste wat ik zou willen zeggen, is dat ik niet de minste verbittering of wrok gevoel jegens de communisten of hun folteraars. En niet alleen dat, maar ik heb de communisten lief met heel mijn hart. Ik haat de zonde, maar ik heb de zondaar lief. De communisten konden wel christenen doden, maar hun liefde, zelfs tot degenen die hen doodden, hebben ze niet kunnen doden.

Er is een Joodse legende, die zegt dat, toen hun voorouders werden verlost uit Egypte en de Egyptenaren in de Rode Zee verdronken waren, de engelen meezongen met de overwinningssliederen, die door de Israëlieten werden aangeheven. Daarop sprak God tot de engelen: „De Joden zijn mensen en kunnen zich verheugen over hun ontkoming. Maar van u verwacht Ik meer begrip. Zijn ook de Egyptenaars niet Mijn schepselen? Heb Ik hen niet evenzeer lief? Waarom voelt gij Mijn droefheid niet over hun tragisch lot?” Toen Jozua bij Jericho was, sloeg hij zijn ogen op en — zie, daar stond een man tegenover hem met een uitgetrokken zwaard in de hand. Jozua trad op hem toe en vroeg hem: „Zijt gij met ons of met onze vijanden (Jozua 5 : 14)?” Als het een gewoon mens was geweest, die Jozua hier ontmoette, had het antwoord slechts kunnen luiden: „Ik ben voor u”, „Ik ben voor uw vijanden”, of desnoods: „Ik ben neutraal”. Dit zijn de enige menselijke antwoorden, die op zo'n vraag kunnen worden gegeven. Maar Jozua ontmoette hier iemand uit een andere sfeer en, gevraagd of hij voor of tegen Israël was, gaf hij een antwoord, dat zeker niet werd verwacht en dat moeilijk is te verstaan: „Neen”. Wat betekent dit „neen”? Hij komt uit een sfeer, waar men niet voor of tegen is, doch waar iedereen en alle dingen worden verstaan, en aangezien met medelijden en ontferming, en vurig worden bemind. Er is een menselijk niveau. Daar moet het communisme tot het uiterste worden bestreden. Op dit niveau hebben wij ook tegen de communisten te strijden, zoals zij de dragers zijn van deze wrede en barbaarse ideologie. Maar christenen zijn

nog wat anders dan gewone mensen; zij zijn kinderen Gods, de Goddelijke natuur deelachtig. Daarom hebben de martelingen, die ik in communistische gevangenschappen heb ondergaan, mij er niet toe gebracht de communisten te haten. Ze zijn schepselen Gods. Hoe kan ik ze dan haten? Toch kan ik ook hun vriend niet zijn. Vriendschap betekent één van ziel te zijn. Maar ik ben niet één van ziel met de communisten. Zij haten de idee God. Ik heb God lief.

Als mij daarom gevraagd zou worden: „Bent u voor de communisten of tegen hen?“, dan zou mijn antwoord complex moeten zijn. Het communisme is de grootste bedreiging van de mensheid. Ik ben er ten zeerste tegen en wens het te bestrijden totdat het zal zijn overwonnen. Maar in de geest ben ik met Jezus gezeten in de „hemelse gewesten“, ben ik gezeten in de sfeer van het „neen“, waarin, ondanks al hun wandaden, de communisten worden begrepen en bemind, een sfeer waarin wezens als de engelen zijn, die iedereen zouden willen helpen het doel van het menselijk leven te bereiken, dat is Christus gelijkvormig te worden. Daarom is het mijn ideaal om onder de communisten het evangelie te verbreiden, hun de blijde boodschap aangaande het eeuwige leven te brengen.

Christus, Die mijn Heere is, heeft de communisten lief. Zelf heeft Hij gezegd dat Hij ieder mens liefheeft en dat Hij eerder de negen-en-negentig rechtvaardige schapen zou achterlaten dan dat Hij dat ene, dat zoek raakte, verloren zou laten blijven. Zijn apostelen en alle grote leraars van het christendom hebben in Zijn Naam deze universele liefde verkondigd. Macarius zeide: „Als iemand alle mensen hartstochtelijk liefheeft, maar ook slechts ten aanzien van één mens zegt, dat hij die niet kan liefhebben, dan is hij, die zoiets zegt, geen christen meer, omdat zijn liefde niet allen insluit“. Augustinus leert: „Als het gehele mensdom rechtvaardig geweest was en slechts één mens zondaar, dan zou Christus gekomen zijn om hetzelfde kruis te verdragen voor die ene mens, zozeer heeft Hij iedere enkeling lief“. De christelijke leer is duidelijk. Communisten zijn mensen en Christus heeft hen lief. Zo is het met ieder, die de gezindheid van Christus heeft. Wij hebben de zondaar lief, hoezeer wij ook de zonde haten.

Wij weten van Christus' liefde tot de communisten door onze eigen liefde tot hen.

Ik heb in communistische gevangenissen christenen gezien met zo'n vijftig pond aan ketenen aan hun voeten, gemarteld met rood-gloeiende ijzeren poken, mensen bij wie met geweld lepels vol zout naar binnen gewerkt werden en die ze daarna zonder water achterlieten, uitgehongerd, gezeseld, lijdend van de koude, en die toch vurig baden voor de communisten. Dit is menselijk onverklaarbaar! Het is de liefde van Christus, in onze harten uitgestort.

Later kwamen de communisten, die ons gemarteld hadden, zelf ook in de gevangenis. Onder een communistisch bewind worden communisten, en zelfs communistische regeerders, bijna even vaak in de gevangenis geworpen als hun tegenstanders. Nu zaten de gefolterden en de folteraar in dezelfde cel. En terwijl de niet-christenen hun haat openbaarden jegens hun vroegere inquisiteurs en hen sloegen, namen de christenen het voor hen op, waarbij ze gevaar liepen zelf geslagen te worden en ervan beschuldigd te worden medeplichtigen van de communisten te zijn. Ik heb christenen gezien, die hun laatste sneetje brood (we kregen in die tijd maar één sneetje per week) en de geneesmiddelen, die hun leven hadden kunnen redden, aan een zieke communistische folteraar gaven, die nu een mede-gevangene was.

De laatste woorden van Juliu Maniu, de christen geworden eerste minister van Roemenië, die in de gevangenis stierf, waren deze: „Als de communisten in ons land worden overwonnen, zal het de heilige plicht van ieder christen zijn om de straat op te gaan en met gevaar van hun eigen leven de communisten te verdedigen tegen de rechtvaardige woede van de massa's, die zij hebben getiranniseerd”.

De eerste dagen na mijn bekering had ik het gevoel, dat ik niet zou kunnen voortleven. Als ik op straat liep, voelde ik een lichamelijke pijn om iedere man of vrouw die voorbij kwam. Het was als een messteek in mijn hart, wanneer ik mij afvroeg of hij of zij wel bekeerd zou zijn. Als een lid van de gemeente had gezondigd, kon ik urenlang wenen. Het verlangen naar het behoud van alle zielen is in mijn hart gebleven en de communisten zijn daar niet van buitengesloten. In eenzame opsluiting konden we niet meer bidden als tevoren. We hadden een onvoorstelbare honger; ze hadden ons bedwelmende middelen gegeven totdat we half verdwaasd waren. We waren als een geraamte zo zwak. Het gebed des Heeren was veel te lang voor ons. We konden ons niet voldoende

concentreren om het op te zeggen. Het enige gebed, dat ik telkens maar weer herhaalde, was: „Jezus, ik heb U lief”. Toen brak er een heerlijke dag aan dat ik van Jezus het antwoord kreeg: „Hebt gij Mij lief? Nu zal Ik u tonen, hoe zeer Ik u liefheb”. Terstond gevoelde ik een vlam in mijn hart, die brandde als de stralen van de zon. De discipelen op de weg naar Emmaus zeiden dat hun harten brandende waren toen Jezus met hen sprak. Zo was het ook met mij. Ik kende de liefde van Hem, Die voor ons allen Zijn leven gaf aan het kruis. Zulke liefde kan de communisten niet uitsluiten, hoe zwaar hun zonden ook mogen zijn. De communisten hebben gruwelen bedreven en zij doen het nog, maar „vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen; ja, de rivieren zouden ze niet verdrinken..... de liefde is sterk als de dood; de ijver is hard als het graf”. Zoals het graf er op staat om allen te ontvangen: rijken en armen, jongen en ouden, mensen van allerlei rassen, volkeren en politieke overtuigingen, heiligen en misdadigers, zo wil de liefde allen omvatten. Christus, de vleesgeworden Liefde, zal nooit ophouden voordat Hij ook de communisten heeft gewonnen. Een predikant werd in mijn cel geworpen. Hij was half dood. Het bloed stroomde van zijn gelaat en van zijn lichaam. Hij was vreselijk geslagen. Wij wasten hem. Sommige gevangenen vervloekten de communisten. Kreunende sprak hij: „Ach, vervloek ze niet! Houdt u toch stil! Ik wil voor ze bidden”.

Hoe we blij konden zijn, zelfs in de gevangenis

Als ik terugzie op de veertien jaren van gevangenschap, dan was het soms een zeer gelukkige tijd. Andere gevangenen en zelfs de bewakers hebben zich er dikwijls over verbaasd, dat christenen onder de vreselijkste omstandigheden zo gelukkig konden zijn. Ze konden ons niet beletten te zingen, al werden wij ervoor geslagen. Ik denk dat nachtegalen ook zouden zingen, zelfs al wisten ze dat zeer na het beëindigen van hun lied om gedood zouden worden. Christenen in de gevangenis hebben van vreugde gedanst. Hoe konden ze onder zulke tragische omstandigheden toch zo vrolijk zijn?

In de gevangenis heb ik dikwijls gemediteerd over Jezus' woorden tot Zijn discipelen: „Zalig zijn de ogen, die zien hetgeen gij ziet”. De discipelen waren toen juist teruggekeerd

van een reis door Palestina waar ze vreselijke dingen hadden gezien. Palestina was een onderdrukt land. Overal was de verschrikkelijke ellende van het getiranniseerde volk. De discipelen kwamen in aanraking met ziekte, plagen, honger, droefheid. Ze kwamen in huizen waaruit patriotten in de gevangenis waren geworpen, met achterlating van wenende ouders of vrouwen. Het was geen mooie wereld om naar te kijken. En toch zei Jezus: „Zalig zijn de ogen die zien, hetgeen gij ziet”. Dat was omdat ze niet alleen het lijden hadden gezien. Ze hadden ook de Behouder van allen gezien, de Bewerker van het hoogste goed, het Doel, dat de mensheid zal bereiken. Voor het eerst hebben enkele lelijke wormen, rupsen die over de aarde kruipen, beseft dat er na dit miserebele bestaan een ander komt, dat van een prachtige, veelkleurige vlinder, die van bloem tot bloem kan vliegen. Deze blijdschap was ook de onze.

Er waren figuren om mij heen als Job, mensen die zwaarder waren beproefd dan hij. Maar ik wist van het einde van Jobs geschiedenis: hoe hij dubbel zoveel ontving als hij tevoren had gehad. Ik had mensen om mij heen als de arme Lazarus, hongerig en vol zweren waar niets aan gedaan werd. Maar ik wist, dat de engelen hen allen zouden dragen in Abrahams schoot. Ik zag hen zoals ze in de toekomst zullen zijn. In de armoedige, vervuilde, verzwakte martelaar in mijn omgeving zag ik de met heerlijkheid gekroonde heilige van de toekomst.

Maar wanneer ik naar zulke mensen keek — niet zoals ze zijn, maar zoals ze eens zullen wezen — dan kon ik ook in vervolgers als Saulus van Tarsen toekomstige Paulussen ontdekken. Sommigen zijn dat reeds geworden. Beambten van de geheime politie tegenover wie wij getuigd hadden, zijn zelf christen geworden en ze zijn verblijd geweest dat ze later in de gevangenis moesten lijden omdat ze onze Christus hadden gevonden. In de cipiers, die ons geselden, zagen we de mogelijkheden van de cipier uit Filippi, die Paulus eerst geselde en daarna werd bekeerd. We droomden ervan dat zij spoedig zouden gaan vragen: „Wat moet ik doen om zalig te worden?” In hen, die spottend toekeken toen christenen met uitwerpselen besmeerd aan een kruis werden gebonden, zagen wij de menigte van Golgotha, die zich weldra op de borst zou slaan, uit angst omdat ze gezondigd hadden. Juist in de gevangenis kregen wij hoop, dat die communisten

zouden worden behouden. Het is daar, dat wij leerden ons voor hen verantwoordelijk te voelen. Door hen gemarteld, leerden wij ze liefhebben.

Een groot deel van mijn gezin is vermoord. Het was in mijn huis, dat de moordenaar werd bekeerd. Dat was ook de meest betamelijke plaats. Zo is ook in communistische gevangenissen de gedachte ontstaan van een christelijke zendingsarbeid onder de communisten.

God ziet de dingen zo anders dan wij ze zien, evenals wij ze anders zien dan een mier. Besmeerd met uitwerpselen te worden vastgebonden op een kruis is, van menselijk standpunt gezien, alleen maar iets verschrikkelijks. Toch noemt de Bijbel het lijden van de martelaren „lichte verdrukkingen”. Veertien jaar in de gevangenis doorbrengen was voor ons een lange tijd. De Bijbel noemt het „een ogenblik” en zegt dat het ons „een gewicht” van heerlijkheid bewerkt. Dit geeft ons het recht te veronderstellen dat de verschrikkelijke misdaden van de communisten, die voor ons, mensen, niet te verontschuldigen zijn, en waartegen wij terecht tot het uiterste hebben te strijden, in de ogen Gods lichter zijn dan in onze ogen. Hun tirannie, die al een halve eeuw duurt, is voor God, bij Wie duizend jaren zijn als één dag, misschien maar een ogenblik van afdwaling. Ze hebben nog de mogelijkheid om behouden te worden.

Het hemelse Jeruzalem is een moeder, en heeft lief als een moeder. De poorten van de hemel zijn niet gesloten voor de communisten. Ook is het voor hen niet gedoofd. Evenals ieder ander kunnen zij zich bekeren. En wij moeten hen tot bekering roepen.

Liefde alleen kan de communisten veranderen (een liefde, die wij duidelijk moeten onderscheiden van toegeven aan het communisme, zoals door vele kerkelijke leiders wordt gedaan). Haat verblindt. Hitler was een anti-communist, maar één die haatte. Vandaar dat hij, in plaats van hen te overwinnen, hen geholpen heeft een derde deel van de wereld te winnen. Vanuit de liefde hebben wij in de gevangenis een plan gemaakt voor de zendingsarbeid onder de communisten. Daarbij dachten we in de eerste plaats aan de communistische machthebbers. Sommige zendingsmannen schijnen maar weinig studie te hebben gemaakt van de kerkgeschiedenis. Hoe is Noorwegen voor Christus gewonnen? Door koning Olaf te winnen. Rusland ontving het Evangelie voor het eerst,

toen zijn koning Rurik werd gewonnen. Hongarije werd gewonnen doordat zijn koning Stefanus werd gewonnen. Zo ging het ook in Polen. Als in Afrika het stamhoofd was gewonnen, volgde de stam. Wij doen allerlei zendingswerk onder de gewone man, die misschien een fijn christenmens wordt, maar weinig invloed heeft en geen verandering kan brengen in de bestaande toestand.

Wij zullen regeerders moeten winnen, leidinggevende personen op het gebied van de politiek, de economie, de wetenschap, de kunst. Dat zijn de geestelijke leiders. Zij vormen de zielen der mensen. Als we hen gewonnen hebben, winnen we ook het volk, dat zij leiden en beïnvloeden.

Missionair gezien, heeft het communisme een groot voordeel boven andere stelsels. Het is meer gecentraliseerd. Als de president van Amerika tot het rooms-katholicisme zou overgaan, zou Amerika om die reden nog niet rooms worden. Maar als Mao Tse-Tung tot het christendom wordt bekeerd, of Breshnew of Ceausescu, dan kan men heel hun land bereiken. Zo groot is de invloed van de leiders.

Kan een communistische leider dan wel bekeerd worden? Stellig, want hij is ongelukkig en onzeker, evenals zijn slachtoffer. Bijna alle communistische leiders in Rusland zijn in de gevangenis geëindigd of door hun eigen kameraden doodgeschoten. Hetzelfde geldt van China. Zelfs de ministers van binnenlandse zaken als Iagoda, Iejow, Beria, die alle macht in handen schenen te hebben, hebben hun einde gevonden op dezelfde wijze als de laatste contra-revolutionair — een kogel in de nek en het was afgelopen. Kort geleden zijn Shepelin, minister van binnenlandse zaken in de Sowjet-Unie, en Rankovic, minister van binnenlandse zaken in Joegoslavië, als vuile lompen uitgeworpen.

Hoe wij het communisme geestelijk kunnen bestrijden

Het communistische regime maakt niemand gelukkig, ook zijn eigen profiteurs niet. Zelfs deze lieden zijn bevreesd, dat ze 's nachts zo maar door de wagen van de geheime politie zullen worden weggehaald, omdat de partijlijn weer eens veranderd is.

Vele communistische leiders heb ik persoonlijk gekend. Ze zijn vermoeid en belast. Alleen Jezus kan hen rust geven. De communistische regeerders te winnen voor Christus zou

de wereld kunnen bewaren voor vernietiging door atoomwapenen, de mensheid kunnen redden van de honger, die een gevolg is van het feit, dat nu zoveel van haar inkomsten besteed moeten worden aan de zo kostbare bewapening. De communistische regeerders winnen, zou het einde kunnen betekenen van de internationale spanning. De communistische regeerders winnen, betekent Christus en de engelen te vervullen met blijdschap. Het kan de overwinning betekenen voor de kerk. Al die gebieden waarin zendelingen met zoveel moeite arbeiden, zoals Nieuw-Guinea of Madagascar, zullen eenvoudig volgen, als de communistische heersers worden gewonnen, omdat dit aan het christendom een geheel nieuwe stuwkracht zal geven. Ik heb persoonlijk bekeerde communisten gekend. Zelf ben ik in mijn jeugd een militante atheïst geweest. Bekeerde atheïsten en communisten hebben veel liefde tot Christus, omdat ze zoveel hebben misdaan.

In het zendingswerk moet men strategisch denken. Uit het oogpunt van zalig worden, zijn alle zielen gelijk, maar uit het oogpunt van missionaire strategie zijn ze niet gelijk. Het is belangrijker iemand te winnen, die veel invloed heeft, en die naderhand zelf duizenden anderen kan winnen, dan te spreken tot een wilde in de rimboe en hem verzekering te doen van het heil voor hem alleen. Daarom verkoos Jezus Zijn bediening niet te beëindigen in het één of andere dorpje, maar in Jeruzalem, het geestelijk centrum der wereld. Om diezelfde reden heeft Paulus zich zozeer beijverd om in Rome te komen.

De Bijbel zegt, dat het zaad der vrouw de kop van de slang zal vermorzelen. Wij echter kietelen de slang op zijn buik en maken hem aan het lachen. De kop van de slang bevindt zich ergens tussen Moskou en Peking, niet in Tunis of Madagascar. De communistische wereld moet de eerste zorg zijn van kerkelijke leiders en zendingsmensen, en van ieder christen, die nadenkt. Wij moeten het routine-werk laten varen. Er staat geschreven: „Vervloekt zij wie het werk des Heeren bedriegelijk („met lauwhoed”) verricht”. De kerk moet een frontale geestelijke aanval doen op het communisme!

Oorlogen kunnen alleen worden gewonnen door een offensieve, en nooit door een defensieve strategie. Tegenover het communisme is de kerk tot nu toe altijd in het defensief geweest en ze heeft daarmee het eneland na het andere aan het communisme verloren. Dit moet in de kerk als geheel onmid-

dellijk veranderen. In één van de psalmen staat dat God de ijzeren grendels verbrijzelt. Voor Hem is het ijzeren gordijn een kleinigheid.

De kerk van de eerste eeuwen werkte in het geheim en illegaal, en ze heeft overwonnen. Wij moeten weer leren op dezelfde wijze te werken.

Vóór de communistische periode begreep ik nooit waarom zovele figuren uit het Nieuwe Testament bijnamen droegen: Simeon, die Niger genoemd werd, Johannes, genaamd Markus, en anderen. Bij ons werk in communistische landen maken wij ook gebruik van geheime namen.

Ik had nooit begrepen waarom Jezus, toen Hij het laatste Avondmaal wilde laten bereiden, geen adres opgaf, maar zeide dat ze in de stad moesten gaan en uitzien naar een man, die een kruik droeg. Nu begrijp ik dat wel. In het werk voor de ondergrondse kerk geven wij ook zulke geheime herkenningsteken. Als wij bereid zijn zo te werken, en terug te keren tot de methoden van de eerste christenen, kunnen wij in communistische landen op doeltreffende wijze voor Christus arbeiden.

Toen ik echter sommige kerkelijke leiders in het westen ontmoette, ontdekte ik, in plaats van liefde jegens de communisten, die sedert lang zou hebben geleid tot het organiseren van missionaire arbeid in communistische landen, een politiek, die de zijde der communisten koos. Maar ten opzichte van de verloren zielen van het huis van Karl Marx vond ik niet de ontferming van de barmhartige Samaritaan.

Wat iemand werkelijk gelooft, is niet datgene wat hij in zijn geloofsbelijdenis opzegt, maar datgene waarvoor hij bereid is te sterven. De christenen van de ondergrondse kerk hebben getoond dat zij bereid zijn voor hun geloof te sterven. Ik ben nu bezig met de voortzetting van een arbeid, die voor mij opnieuw gevangenschap in een communistisch land kan betekenen, nieuwe martelingen en zelfs de dood, omdat ik leiding geef aan een geheime zendingsarbeid achter het ijzeren gordijn, waarbij ik alle risico op mijn neem. De dingen, die ik schrijf, geloof ik. Ik heb het recht om te vragen: zouden de kerkelijke leiders in Amerika, die vriendschap sluiten met het communisme, bereid zijn voor dit hun geloof te sterven? Wie verhindert hen, hun hoge positie in het westen op te geven om officieel predikant te worden in het oosten en daar — op de plaats zelf — samen te werken met de communisten?

Het bewijs van zo'n geloof is nog door geen enkele kerkelijke leider uit het westen geleverd.

Uit de behoefte van de mensen om elkaar te begrijpen als ze samen gaan jagen of vissen, en later als ze samen de goederen produceren, die voor het menselijk bestaan nodig zijn, of om uitdrukking te geven aan de gevoelens jegens elkander, zijn menselijke woorden ontstaan. Er bestaan echter geen menselijke woorden, die op adequate wijze de geheimenissen Gods of de hoogtepunten van het geestelijke leven kunnen uitdrukken. Evenzo bestaan er geen woorden, die de diepten van duivelse wreedheid kunnen beschrijven. Kan iemand in woorden weergeven wat er in iemand omging, die op het punt stond door de Nazi's in een oven te worden geworpen, of die zijn kind in die oven zag werpen? Zo is het ook nutteloos om te trachten een beschrijving te geven van hetgeen christenen geleden hebben en nog lijden onder de communisten.

Ik heb christenen aan folteringen onderworpen gezien, in vergelijking waarmee alle bijbelse beschrijvingen van de hel en al de pijnen van Dante's Inferno niets zijn. Noch de bijbelschrijvers, noch Dante, noch de predikers, die ooit over de hel gesproken hebben, kunnen zich mensen indenken, die op een kruis werden vastgebonden dat vervolgens op de grond werd gelegd, waarna andere gevangenen door middel van folteringen werden gedwongen hun behoefte te doen op het gezicht en het lichaam van de gekruisigden. Die kruisen werden daarna overeind gezet en de communisten stonden er honend en spottend omheen, terwijl ze riepen: „Kijk naar jullie Christus, kijk naar jullie Christus! Wat is hij mooi! Wat een heerlijke geur brengt Hij mee uit de hemel!”

Ik kan alleen maar woorden schrijven, en geen woorden kunnen ooit aan de lezer het drama overbrengen van die dominee, die, nadat hij bijna gek geworden was van de martelingen, er in toestemde om, wat de communisten noemden, „de duivelse mis” te bedienen. Hij zegende menselijke uitwerpselen en urine, en gaf aan de christenen het Heilig Avondmaal in deze vorm. Dit vond plaats in de Roemeense communistische gevangenis van Pitesti. Later vroeg ik hem: „Waarom wilde je niet liever sterven dan dat je aan deze spot meedeed?” Hij antwoordde: „Oordeel alsjeblieft niet over mij! Ik heb meer geleden dan Christus!”

Ik heb in de gevangenis gezeten met Pucretiu Patrascanu, de

man, die in Roemenië het communisme aan de macht geholpen heeft. Zijn kameraden beloonden hem door hem gevangen te zetten. Hoewel hij geestelijk gezond was, hebben ze hem naar een krankzinnigengesticht gebracht, tot hij zelf ook gek werd. Hetzelfde hebben ze gedaan met Anna Pauker, de vroegere minister. Christenen krijgen ook vaak zo'n behandeling. Ze krijgen elektrische schokken. Of ze krijgen een dwangbuis aan.

De wereld is ontzet over wat er gebeurt in de Chinese straten. Voor aller oog oefenen de Rode Gardisten hun terreur uit. Maar tracht u dan eens in te denken wat een christen in een Chinese gevangenis overkomt, waar niemand het ziet! Het laatste nieuws is dat een bekend Evangelisch schrijver en andere Chinese christenen, die niet bereid waren hun geloof te verloochenen, de beide oren, de tong en de benen werden afgehakt.

Maar het ergste wat de communisten doen is niet dat ze het lichaam van de mensen martelen en doden. Zij vervalsen het denken van de mensen en vergiftigen de jeugd en de kinderen. Zij hebben hun eigen mensen op belangrijke plaatsen in de kerken gezet om de christenen te leiden en de kerken te verdueren. Zij leren de jeugd niet slechts niet in God en in Christus te geloven, maar deze namen te haten. Met welke woorden zouden wij de tragedie kunnen weergeven van christen-martelaren, die, thuisgekomen na jaren van gevangenschap, met verachting werden ontvangen door hun kinderen, die intussen militante atheïsten waren geworden?

Dit boek is geschreven, niet zozeer met inkt als wel met het bloed van gewonde harten.

Alleen — zoals in de dagen van Daniël de drie jonge mannen, die in de vurige oven waren geworpen, na hun bevrijding niet naar vuur roken, zo is er ook geen reuk van verbittering tegen de communisten aan de christenen, die in communistische gevangenissen hebben gezeten. Als u een bloem onder uw voeten vertrap, beloont hij u met het verspreiden van zijn geur. Zo beantwoordden de door de communisten gemartelde christenen hun folteraars met hun liefde. Wij hebben velen van onze cipiers tot Christus mogen leiden. En we worden door één verlangen beziel, namelijk om de communisten, die ons hebben doen lijden, het beste te geven dat wij hebben: het heil, dat van onze Heere Jezus Christus komt. Wij haten het communisme — deze wrede diktatuur van een

militant atheïsme — maar de mensen hebben wij lief, zoals Christus ons heeft geleerd. Het is mij niet beschoren geweest, zoals vele van mijn broeders in het geloof, de marteldood te sterven in de gevangenis. Ik werd vrijgelaten en heb zelfs uit Roemenië weg kunnen komen naar het westen. En in het westen trof mij bij zeer veel kerkelijke leiders een gevoel dat precies tegenovergesteld is aan dat wat overheerst in de ondergrondse kerk achter het ijzeren en bamboe gordijn. Vele christenen in het westen hebben geen liefde voor de communisten. Het bewijs daarvoor is dat zij niets doen voor de bekering van de mensen in de communistischelanden. Zij bedrijven zending onder de Joden, zending onder de Mohammedanen, zending onder de Boeddhisten. Zij drijven zending om christenen van de ene kerk te overtuigen, dat ze zich bij een andere moeten voegen. Maar ze hebben geen zending onder de communisten! Ze hebben hen niet lief. Anders zouden ze al lang geleden zo'n zending zijn begonnen, evenals Carey uit liefde tot de Indiërs en Hudson Taylor uit liefde tot de Chinezen daar hun zendingswerk hebben gesticht.

Dat ze de communisten niet liefhebben en niets doen om ze voor Christus te winnen, is echter het enige niet. Door hun toefelijheid, door hun onachtzaamheid, en soms door te handelen als daadwerkelijke medeplichtigen, zijn sommige westerse kerkelijke leiders bezig de communisten in hun ongelooft te sterken. Zij helpen de communisten binnen te dringen in de westerse kerken, en de leiding te krijgen in de kerken en in de wereld. Zij maken, dat de christenen zich niet meer bewust zijn van de gevaren van het communisme. Door de communisten niet lief te hebben en door niets te doen om hen voor Christus te winnen (onder het voorwendsel dat ze dat niet mogen doen; alsof de eerste christenen Nero toestemming vroegen om het Evangelie te verbreiden) hebben ze ook hun eigen kudde niet lief. Want als wij de communisten niet voor Christus winnen, zullen zij het westen veroveren en ook hier het christendom uitroeien.

De les der geschiedenis wordt vergeten

In de eerste eeuwen was er een bloeiend christendom in Noord-Afrika. Daar kwamen Augustinus, Cyprianus, Athanasius en Tertullianus vandaan. Maar de christenen van

Noord-Afrika hebben één plicht verzuimd, namelijk om de Mohammedanen voor Christus te winnen. Het gevolg is geweest, dat de Mohammedanen Noord-Afrika invielen en het echristendom voor eeuwen hebben uitgeroeid. Nog steeds behoort Noord-Afrika aan de Mohammedanen en de christelijke zending spreekt over hen als „het blok der niet-bekeerbaren”.

Laten we toch leren van de geschiedenis!

In de tijd der Reformatie vielen de godsdienstige belangen van Huss, Luther en Calvijn samen met de belangen der Europese volken om bevrijd te worden van het juk van het pausdom, dat toen een politieke en economische druk betekende. Zo vallen ook in deze tijd de belangen van de ondergrondse kerk in het verbreiden van het Evangelie, zowel onder de communisten als onder hun slachtoffers, samen met het grote belang, dat alle vrije volkeren hebben bij het in vrijheid voortbestaan.

Er bestaat geen politieke macht, die het communisme omverwerpen kan. De communisten bezitten de atoombom, en hen met militair geweld aan te vallen zou betekenen een nieuwe wereldoorlog te beginnen, waarin honderden miljoenen slachtoffers zouden vallen. Voorts hebben vele westerse politici zoiets als een hersenspoeling ondergaan, zodat zij de communistische machthebbers niet eens ten val willen brengen. Dat hebben ze herhaaldelijk gezegd. Zij willen wel dat er een eind zal komen aan de verslaafdheid aan bedwelmende middelen, aan het gangsterdom, aan kanker en tuberculose, maar niet aan het communisme, dat veel meer slachtoffers heeft gemaakt dan die alle tezamen.

Ilya Ehrenburg, de Sovjet-schrijver, zegt dat, wanneer Stalin zijn hele leven niet anders had gedaan dan de namen opschrijven van zijn onschuldige slachtoffers, zijn leven niet lang genoeg zou zijn geweest om met dat karwei klaar te komen. Chroestsjew zei op het twintigste congres van de Communistische Partij: „Stalin liquideerde duizenden eerlijke en onschuldige communisten..... Van de 139 leden en kandidaten van het Centraal Comité, die op het zeventiende Congres werden gekozen, werden er later 98, dat is 70 pct., gearresteerd en doodgeschoten”. Tracht u dan maar eens in te denken wat hij aan de christenen gedaan heeft!

Chroestsjew verloochende Stalin, maar bleef intussen dezelfde dingen doen. Sedert 1959 is de helft van de kerken in de

Sovjet Unie, die nog open waren, gesloten.

In China heerst een nieuwe golf van barbaarsheid, die erger is dan die uit de Stalinistische periode. Het openbare kerkelijke leven is geheel opgehouden. In Rusland en Roemenië vinden nieuwe arrestaties plaats. (Wij hebben pas nog bericht ontvangen over massa-arrestaties van christenen in Rusland.)

Door middel van terreur en misleiding wordt in landen met een miljard inwoners de hele jonge generatie opgevoed in haat jegens al wat westers is en speciaal tegen het christendom.

Het is geen ongewoon gezicht in Rusland, dat plaatselijke beambten voor de kerken staan om uit te kijken naar de kinderen. Als ze ontdekken, dat die naar de kerk gaan, worden ze geslagen en er uit gesmeten. De toekomstige verwoesters van het westerse christendom worden zorgvuldig en stelselmatig opgevoed!

Er is maar één macht, die het communisme kan overwinnen. Het is de macht, die christelijke staten de plaats deed innemen van het heidense Romeinse Imperium, de macht, die woeste Teutonen en Vikings tot christenen maakte, de macht, die de bloedige Inquisitie overwon. Deze macht is de kracht van het Evangelie, vertegenwoordigd door de ondergrondse kerk, die in alle communistische landen bestaat. Deze kerk te steunen en te helpen, is niet maar een kwestie van verbondenheid met lijdende broeders. Het betekent leven of dood voor uw eigen land en voor uw kerken. Deze kerk te steunen is niet alleen in het belang van vrije christenen, maar dient ook de gedragslijn van vrije regeringen te zijn.

De ondergrondse kerk heeft reeds communistische bewindslieden voor Christus gewonnen. Gheorghiu-Dej, de eerste minister van Roemenië, stierf als een bekeerd mens na zijn zonden te hebben beleden en zijn zondig leven te hebben veranderd. In communistische landen zijn er communistische leden van de regering, die in het geheim christen zijn. Dit kan zich verder uitbreiden. Dan zullen wij een werkelijke ommekeer kunnen verwachten in de politiek van sommige communistische regeringen — geen verandering als die van Tito en Gomoelka, waarna dezelfde diktatuur van een wrede atheïstische partij voortduurde — maar een omwenteling naar christendom en vrijheid.

Daarvoor zijn thans buitengewone gelegenheden aanwezig.

De communisten, die in hun verkeerde geloofsopvattingen zeer dikwijls even oprecht zijn als christenen in de hunne, maken thans een grote crisis door. Zij hadden werkelijk geloofd dat het communisme een verbroedering tussen de volken zou teweeg brengen. In plaats daarvan zien zij nu dat communistische landen met elkaar vechten als honden. Zij hadden werkelijk geloofd dat het communisme een aardse paradijs zou scheppen, in tegenstelling met wat zij noemen het ingebeelde paradijs in de hemel. En nu lijden hun volkeren honger. Uit de kapitalistische landen moet graan worden ingevoerd.

De communisten hadden geloofd in hun leiders. Maar nu hebben ze in hun eigen bladen gelezen, dat Stalin een massamoordenaar, en Chroestsjew een idioot was. Zo ging het ook met hun nationale helden als Rakosi, Gero, Anna Pauker, Rankovici enzovoort. De communisten geloven niet meer in de onfeilbaarheid van hun leiders. Ze zijn als rooms-katholieken zonder paus.

Er is een leegte in de harten der communisten. Deze leegte kan alleen door Christus worden vervuld. Het mensenhart zoekt van nature naar God. Er is een geestelijk vacuum in ieder mens totdat het door Christus wordt vervuld. Dat geldt ook van de communisten. Er is in het Evangelie een macht der liefde, die ook hen kan aanspreken. Ik heb christengevangenen gezien, die hun cipiers en hun folteraars voor Christus hebben gewonnen. Ik weet dat dit kan.

Christenen, gehoond en gemarteld door de communisten, hebben vergeten en vergeven hetgeen hen zelf en hun gezinnen is aangedaan. Zij doen hun best om de communisten door hun crisis heen te helpen en de weg tot Christus te doen vinden. Maar voor deze arbeid hebben zij dringend behoefte aan onze hulp.

En niet alleen hiervoor. Christelijke liefde is altijd universeel. Voor christenen bestaat er geen partijdigheid. Jezus zegt, dat Gods zoon opgaat over bozen en goeden. Dat is ook waar van de christelijke liefde. Er zijn christelijke leiders in het westen, die een bijzonder grote vriendschap voor de communisten tonen en die rechtvaardigen met een beroep op Jezus' leer dat wij zelfs onze vijanden moeten liefhebben. Maar Jezus heeft nooit geleerd dat wij alleen onze vijanden moeten liefhebben en onze broeders maar moeten vergeten.

Communisten delen in de liefde van vele westerse kerkelijke

leiders. Die liefde blijkt uit het eten en drinken met hen wier handen vol zijn van het bloed der christenen, maar niet door hun de blijde boodschap van Christus te brengen. En zij, die door de communisten zijn verdrukt, worden vergeten. Hen heeft men niet lief.

De Evangelische en de Rooms-Katholieke kerk van West-Duitsland hebben de laatste zeven jaar 125 miljoen dollar gegeven voor slachtoffers van de honger. De Amerikaanse christenen geven nog veel meer.

Nu zijn er velen, die honger lijden, maar ik kan mij niet voorstellen, dat iemand erger honger heeft dan de christen-martelaars, of meer recht heeft op de hulp der vrije christenen. Ik zal nu maar niet spreken over de jaren waarin de christen-martelaars gedwongen werden hun eigen uitwerpselen te eten. Toen dat voorbij was, moesten we aardappelschillen eten en kool die niet was schoongemaakt. Er was een tijd in de Roemeense gevangenissen, dat we maar één sneetje brood per week kregen!

Welnu, als dan de Duitse en Britse en Amerikaanse en Scandinavische kerken zoveel geld opbrengen voor hulpverlening, dan behoort dat te gaan naar ieder, dieer behoefte aan heeft, maar allereerst naar de christen-martelaars en hun gezinnen. Vraagt u maar eens aan uw kerkelijke leidlieden of dat ook gebeurt.

Ik ben vrijgekocht door christelijke organisaties, een bewijs, dat christenen kunnen worden losgekocht. Niettemin ben ik het enige voorbeeld in ons land waarbij iemand door christenen is vrijgekocht. En daarom houdt mijn loskoping een aanklacht in tegen christelijke organisaties in het westen, dat ze in andere gevallen hun plicht verzaken.

De martelaren moeten worden geholpen. Wij moeten ervoor zorgen dat hun gezinnen in leven kunnen blijven. De ondergrondse kerk moet in al haar arbeid worden geholpen.

De ondergrondse kerk achter het ijzeren gordijn is vol van liefde en ijver. In Rusland zijn er geen lauwe christenen. Of men is christen met heel zijn hart, of men is helemaal geen christen, want het kost heel wat om een discipel van Jezus te zijn. De christenen daar verspillen hun tijd en hun energie niet, als zovelen in het westen, met het aanvallen van de leerstellingen van een andere christelijke religie of zelfs met het disputeren over hetgeen niemand weet. Zij leven uit de wezenlijke inhoud van de christelijke boodschap. Zij zijn

geestelijk fit met het oog op degewichtigetaak die zij op zich genomen hebben.

Maar zij hebben geen gereedschap. Zij hebben maar weinig Bijbels en andere godsdienstige boeken, weinig middelen van transport; zij hebben gebrek aan de meest dringende benodigdheden voor hun gezinnen, waardoor zij in staat zouden zijn zich geheel aan hun werk te wijden. Ze zijn als een boer temidden van het rijpe graan, maar die geen werktuigen heeft om het te oogsten.

De eerste christenen werden voor de vraag geplaatst of de nieuwe kerk alleen voor de Joden was, of ook voor de heidenen. Die vraag ontving het juiste antwoord. In een andere vorm is dit probleem in de twintigste eeuw teruggekeerd. Het christendom is niet alleen voor het westen. Christus behoort niet alleen aan Amerika, Engeland, of andere democratische landen. Toen Hij gekruisigd werd, was één van Zijn handen uitgestrekt naar het westen, en de andere naar het oosten. Hij wil niet alleen de Koning der Joden zijn, maar ook der heidenen, de Koning ook van de communisten, en niet slechts van de westerse wereld. Jezus zeide: „Gaat heen in *heel* de wereld, en predik het Evangelie aan *alle* creatuur”. Hij gaf Zijn bloed voor allen, en allen moeten het Evangelie horen en geloven.

Christus heeft de communisten lief en begeert hen van het communisme te verlossen, gelijk Hij alle zondaren liefheeft en begeert hen te verlossen van de zonde. Sommige westerse kerkelijke leiders stellen in de plaats van deze enige juiste houding een andere: toefelijikheid jegens het communisme. Zij begunstigen de zonde, zij helpen het communisme overwinnen en verhinderen daardoor het behoud zowel van de communisten als van hun slachtoffers.

Toen ik, vrijgelaten uit de gevangenis, weer bij mijn vrouw was, vroeg ze mij wat mijn plannen waren voor de toekomst. Ik antwoordde: „Het ideaal, dat mij voor ogen staat, is het leven van een geestelijke kluizenaar”. Mijn vrouw zei daarop dat zij dezelfde gedachte had gehad.

In mijn jeugd was ik een zeer dynamisch type geweest. Maar de gevangenis, en vooral de jaren van eenzame opsluiting, hadden mij veranderd in een meditatieve, beschouwende man. Alle stormen in mijn hart waren gestild. Ik bekommerde mij niet om het communisme. Ik merkte het niet eens op. Ik lag in de omhelzing van mijn hemelse Bruidegom. Ik bad voor

degenen, die ons kwelden en kon hen met heel mijn hart liefhebben.

Ik had altijd heel weinig hoop gekoesterd ooit te worden vrijgelaten, maar als het toch van tijd tot tijd gebeurde, dat ik mij afvroeg wat ik zou doen als ik eens mocht worden losgelaten, dan was mijn gedachte altijd, dat ik mij ergens zou terugtrekken om verder te leven als in een zalige woestijn-gemeenschap met de hemelse Bruidegom.

God is „De Waarheid”. De Bijbel is „de waarheid over de Waarheid”. Theologie is „de waarheid over de waarheid over De Waarheid”. Allerlei christenmensen leven bij deze vele waarheden omtrent De Waarheid en, als gevolg daarvan, hebben zij De Waarheid niet. Verhongerd, geslagen en bedwelmde, waren wij de theologie en de Bijbel vergeten. Wij hadden „de waarheden omtrent De Waarheid” vergeten en daarom leefden wij in De Waarheid. Er staat geschreven: „De Zoon des mensen zal komen op een uur, dat gij het niet denkt en op een dag, die gij niet weet”. Wij konden niet meer denken. In de donkerste uren van onze martelingen kwam de Zoon des mensen tot ons, en deed Hij de gevangensmuren fonkelen als diamanten en vervulde Hij de cellen met licht. Ergens, heel ver weg, bevonden zich de folteraars, beneden ons, in het gebied van het lichamelijke. Maar onze geest verheugde zich in de Heere. Deze vreugde hadden wij niet willen missen voor die van koninklijke paleizen.

Tegen iemand of iets vechten? Niets lag verder van mij af dan dit. Ik begeerde geen enkele oorlog te voeren, zelfs geen rechtvaardige. Ik wilde veel liever levende tempels bouwen voor Christus. Het was met de hoop op rustige jaren van bespiegeling, dat ik de gevangenis verliet.

Wat ik vond toen ik vrij was

Maar, vanaf de eerste dag van mijn vrijlating kreeg ik aspecten van het communisme te zien, die gemener waren dan al de martelingen uit de tijd van mijn gevangenschap. Ik ontmoette grote predikers en pastoors uit de verschillende kerken, en zelfs bisschoppen, die de één na de ander met groot verdriet beleden, dat ze aanbrengrers waren van de geheime politie, tegen hun eigen kudde. Ik vroeg hen of zij bereid waren hun werk als aanbrengrers op te geven, ook als dit het gevaar meebracht dat ze zelf gevangen gezet zouden

worden. Allen antwoordden zij „Neen”, en verklaarden daarbij dat het niet de vrees voor hun eigen persoon was, die hen weerhield. Zij vertelden mij omtrent de nieuwe ontwikkelingen in de kerken, dingen die vóór mijn arrestatie nog niet bestonden, namelijk dat de weigering om als aanbrenger dienst te doen, het sluiten van een kerk kan betekenen.

Er is in iedere stad een regeringsvertegenwoordiger voor het toezicht op de kerken, iemand van de geheime communistische politie. Hij heeft het recht om te allen tijde een priester of predikant bij zich te laten komen en hem te vragen wie er in de kerk geweest is, wie vaak ter communie gaat, wie een ijveraar is op godsdienstig gebied, wie bekeerlingen maakt, wat de mensen biechten, enzovoort. Als iemand niet antwoordt, wordt hij ontslagen en een andere „dienaar” wordt in zijn plaats gesteld, die bereid is meer te zeggen dan hij. Als de regering niet zo iemand heeft (en dat heeft ze bijna nooit), dan wordt de kerk gewoonweg gesloten. De meeste predikanten geven inlichtingen aan de geheime politie, maar met dit onderscheid, dat sommigen het aarzelend doen en sommige dingen trachten te verbergen, terwijl het bij anderen al een gewoonte was geworden, zodat hun consciëntie verhard was. Nog anderen waren fanatiek geworden en vertelden meer dan van hen gevraagd werd.

Ik heb bekentenissen gehoord van kinderen van christenmartelaars, die gedwongen waren inlichtingen te geven omtrent de gezinnen waarin zij met hartelijkheid waren ontvangen. Men dreigde dat ze hun studie niet zouden kunnen voortzetten, als ze het niet vertelden.

Ik ben op het Baptisten Congres geweest, een congres, dat gehouden werd onder het teken van de rode vlag; de communisten hadden hier bepaald wie de „gekozen leiders” zouden zijn. Ik weet dat aan het hoofd van alle officiële kerken mannen stonden, die waren voorgedragen door de communistische partij. Toen werd het mij duidelijk dat ik de gruwel der verwoesting zag staan in de heilige plaats, gelijk Jezus daarvan spreekt. Er zijn altijd goede en slechte pastoors en predikanten geweest. Maar nu, voor het eerst in de kerkgeschiedenis, bepaalt het Centrale Comité van een uitgesproken atheïstische partij, die openlijk heeft verklaard de uitroeiing van de godsdienst te beogen, wie de kerk zal leiden. Te leiden, maar met welk doel? Ongetwijfeld om de uitroeiing van de godsdienst te bevorderen. Lenin heeft geschre-

ven: „Iedere godsdienstige idee, iedere idee over God, zelfs het spelen met de idee „God”, is een onuitsprekelijke gemeenschap van de gevaarlijkste soort, een besmetting van de afschuwelijkste soort. Miljoenen zonden, vuile daden, geweld-daden en lichamelijke besmetting zijn veel minder gevaarlijk dan de subtiele, geestelijke idee „God” ”.

De communistische partijen van heel het Sovjet-gebied zijn Leninistisch. Godsdienst is voor hen erger dan kanker, t.b.c. of syphilis. En zij beslissen wie de godsdienstige leiders zullen zijn. En met hen werken de leiders van de officiële kerk samen, op de manier van „geven en nemen”. Ik heb de lezingen gehoord van bisschop Rapp van de Lutherse Kerk, die hier op neerkwamen, dat God drie openbaringen had gegeven: door Mozes, door Jezus en door Karl Marx!

Ik heb gezien hoe kinderen en jonge mensen vergiftigd werden met atheïsme, terwijl de officiële kerken niet de geringste mogelijkheid hadden er iets tegen te doen. In geen enkele kerk in onze hoofdstad Boekarest zult u een jongerenbijeenkomst of een zondagsschool voor kinderen kunnen vinden. De kinderen der christenen werden opgevoed in de school van de haat.

Toen — nadat ik dit alles gezien had — haatte ik het communisme, zoals ik het onder de martelingen niet had gehaat. Ik haatte het, niet om hetgeen het mij had aangedaan, maar om het kwaad, dat het doet ten opzichte van de eer Gods, de naam van Christus en van de zielen van de één miljard mensen, die onder zijn heerschappij staan.

Uit heel het land kwamen er boeren naar mij toe om mij te vertellen hoe de kollektivisering in zijn werk ging. Ze waren nu hongerige slaven op hun eigen voormalige landerijen en wijngaarden. Brood hadden ze niet. Voor hun kinderen was er geen melk, geen fruit — en dat in een land welks natuurlijke rijkdommen die van Californië evenaren!

Broeders hebben mij verteld, dat het communistische regime hen allen tot dieven en leugenaars had gemaakt. De honger dwingt hen om te stelen van wat oorspronkelijk hun eigen land was, maar nu kollektief bezit is. En vervolgens moeten ze liegen om hun diefstal te bedekken.

Arbeiders hebben mij gesproken over de terreur in de fabrieken en over een uitbuiting van de arbeidskracht als waarvan de kapitalisten nooit hebben gedroomd. De arbeiders hadden geen recht om te staken.

Intellectuelen moesten tegen hun eigen overtuiging in leren dat er geen God is.

Het hele leven en denken van één derde van de wereld is vernietigd of verleugend.

Jonge meisjes kwamen klagen dat zij bij de Communistische Jeugdorganisatie waren geroepen, waar ze berispt en bedreigd werden omdat ze een jongen hadden gekust die christen was; en dan werd hun de naam van een ander opgegeven die ze wel mochten kussen! Alles was hopeloos vals en gemeen.

Ook ontmoette ik de strijders van de ondergrondse kerk — mijn makkers uit vroeger dagen — van wie er sommigen op vrije voeten bleven, terwijl anderen de strijd weer opgenomen hadden, nadat ze uit de gevangenis waren gekomen. Zij deden een beroep op mij om met hen mee te strijden. Ik woonde hun geheime bijeenkomsten bij, waarin zij zongen uit met de hand geschreven liederenbundels.

Ik dacht aan Antonius de Kluizenaar (overleden 356). Hij had dertig jaar in de woestijn geleefd. Hij had de wereld geheel verlaten en bracht zijn leven geheel door met vasten en bidden. Maar toen hij hoorde van de strijd tussen Athanasius en Arius over de Godheid van Christus, heeft hij het contemplatieve leven vaarwel gezegd en is naar Alexandrië gegaan om de waarheid te helpen zegevieren. Ik dacht aan Bernhard van Clairvaux. Ook hij leefde als een monnik, hoog in de bergen. Maar hij hoorde van de dwaasheid van de kruistochten, over christenen, die Arabieren en Joden doodden en zelfs hun broeders in het geloof, als zij van een andere belijdenis waren, en dat alles om een ledig graf in bezit te krijgen. Toen heeft hij zijn klooster verlaten en is van zijn hoogten afgedaald om te prediken tegen de kruistochten.

Ik besloot te doen wat alle christenen moeten doen: het voorbeeld volgen van Christus, van de apostel Paulus en de grote heiligen, de gedachte om mij terug te trekken los te laten en de strijd op te nemen.

Wat voor strijd zou dat moeten zijn? De christenen in de gevangenis hebben altijd voor hun vijanden gebeden en hun een heerlijk getuigenis doen horen. Het verlangen van ons hart was dat zij bekeerd mochten worden, en wij waren blij zo dikwijls dit geschiedde.

Maar ik haatte het verderfelijke communistische stelsel en

wilde de ondergrondse kerk versterken, de enige macht, die deze afschuwelijke tirannie kan overwinnen door de kracht van het Evangelie. Daarbij dacht ik niet alleen aan Roemenië, maar aan heel de communistische wereld.

Ik heb echter in het westen veel onverschilligheid ontmoet. Schrijvers uit heel de wereld hebben geprotesteerd toen twee communistische auteurs, Siniavski en Daniel, tot gevangenisstraf werden veroordeeld door hun eigen kameraden. Maar zelfs de kerken protesteren niet als christenen om hun geloof gevangen worden gezet. Wie bekommert zich om broeder Kuzyck, die veroordeeld werd om de misdaad dat hij „vergiftige” Amerikaanse geschriften verspreidde, zoals de stichtelijke werkjes van Torrey en ook Bijbelgedeelten? Wie kent het geval van broeder Prokofiev, die veroordeeld werd omdat hij geschreven preken verspreidde? Wie weet iets van de christen-jood Grunvald, die om soortgelijke vergrijpen in Rusland veroordeeld werd en wie de communisten zijn zontje voor goed hebben afgenomen? Ik weet wat ik zelf voelde toen ik werd weggehaald van mijn Mihai. En ik lijd mede met broeder Grunvald, Ivanenko, grootmoeder Shevchuk, Taisya Tkachenko, Ekaterina Vekzaina, Georgi Vekazin, het echtpaar Pilat in Letland, en zo vele anderen, namen van heiligen en geloofshelden uit de twintigste eeuw! Ik buig mij om hun ketenen te kussen, zoals de eerste christenen overal de ketenen van hun mede-christenen kusten, als ze werden weggeleid om voor de wilde beesten geworpen te worden.

Sommige westerse kerkelijke leiders bekommeren zich niet om hen. De namen der martelaren komen niet voor op hun gebedslijstje. Terwijl die werden gemarteld en veroordeeld, werden de officiële Russische Baptistische en Orthodoxe leiders, die hen hadden aangeklaagd en verraden, met groot eerbetoon ontvangen in New Delhi, in Genève en op andere conferenties. En daar verzekerden ze iedereen dat er in Rusland volledige vrijheid van godsdienst heerst. Een leider van de Wereldraad van Kerken kuste de bolsjewistische aartsbisschop Nikodim, toen hij deze verzekering gaf. En dan gingen ze samen dineren, in naam van de indrukwekkende Wereldraad van Kerken, terwijl de heiligen in de gevangenis kool aten, die niet schoongemaakt was, zoals ook ik die gegeten had in de naam van Jezus Christus.

Zo kon het niet blijven. De ondergrondse kerk besloot dat

ik het land zou verlaten, wanneer dit mogelijk gemaakt zou worden, om u als christenen op de hoogte te brengen van hetgeen er gebeurt.

Ik ben besloten het communisme aan de kaak te stellen, hoewel ik de communisten liefheb. Ik acht het niet juist het Evangelie te verkondigen zonder het communisme te veroordelen. Sommigen zeggen tegen mij: „Predik het loutere Evangelie!” Maar dit herinnert mij eraan dat de communistische geheime politie ook tegen mij zei Christus te prediken, maar het communisme niet te noemen. Is het dan waarlijk zo, dat degenen, die voorstanders zijn van wat zij „het loutere Evangelie” noemen, door dezelfde geest worden bezielde als de mannen van de communistische geheime politie?

Ik weet niet wat dit zogenaamde loutere Evangelie is. Was de prediking van Johannes de Doper zo? Maar hij zei niet alleen: „Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen”. Hij zei ook: „Herodes, u deugt niet”.

Hij werd onthoofd omdat hij zich niet beperkte tot een abstracte prediking. Jezus predikte niet alleen de „zuivere” bergrede, maar ook wat sommige hedendaagse kerkelijke leiders een negatieve preek zouden noemen: „Wee u, gij geveinsde farizeërs, gij zijt adderengebroad!” Het is om zulke „onzuivere” prediking, dat Hij gekruisigd werd. De farizeërs zouden geen drukte hebben gemaakt over de bergrede.

De zonde moet bij de naam worden genoemd. Het communisme is in de wereld van vandaag de meest gevaarlijke zonde. Ieder Evangelie dat het niet veroordeelt, is niet het zuivere Evangelie. De ondergrondse kerk veroordeelt het en riskeert daarbij haar vrijheid en haar leven. Des te minder mogen wij ons in het westen stilhouden.

Ik ben besloten het communisme te veroordelen, niet in de zin waarin zij het doen, die gewoonlijk „anti-communisten” worden genoemd. Hitler was een anti-communist en niettemin was hij een tiran. Wij haten de zonde en hebben de zondaar lief. Ik heb de communisten lief en haat het communisme. Dit is de juiste christelijke houding. Wij moeten de zielen van de communisten zoeken te winnen. Wij moeten hen in de praktijk onze liefde laten zien, zoals die niet is uitgedoofd door wat zij ons hebben aangedaan. Christenen, die door de communisten gemarteld zijn, begeren hen te belonen door hun de blijdschap en het heil te schenken dat zij in Christus hebben gevonden.Ik lijd meer in het westen dan ik gele-

den heb in communistische landen. Mijn lijden bestaat allereerst in het verlangen naar de onuitsprekelijke schoonheden van de ondergrondse kerk, de kerk, die naar de oude Latijnse spreuk „naakt de naakte Christus volgt”.

In het communistische kamp hebben de Zoon des mensen en degenen, die de Zijnen zijn, niets om het hoofd op neer te leggen. De christenen daar bouwen geen huizen voor zichzelf. Waar zou het goed voor zijn? Ze zullen bij de eerste de beste arrestatie verbeurd verklaard worden. Het feit alleen al, dat je een nieuw huis hebt, kan een motief te meer zijn om gevangen genomen te worden, omdat de communisten dat huis willen hebben. Daar begraaft men zijn vader niet en neemt men geen afscheid van zijn huisgezin, alvorens Christus te volgen. Wie is daar uw moeder, uw broeder, uw zuster? In dat opzicht bent u als Jezus. Moeder en broeder zijn voor u alleen diegenen, die de wil van God doen. Wat de natuurlijke banden aangaat, kunnen die nog van belang zijn, wanneer het veelvuldig voorkomt, dat de bruid de bruidegom, kinderen hun ouders, vrouwen hun mannen aanbrengen? Het wordt hoe langer hoe meer zo, dat alleen de geestelijke band overblijft. De ondergrondse kerk is een arme, lijdende kerk, maar zij is konsekwent. Zij kent geen lauwe leden. Een godsdienst oefening in de ondergrondse kerk is gelijk aan die welke negentienhonderd jaar geleden werden gehouden in de eerste christelijke kerk. De prediker heeft geen uitgewerkte theologie. Hij kent geen Homiletiek, evenmin als Petrus die kende. Iedere hoogleraar in de theologie zou Petrus misschien een slecht cijfer hebben gegeven voor zijn preek op de Pinksterdag. De verzen van de Bijbel zijn in de communistische landen niet zo goed bekend, omdat de Bijbels schaars zijn. En bovendien heeft de prediker naar alle waarschijnlijkheid jarenlang in de gevangenis gezeten, zonder Bijbel.

Als zij uitdrukking geven aan hun geloof in een Vader, is dat van grote betekenis, omdat er achter deze verzekering een drama schuilt. In de gevangenis hebben ze deze almachtige Vader dagelijks gevraagd om brood, en in plaats daarvan hebben ze ongewassen kool, aardappelschillen en zelfs uitwerpselen te eten gekregen. En toch geloven zij dat God de liefhebbende Vader is. Ze zijn als Job, die zeide dat hij in God zou geloven, zelfs als Hij hem doden zou. Ze zijn als Jezus, Die God „Vader” noemde, zelfs toen Hij schijnbaar verlaten was aan het kruis.

Wie de geestelijke schoonheid van de ondergrondse kerk heeft leren kennen, kan geen voldoening meer vinden in de leegheid van sommige westerse kerken. Ik lijd in het westen meer dan ik in een communistische gevangenis heb geleden, omdat ik thans met eigen ogen de westerse beschaving zie sterven. Oswald Spengler schreef in 1918 in „Der Untergang des Abendlandes”: „Gij zijt stervende. Ik zie nu allen het karakteristieke brandmerk van het verval. Ik kan u bewijzen dat uw grote rijkdom en uw grote armoede, uw kapitalisme en uw socialisme, uw oorlogen en uw revoluties, uw atheïsme en uw pessimisme en uw cynisme, uw onzedelijkheid, uw kapotte huwelijken, uw geboorteregeling, waardoor u van anderen leegbloedt en van boven, in de hersenen, wordt doodgemaakt — ik kan u bewijzen dat dit de karakteristieke merktekenen waren uit de tijden van de ondergang der oude staten, Alexandrië, Griekenland en het zenuwzieke Rome”. Dit werd geschreven in 1918. Sedert die tijd zijn democratie en beschaving in de helft van Europa al gestorven, en zelfs al in het verre Cuba. De rest van het westen slaapt.

In het westen is er één macht, die niet slaapt. Het is die van de communisten. Terwijl in het oosten de communisten teleurgesteld zijn en hun illusies hebben verloren, is het communisme in het westen fel gebleven. De westerse communist gelooft eenvoudig al die kwade berichten niet over de wreedheden en de ellende en de vervolging in de communistische landen. Met onvermoeide ijver verbreiden ze overal hun geloof, in de conversatiezalen van de hogere klassen, in de clubs der intellektuelen, aan de akademies, in de achterbuurten en in de kerken. Wij, christenen, staan dikwijls met ons halve hart aan de zijde van de waarheid. Zij staan met heel hun hart aan de zijde van de leugen.

Intussen discussiëren de theologen in het westen over beuzelingen. Dat doet mij denken aan de omsingeling van Constantinopel in 1493 door de troepen van Mohammed II. Voor de komende eeuwen zou er beslist worden over de vraag of de Balkanlanden onder christelijke of Mohammedaanse heerschappij zouden staan. Maar intussen hield een kerkelijke vergadering in de belegerde stad zich bezig met de volgende problemen: Welke kleur hadden de ogen van de Heilige Maagd? Van welk geslacht zijn de engelen? Wat gebeurt er als een vlieg in gewijd water valt? Wordt dan de vlieg geheiligd of het water verontreinigd?

Misschien is het alleen maar een legende, diebetrekking heeft op die tijden. Gaat u echter de kerkelijke periodieken van onze tijd maar eens na, dan zult u vinden dat juist vragen van deze aard worden besproken. De dreiging van het communisme en het lijden van de ondergrondse kerk worden bijna nooit genoemd.

Er worden eindeloze discussies gevoerd over theologische kwesties, over kerkelijke gebruiken, over bijzaken. Ergens in een conversatiezaal stelde iemand aan het gezelschap de volgende vraag: „Als u zich op een zinkend schip bevond, en u kon ontkomen naar een afgelegen eiland, en u mocht maar één boek uit de scheepsbibliotheek meenemen, welk zou u dan kiezen?” Eén gaf ten antwoord: „De Bijbel”, een ander: „Shakespeare”. Maar toen stond er een schrijver op, die het juiste antwoord gaf: „Ik zou een boek kiezen, dat mij kon leren hoe ik een boot moest maken en aan land kon komen. Daar zou ik vrij zijn om te lezen wat ik maar wilde”.

De vrijheid bewaren voor alle kerken en alle theologieën, en haar terugwinnen waar ze verloren ging als gevolg van de communistische vervolging, is belangrijker dan te blijven staan op één bepaalde theologische mening. „De waarheid zal u vrij maken”, zegt Jezus. Maar het is ook waar dat alleen vrijheid de waarheid kan geven. En, in plaats van te twisten over bijzaken, moesten we ons veeleer aaneensluiten in deze strijd om de vrijheid tegenover de tirannie van het communisme.

Ik lijd ook door te delen in het lijden van de kerk achter het ijzeren gordijn, dat in deze tijd steeds zwaarder wordt. Omdat ik zelf door dit lijden ben heengegaan, kan ik het mij voorstellen.

In juni van het vorige jaar beschuldigden de Sovjet-bladen, „Izvestia” en „Derevenskais Jizn”, de Russische Baptisten dat zij hun leden voorhielden dat zij kinderen moesten doden om de zonden te verzoenen. Het is de oude beschuldiging van rituele moord, zoals die placht te worden ingebracht tegen de Joden. Ik weet echter wat dit betekent. Ik zat in de gevangenis van Cluj in Roemenië in 1959, samen met de gevangene Lazarovici, die er van beschuldigd was een meisje te hebben vermoord. Hij was nog maar dertig jaar, maar onder de folteringen was zijn haar in één nacht wit geworden. Hij zag er uit als een oud man. Hij had geen nagels meer aan zijn vingers. Die waren hem uitgetrokken om hem de

misdaad te doen bekennen, die hij niet had begaan. Na een jaar van martelingen kwam zijn onschuld aan het licht en werd hij losgelaten, maar de vrijheid betekende niets meer voor hem. Hij was voor altijd een gebroken man.

Andere mensen lezen een krantenartikel en ze kunnen lachen om de stomme beschuldigingen in de Sovjetpers tegen de Baptisten. Maar ik weet wat zij voor de aangeklaagden te betekenen hebben.

Het is verschrikkelijk in het westen te vertoeven en voortdurend zulke beelden voor je te hebben. Waar is thans aartsbisschop Yermogen van Kaluga (USSR), en dezeven andere bisschoppen, die geprotesteerd hebben tegen de verregaande medewerking met het Sovjet-regime, zoals die werd gegeven door patriarch Alexei en aartsbisschop Nikodim, die werktuigen zijn in de handen der communisten? Als ik niet vlak bij mij in de gevangenis de bisschoppen had zien sterven, die in Roemenië geprotesteerd hebben, zou ik mij over deze vrome bisschoppen niet zo bezorgd maken.

De predikanten Nikolai Eshliman en Gleb Yakumin zijndoor de patriarch onder de kerkelijke tucht gezet, omdat zij godsdienstvrijheid vroegen voor de kerk. Het westen weet daar van. Maar ik zat in de gevangenis met Vader Ioan uit Vladimireshti, in Roemenië, wie hetzelfde overkwam. Opperflakkig gezien, was er slechts sprake van kerkelijke tucht-oefening. Maar onze officiële kerkelijke leiders, evenals alle officiële kerkelijke leiders in de communistische landen, werken hand in hand met de geheime politie. Degenen, die door hen onder censuur gezet worden, worden tegelijk onderworpen aan de meer doeltreffende „discipline” van de gevangenis — martelingen, slagen, bedwelmings.

Ik beef bij de gedachte aan het lijden van hen, die in het communistische kamp worden vervolgd. Ik beef, als ik denk aan het eeuwig lot van hun folteraars. Ik beef, als ik denk aan Amerikaanse christenen, die hun vervolgte broeders geen hulp bieden.

Diep in mijn hart zou ik de schoonheid van mijn eigen wijngaard willen bewaren en zou ik niet betrokken willen zijn bij zulk een geweldige strijd. Ik zou zo graag ergens in rust en vrede willen vertoeven. Maar het is niet mogelijk. Het communisme staat op de drempel. Toen de communisten Tibet binnenvielen, maakten zij een einde aan de rust van hen, die alleen maar belangstelling hadden voor louter geestelijke

zaken. In ons land maakten zij een eind aan de rust van allen, die zich distancierden van de werkelijkheid. Kerken en kloosters werden opgeheven; er bleven er slechts zoveel over als nodig was om vreemdelingen te misleiden. Deze vrede en rust waarnaar ik verlang, zouden een vlucht uit de werkelijkheid betekenen en tegelijk een gevaar zijn voor mijn ziel.

Ik móét aan deze strijd leiding geven, hoewel het voor mij persoonlijk zeer gevaarlijk is. Als ik verdwijn, kunt u er zeker van zijn dat het de communisten zijn geweest, die mij hebben ontvoerd. Zo hebben ze mij in 1948 van de straat opgepakt en onder een valse naam in de gevangenis gezet. Anna Pauker, die destijds minister was, zei tegen de Zweedse ambassadeur, Sir Patrick von Reuterswaerde: „O, Wurmbrand loopt nu te wandelen in de straten van Kopenhagen”. Maar de Zweedse minister had mijn brief in de zak, die ik uit de gevangenis had kunnen smokkelen; hij wist, dat hem een leugen werd verteld. Zoiets kan weer gebeuren. Als ik gedood word, dan zal de moordenaar door de communisten zijn aangesteld. Niemand anders heeft enige reden om mij te vermoorden. Als u ooit geruchten hoort over mijn zedelijke verdorvenheid — diefstal, homosexualiteit, overspel, politieke onbetrouwbaarheid, leugens of wat dan ook — dan zal dat de vervulling zijn van het dreigement van de geheime politie: „We zullen je moreel kapot maken”. Een zeer goed ingelichte bron heeft mij meegedeeld dat de Roemeense communisten besloten hebben mij te doden na het getuigenis dat ik gegeven heb voor de Amerikaanse Senaat. Zij zullen trachten mij lichamelijk te doden of mijn goede naam te vermoorden. Zij zullen trachten mij te chanteren door terreur uit te oefenen op mijn vrienden in Roemenië. Ze hebben zulke machtige middelen.

Maar ik kan niet zwijgen. En het is uw roeping om rustig te beoordelen wat ik zeg. Zelfs wanneer uzou denken dat ik, na al hetgeen ik heb doorgemaakt, lijd aan een vervolgingswaan, dan moet u zich afvragen wattoch die verschrikkelijke macht van het communisme is, die maakt dat zijn burgers aan zulke complexen gaan lijden. Wat voor een macht is het, die mensen uit Oost-Duitsland zelfs een kind doet meenemen in een bulldozer en door de prikkeldraadversperring doet gaan, met het risico dat ze met hun hele gezin worden doodgeschoten? Het westen slaapt en het moet ontwaken.

Mensen, die lijden, zoeken een zondebok, iemand op wie zij de schuld kunnen werpen. Zo iemand te vinden, kan de last aanmerkelijk verlichten. Maar dat kan ik niet doen. Ik kan de schuld niet leggen op sommige kerkelijke leiders in het westen, die een vergelijk treffen met de communisten. Het kwaad komt niet van hen. Het is veel ouder. Deze leidlieden zijn zelf de slachtoffers van een veel ouder kwaad. Zij hebben de warboel in de kerk niet teweeggebracht. Ze hebben die aangetroffen.

Sedert mijn verblijf in het westen heb ik tal van theologische scholen bezocht. Daar heb ik voordrachten gehoord over de geschiedenis van kerkklokken en van liturgische liederen, over kerkelijke wetten, die al lang buitengebruik zijn gesteld, of over een kerkelijke tucht, die niet meer bestaat. Ik heb studenten in de theologie ontmoet, die leren, dat het schepingsverhaal in de Bijbel niet waar is, noch het bericht over Adam, noch dat over de zondvloed, noch dat over de wonderen van Mozes; dat de profetieën werden geschreven na hun vervulling; dat de maagdelijke geboorte een mythe is, evenals de opstanding van Jezus; dat zijn beenderen ergens in een graf zijn gebleven; dat de zendbrieven niet echt zijn; dat de Openbaring het boek van een waanzinnige is, maar dat overigens de Bijbel toch het heilige boek is! (Een heilig boek dus waarin, naar men voorgeeft, meer leugens staan dan in een communistische krant!)

Dit zijn de dingen, die de tegenwoordige kerkelijke leiders hebben geleerd toen zij op het seminarie waren. Dat is de atmosfeer waarin zij leven. Waarom zouden ze trouw zijn aan een Meester over Wie zulke vreemde dingen worden gezegd? Waarom zouden kerkelijke leidlieden trouw zijn aan een kerk, waarin vrijelijk geleerd kan worden dat God dood is?

Zij zijn leiders van de officiële kerk, maar niet van de bruid van Christus. Zij zijn leiders in een kerk waarin velen de Meester reeds lang hebben verraden. Wanneer zij iemand ontmoeten uit de gemartelde, lijdende ondergrondse kerk, dan zien ze hem als een vreemd wezen.

Vervolgens is het niet juist de mensen slechts naar één zijde van hun houding te beoordelen. Als we dat deden, zouden we gelijk zijn aan de farizeën, die vonden dat Jezus niet goed was, omdat Hij hun sabbatsvoorschriften niet in acht nam. Daardoor waren hun ogen geheel gesloten voor hetgeen

zelfs in hun ogen beminnelijk zou zijn geweest in Jezus. Dezelfde kerkelijke leidlieden, die een verkeerde houding aannemen tegenover het communisme, kunnen op vele andere punten wel gelijk hebben en ook persoonlijk oprecht zijn. En ze kunnen nog veranderen ten aanzien van de dingen, die ze nu verkeerd zien.

Eens was ik bij een orthodoxe metropoliet in Roemenië. Hij was een man van de communisten, die zijn eigen schapen aanklaagde. Ik nam zijn hand in de mijne en vertelde hem de gelijkenis van de verloren zoon. Het was op een avond, in zijn tuin. Ik zei: „Zie eens met welk een liefde God een zondaar ontvangt, die terugkeert. Gaarna zal Hij ook een bisschop ontvangen, als hij zich bekeert”. Toen heb ik christelijke liederen voor hem gezongen. Deze man werd bekeerd. In de gevangenis zat ik in één cel met een orthodox priester, die atheïstische lezingen schreef, in de hoop dat hij dan vrijgelaten zou worden. Ik sprak met hem en hij verscheurde wat hij had geschreven, met het risico, dat hij nooit zou worden bevrijd.

Ik kan niemand tot zondebok maken en op die manier de last verlichten, die ik op mijn hart draag.

Ik draag nog een ander leed. Zelfs intieme vrienden begrijpen mij niet goed. Sommigen beschuldigen mij van verbittering en wrok jegens de communisten, maar ik weet dat dit niet zo is.

De Mozaïsche schrijver Claude Montefiore zei, dat Jezus' houding tegenover schriftgeleerden en farizeën, Zijn openlijke veroordeling van hen, in strijd zijn met Zijn bevel om onze vijanden lief te hebben en te zegenen, die ons vervloeken. Er. Ds. Matthews, deken van St. Paul's kathedraal in Londen, trekt de konklusie, dat dit een disharmonie en een inkonsequentie in Jezus is. Hij verontschuldigt dit door te zeggen dat Jezus geen intellectueel was!

Montefiore's indruk van Jezus was onjuist. Jezus had de farizeën lief, hoewel hij hen openlijk beschuldigde. En ik heb de communisten lief, evenals hun werktuigen in de kerk, hoewel ik hen veroordeel.

Herhaaldelijk wordt tegen mij gezegd: „Vergeet die communisten toch en werk uitsluitend op het terrein der geestelijke dingen!” Ik ontmoette een christen, die geleden had onder de nazi's. Hij zei tegen mij, dat hij geheel aan mijn zijde stond,

zolang ik van Christus getuigde, maar ik moest geen woord tegen het communisme spreken. Ik stelde hem de vraag, of christenen, die streden tegen het Hitlerdom in Duitsland, daar verkeerd aan deden en zich uitsluitend hadden moeten bepalen tot het spreken over de Bijbel, zonder één woord te spreken tegen de tiran. Het antwoord was: „Maar Hitler heeft zes miljoen Joden vermoord! Men móést daar wel tegen getuigen”. Ik antwoordde: „Het communisme heeft dertig miljoen Russen vermoord en miljoenen Chinezen en anderen. En zij hebben óók Joden gedood. Moeten we alleen maar protesteren als Joden worden vermoord, en niet wanneer Russen worden omgebracht?” Het antwoord was: „Dat is heel iets anders”. Maar een nadere verklaring kreeg ik niet. Ik ben door de politie geslagen in de dagen van Hitler en in de tijd van het communisme en ik kon er geen verschil in zien. Het was beide erg pijnlijk. Het christendom heeft te strijden tegen vele aspecten der zonde, niet tegen het communisme alleen. We zijn heus niet bezeten door dit ene probleem. Maar het communisme is thans de grootste vijand van het christendom en de gevaarlijkste. Daartegenover moeten wij ons verenigen.

Laat ik het nog eens mogen zeggen. De bestemming des mensen is om aan Christus gelijkvormig te worden. Dit te verhinderen is het voornaamste oogmerk van de communisten. Zij zijn vóór alle dingen anti-godsdienstig. Zij geloven, dat de mens na de dood overgaat in zout en mineralen en anders niets. Zij willen, dat het ganse leven wordt geleefd op het niveau van de materie.

Zij kennen slechts de massa. Hun woord is dat van de boze geest in het Nieuwe Testament, die gevraagd naar zijn naam, antwoordde: „Wij zijn legio”. De persoonlijkheid — Gods grootste geschenk aan de mensheid — moet verpletterd worden. Ze hebben iemand gevangen genomen, omdat ze hem aantroffen met een boek van Max Adler: „Individuele Psychologie”. De beambten van de geheime politie schreeuwden: „Ah, individueel, altijd individueel! Waarom niet kollektief?” Jezus wil, dat wij persoonlijkheden zullen zijn. Daarom bestaat er geen mogelijkheid van een compromis tussen ons en het communisme. De communisten weten het. Hun tijdschrift „Nauka i Religia” („Wetenschap en Religie”) schrijft: „Godsdienst is onverenigbaar met communisme. Het is er vijandig aan..... De inhoud van het program van de Communistische

Partij is de genadeslag voor de godsdienst..... Het is een programma voor het scheppen van een atheïstische maatschappij waarin de mensen voorgoed verlost zullen zijn van de godsdienstige slavernij”.

Kan het christendom co-existeren met het communisme? Deze vraag wordt hier door de communisten zelf beantwoord: „Het communisme is de genadeslag voor de godsdienst”.

HOOFDSTUK V.

Over de ondergrondse kerk zou ik nog wat meer willen zeggen. Zij werkt onder zeer moeilijke omstandigheden. Het atheïsme is in alle communistische landen de staatsgodsdienst. In meerdere of mindere mate wordt aan oudere mensen enige vrijheid gelaten om op hun eigen manier te geloven, maar kinderen en jonge mensen mógen niet geloven. In deze landen is alles — de radio, de televisie, de bioscoop, de schouwburg, de pers, de uitgeverijen — erop berekend om het geloof in God te vernietigen.

De ondergrondse kerk heeft slechts zeer weinig middelen om de geweldige krachten van de totalitaire staat tegen te gaan. De ondergrondse predikers in Rusland hebben geen theologische vorming gehad. Er zijn predikanten, die nog nooit de hele Bijbel hebben gelezen. Laat ik u eens vertellen hoevelen er geordend zijn. Wij ontmoetten een jonge Rus, die in het geheim predikant was. Ik vroeg hem, door wie hij was geordend. Hij antwoordde: „Wij hebben geen echte bisschop om ons te bevestigen. De officiële bisschop wilde niemand ordenen, die niet door de Communistische Partij was goedgekeurd. Daarom zijn tien van ons naar het graf van een bisschop gegaan, die als martelaar is gestorven. Twee van ons legden onze handen op zijn grafsteen. De anderen vormden een cirkel om ons heen en wij vroegen de Heilige Geest om ons te ordenen. Wij zijn er zeker van, dat wij werden geordend door de doorboorde handen van Jezus”.

Wat mij betreft, is de bevestiging van deze jonge man geldig voor Gods aangezicht! Mannen, die aldus zijn geordend en die nooit enige theologische opleiding hebben genoten en dikwijls zeer weinig van de Bijbel weten, zetten het werk van Christus voort. Het is als met de kerk van de eerste eeuwen. Wat voor opleidingsscholen hadden zij, die om Christus' wil de wereld ondersteboven hebben gekeerd? Konden ze allemaal lezen? Waar moesten ze Bijbels vandaan halen? God sprak tot hen.

Wij, mensen van de ondergrondse kerk, hebben geen kathe-

dralen. Maar is er wel een mooiere kathedraal dan het hemelgewelf waarheen wij opzagen, als wij in het geheim in de wouden bijeenkwamen? Het tjlpen van de vogels nam de plaats in van het orgel. De geur van de bloemen was onze wierook. En het haveloze pak van een martelaar, die kort tevoren uit de gevangenis was gekomen, was veel indrukwekkender dan een priesterlijk gewaad. De maan en de sterren waren onze lichten. De engelen waren onze misdienaars, die ze aanstaken. *Nooit zal ik de schoonheid van deze kerk kunnen beschrijven!*

Het gebeurt dikwijls na een geheime godsdienstoefening, dat christenen gepakt worden en naar de gevangenis gebracht. Daar dragen christenen hun ketenen met de vreugde waarmee een bruid een kostbaar juweel draagt, dat ze van haar bruidegom heeft gekregen. In de gevangenis zijn de zeer stille wateren. Je ontvangt er Zijn kus en Zijn omhelzing, en je zou met geen koningen van plaats willen ruilen. Waarlijk juichende christenen heb ik alleen gevonden in de Bijbel, in de ondergrondse kerk en in de gevangenis.

De ondergrondse kerk wordt verdrukt, maar ze heeft ook vele vrienden..... zelfs onder de mannen van de geheime politie..... zelfs onder leden van de regering. Deze verborgen gelovigen kunnen soms de ondergrondse kerk beschermen. Russische bladen hebben onlangs geklaagd over het toenemend aantal „uiterlijk niet-gelovigen”. Dit zijn, zo verklaarde de Russische pers, talloos vele mannen en vrouwen die werken tot in de eigen organen van de communistische macht — in regeringsbureaus, in propaganda-afdelingen, ja overal — en die voor het uiterlijk communist zijn, maar inwendig verborgen gelovigen zijn en leden van de ondergrondse kerk.

De communistische pers vertelde het verhaal van een jonge vrouw, die werkzaam was op het departement voor communistische propaganda. Na het werk, aldus het verhaal, ging ze naar huis en ontmoette haar man, die ook van zijn werk kwam. Na het eten brachten zij haar man een groep jonge mensen uit andere flats bijeen in hun gebouw en hielden in het geheim Bijbelstudie en bidstond! Dit gebeurt in heel de communistische wereld. Er bestaan tienduizenden van zulke „uiterlijk niet-gelovigen” in ieder communistisch land. Zij achten het wijzer om niet naar deshow-kerken te gaan, waar zij in het oog gehouden worden en slechts een verwaterd

Evangelie horen. In plaats daarvan blijven ze in de positie van gezag en verantwoordelijkheid, die ze bekleden, om van daar uit in stilte en op doeltreffende wijze van Christus te getuigen. De getrouwe, ondergrondse kerk heeft duizenden leden op zulke posten. Zij houden geheime bijeenkomsten in souterrains, op zolders, in kamers en in woningen.

In Rusland denkt niemand meer over de argumenten voor of tegen de volwassendoop, of voor of tegen de pauselijke onfeilbaarheid. Zij worden niet ingedeeld naar hun beschouwing over het duizendjarig rijk. Ze weten niet precies, hoe ze de profetieën moeten uitleggen en twisten daar ook niet over, maar ik heb mij er dikwijls over verbaasd hoe goed zij tegenover een atheïst het bestaan Gods wisten te verdedigen. Hun antwoorden aan de atheïsten zijn eenvoudig: „Als u werd uitgenodigd voor een feest met allerlei kostelijke spijzen, zou u dan geloven, dat er niemand was geweest om ze te bereiden? Maar de natuur zelf is zo'n feestmaal, dat voor ons is bereid! Er zijn tomaten en perziken en appels en melk en honing. Wie heeft dat allemaal voor het mensdom bereid? De natuur is blind. Als u niet in een God gelooft, hoe kunt u dan verklaren, dat die blinde natuur er in is geslaagd juist de dingen, die wij nodig hebben, in zulk een overvloed en verscheidenheid voort te brengen?”

Zij kunnen bewijzen dat er een eeuwige leven is. Ik heb eens iemand horen redeneren tegen een atheïst: „Veronderstel eens dat we konden spreken met een embryo in de moederschoot en dat u hem kon vertellen dat het embryonale leven slechts kort is en dat daar een werkelijk en lang leven op volgt. Wat zou dat embryo antwoorden? Het zou precies hetzelfde zeggen wat u als atheïsten ons antwoordt als we u over het paradijs en over de hel spreken. Het zou zeggen, dat het leven in de moederschoot het enige is en dat al het andere godsdienstige dwaasheid is. Maar als dat embryo kon denken, zou het tegen zichzelf zeggen: „Er groeien armen aan mij. Die heb ik niet nodig. Ik kan ze niet eens uitstrekken. Waar groeien ze dan voor? Waarschijnlijk voor een toekomstig stadium in mijn bestaan, waarin ik er mee zal moeten werken. Er groeien benen, maar ik moet ze gebogen houden tegen mijn borst. Waar groeien ze voor? Er volgt waarschijnlijk een leven in een ruime wereld, waar ik zal moeten lopen. Er groeien ogen, hoewel ik word omgeven door algehele duisternis en ze niet nodig heb. Waar krijg ik ogen voor?”

Waarschijnlijk volgt er een leven met licht en met kleuren". Als dus het embryo kon nadenken over zijn eigen ontwikkeling, dan zou het weten van een leven buiten de schoot van zijn moeder, ook zonder dat te hebben gezien. Zo is het nu ook met ons. Als we nog jong zijn, hebben we wel levenskracht, maar nog niet het inzicht om die op de rechte wijze te gebruiken. En als wij met de jaren zijn gegroeid in kennis en wijsheid, dan wacht ons de lijkwagen om ons ten grave te dragen. Waarom was het nodigtoetenemen in een kennis en wijsheid, die we niet meer kunnen gebruiken? Waarom groeien er armen, benen en ogen aan een embryo? Dat is met het oog op hetgeen volgt. Zo is het hier met ons. Wij nemen toe in ervaring, kennis, wijsheid, met het oog op wat er volgt. Wij worden toegerust om te dienen op een hoger plan, dat volgt op de dood. De officiële communistische leer aangaande Jezus is, dat Hij nooit heeft bestaan. Daarop antwoorden de werkers van de ondergrondse kerk eenvoudig aldus: „Wat voor een krant hebt u in uw zak? Is het de „Prawda" van vandaag of van gisteren? Laat mij eens kijken. O, dat is 14 januari 1964. 1964 — van waar af gerekend? Van Hem, Die niet heeft bestaan, of geen rol van betekenis heeft gespeeld? U zegt dat Hij nooit heeft bestaan, maar u telt de jaren vanaf Zijn geboorte. De tijd bestond al voordat Hij er was. Maar toen Hij kwam, scheen het de mensheid toe, dat al hetgeen daarvóór was geweest, slechts ijdelheid was en dat de eigenlijke tijd nu pas begon. Uw communistische krant zelf is het bewijs, dat Jezus geen fictie is".

Als de predikanten in het westen preken, gaan zij gewoonlijk van de veronderstelling uit dat de mensen die zij in de kerk hebben, werkelijk overtuigd zijn van de voornaamste waarheden van het christendom, maar dat is niet zo. Slechts zelden hoort men een preek, die de waarheid van ons geloof bewijst. Maar achter het ijzeren gordijn geven mensen, die dit nooit geleerd hebben, aan hun bekeerlingen een zeer degelijke fundering.

De ondergrondse kerk is het voornaamste bolwerk van het christendom achter het ijzeren gordijn. Er is geen duidelijke scheidsmuur, die aangeeft waar de ondergrondse kerk op houdt en de officiële kerk begint. Ze zijn dooreengeweven. Tal van predikanten uit de show-kerken oefenen daarnaast een geheime bediening uit, die ver uitgaat boven de beperkin-

gen hun door de communisten opgelegd.

De officiële kerk, de kerk van de collaborateurs met de communisten, heeft een lange geschiedenis. Die begon direct na de Russische Socialistische Revolutie met de „Levende Kerk”, met aan het hoofd een priester, genaamd Sergius. Deze „Levende Kerk” proklameerde in die tijd openlijk in Moskou: „Ons doel is niet de kerk weer op te bouwen, maar haar te vernietigen, en alle godsdienst uit te roeien”. Een prachtig programma voor een kerk!

Wij hebben in ieder land zo'n Sergius gehad. In Hongarije was het onder de rooms-katholieken Pater Balogh. Samen met enkele protestantse predikanten hielp hij de communisten om de staat geheel in hun macht te krijgen.

In Roemenië zijn de communisten aan de macht gekomen met hulp van een orthodox priester, Burducea genaamd, een vroegere fascist, die zijn vroegere zonden bij de Rode heersers trachtte goed te maken door nog „roder” te worden dan zijn bazen. Deze priester stond naast Vishinski, de Sovjet-minister, en glimlachte goedkeurend toen deze bij de installatie van de nieuwe communistische regering verklaarde: „Deze regering zal een aards paradijs bouwen en uzult geen hemels paradijs meer nodig hebben”.

Wat aartsbisschop Nikodim van Rusland betreft, van hem is bekend, dat hij een aanbrenger is voor de regering. Majoor Deriabin, die is weggelopen bij de Russische Geheime Politie, heeft getuigd dat Nikodim hun agent was. Zo is de situatie in bijna alle kerken. De huidige leiding van de Roemeense Baptisten werd hun onder dwang opgelegd. Zij verraadt de echte christenen. De leiding van de Baptisten in Rusland doet hetzelfde. De president van de Roemeense Adventisten, Tachici, heeft mij zelf verteld, dat hij een aanbrenger van de communistische geheime politie is vanaf de dag dat ze aan de macht zijn gekomen.

Toch is er in de officiële kerken echt geestelijk leven ondanks vele verraderlijke leidlieden. (Ik heb de indruk, dat de toestand in vele kerken in het westen soortgelijk is. De gemeenten zijn soms gelovig, niet dank zij, maar ondanks hun hoogste leiders.)

Bij de orthodoxen is de liturgie gelijk gebleven. Die kon men niet veranderen en zij voedt de leden van die kerk, ook als de preken de communisten in het gevlug komen. De Lutherse, Presbyterianen en andere protestanten zingen dezelfde oude

liederen. En — tenslotte moeten zelfs de preken van de aanbengers iets van de Schrift bevatten. Er worden mensen bekeerd onder de invloed van mannen van wie ze bij voorbaat weten dat ze verraders zijn, van wie ze weten dat ze hun bekeringen bij de geheime politie zullen aanbrengen, en die daarom hun geloof verborgen moeten houden voor de man, die hun dat geloof geschonken heeft door middel van zijn verbasterde preek. Dit is het grote wonder Gods, waarvan Levitikus 11 in symbolische taal zegt: „Wanneer iets van dood aas (dat, volgens de Mozaïsche wet, verontreinigt) valt op enig zaad, dat zal worden uitgezaaid, dan zal het rein zijn”.

De eerlijkheid gebiedt ons ook te zeggen, dat niet al de officiële leiders van de kerk, zelfs niet al de hoogste leiders, mannen van de communisten zijn. De mensen van de ondergrondse kerk bewegen zich ook voor een groot deel in de officiële kerken, behalvesommigen, die zich verborgen moeten houden. En zij zien er op toe, dat het christendom niet slap, maar strijdbaar is. Toen de geheime politie kwam om het klooster van Vladimireshti in Roemenië te sluiten, evenals in vele plaatsen in Rusland, heeft zij het slecht gehad. Sommige communisten hebben de misdaad van de godsdienst te willen verbieden, met hun leven moeten bekopen.

Maar het aantal officiële kerken wordt hoe langer hoe kleiner. Ik vraag mij af, of er in heel de Sovjet-Unie nog wel vijf à zes duizend kerken zijn. (De Verenigde Staten met dezelfde bevolking heeft er zo'n 300.000.) En dan zijn deze „kerken” in de meeste gevallen slechts kleine ruimten, geen kerk, zoals wij ons die voorstellen.

Naarmate het communisme in een land vorderingen maakt, zal de kerk meer ondergronds moeten worden. In de plaats van de gesloten officiële kerken komen de bijeenkomsten van de anti-religieuze organisaties.

Hoe de ondergrondse kerk „leeft” van atheïstische lektuur

Maar de ondergrondse kerk weet hoe zij ook deze kan gebruiken. Om te beginnen, zij „leeft” van de atheïstische lektuur, zoals Elia werd gevoed door de raven. De atheïsten leggen veel bekwaamheid en ijver aan de dag in het bespottelijk maken en bekritisieren van bijbelverzen. Maar, om verzen uit de Bijbel bespottelijk te kunnen maken, moeten zij die

verzen citeren, soms zelfs hele hoofdstukken.

Zij hebben boeken uitgegeven onder de titel: „De komische Bijbel” en „De Bijbel voor gelovigen en ongelovigen”. Ze trachtten aan te tonen hoe onnozel bepaalde verzen uit de Bijbel zijn en daartoe hebben ze heel wat Bijbelverzen geciteerd. Wat waren we daar blij mee! De kritiek was zo dom, dat niemand haar ernstig nam. Maar het boek werd in miljoenen exemplaren gedrukt en stond vol met verzen uit de Bijbel, die onzegbaar schoon waren, ook al maakten de communisten ze belachelijk. Op dezelfde wijze werden de „kettters”, die door de Inquisitie verbrand werden, in optocht naar de brandstapel geleid, gekleed in allerlei spotgewaden, beschilderd met helle-vlammen en duivelen. En wat waren deze kettters heiligen! Evenzo blijven de Bijbelverzen waar, ook al worden ze door de duivel aangehaald.

De communistische uitgeverij was zeer verheugd dat zij duizenden brieven ontving waarin gevraagd werd om herdrukken van atheïstische boeken, die Bijbelverzen aanhaalden om ze te bespotten. Zij wisten niet dat deze brieven kwamen van de zijde van de ondergrondse kerk, die geen andere mogelijkheid had om aan Bijbels te komen. De communisten wisten niet dat de ondergrondse kerk ze kocht om de Schrift te gebruiken, terwijl ze de spot negeerde!

Wij wisten ook heel goed, hoe wij de atheïstische bijeenkomsten konden gebruiken. Een communistisch professor gaf op een bijeenkomst een demonstratie om te bewijzen dat Jezus niet anders dan een tovenaars was. De professor had een kruik met water voor zich staan. Hij deed er wat poeder in en het water werd rood. „Dit is het hele wonder”, zo verklaarde hij. „Jezus had zulk poeder in zijn mouwen verborgen, en beweerde toen dat Hij op wondervolle wijze water in wijn had veranderd. Maar ik kan nog meer dan Jezus: ik kan de wijn weer in water veranderen”. Toen deed hij er een ander poeder in. De vloeistof werd wit. Daarna weer een ander poeder en ze werd weer rood. Toen stond een christen op en zei: „Kameraad professor, u hebt ons verbaasd doen staan door wat u in staat bent te doen. Nu zouden we echter nog één ding van u willen vragen: drink eens iets van uw wijn!” De professor zei: „Dat kan ik niet doen. Het poeder was vergif”. Daarop antwoordde de christen: „Dat is het hele verschil tussen u en Jezus. Hij heeft ons met Zijn wijn twee duizend jaar vreugde bereid, terwijl u ons met uw wijn ver-

giftigt". De christen kwam in de gevangenis terecht. Maar het gerucht van dit voorval werd overal verspreid en versterkte veler geloof.

Wij zijn zwakke, kleine Davids. Maar wij zijn sterker dan de Goliath van het atheïsme, omdat God aan onze zijde is. De waarheid behoort aan ons. Bij een bepaalde gelegenheid hield een communistisch spreker een lezing over het atheïsme. Alle arbeiders uit de fabriek waren verplicht er bij te zijn en onder die arbeiders waren vele christenen. Rustig luisterden zenaar alle argumentatie tegen God en over de dwaasheid van het geloof in Christus. De communistische spreker ging voort om aan te tonen dat er geen geestelijke wereld bestaat, geen God, geen Christus, geen hiernamaals. Hij zei dat de mens slechts materie is, zonder ziel. Telkens weer herhaalde hij dat alleen de materie bestaat.

Toen stond een christen op en vroeg of hij iets mocht zeggen. Hij kreeg toestemming. De christen pakte zijn vouwstoeltje op en smet het op de grond. Hij wachtte even, en keek er naar. Daarop liep hij naar voren, ging vóór de communistische spreker staan en sloeg hem in zijn gezicht. De communist werd verschrikkelijk kwaad. Zijn gezicht werd rood van verontwaardiging. Hij schreeuwde vuile scheldwoorden en riep om mede-communisten, die de christen moesten arresteren. Hij vroeg de christen: „Hoe heb je mij durven slaan? Waar is dat voor?”

De christen antwoordde: „U hebt zojuist het bewijs geleverd dat u een leugenaar bent. U hebt gezegd dat alles materie is en anders niets. Ik heb die stoel opgenomen en neergesmaakt. Die is *werkelijk* materie. De stoel is niet boos geworden. Die is alleen maar stoffelijk. Maar toen ik u sloeg, hebt u niet gereageerd zoals die stoel. U hebt heel verschillend gereageerd. Materie wordt niet woest of boos, maar u wel. Daarom, kameraad professor, u hebt het mis. Een mens is meer dan materie. Wij zijn geestelijke wezens!”

In talloos vele van zulke gevallen hebben eenvoudige christenen van de ondergrondse kerk uitvoerige atheïstische argumenten weerlegd.

In de gevangenis vroeg de politieke beambte mij op barse toon: „Hoe lang zul je nog vasthouden aan je dwaze godsdienst?” Ik zei tegen hem: „Ik heb ontelbaar vele atheïsten gezien, die het op hun sterfbed betreurden, dat zij god-loos waren geweest; zij riepen tot Christus. Kunt u zich voorstellen,

dat een christen, als de dood nader komt, er spijt van heeft dat hij christen is geweest, om dan Marx of Lenin aan te roepen om hem te bevrijden van zijn geloof?" Hij begon te lachen: „Dat is een knap antwoord". Ik ging voort: „Als een ingenieur een brug heeft gebouwd, dan is het feit dat een kat er over kan lopen, geen bewijs dat de brug goed is. Er moet een *trein* overheen rijden om de sterkte ervan te bewijzen. Het feit dat u atheïst kunt zijn als alles goed gaat, is geen bewijs voor de waarheid van het atheïsme. In ogenblikken van grote crisis houdt het geen stand". En ik maakte gebruik van de boeken van Lenin om hem te bewijzen dat, ook toen hij al eerste minister van de Sovjet-Unie was geworden, Lenin bad als de zaken niet goed gingen.

Wij zijn rustig en rustig kunnen wij de ontwikkeling der gebeurtenissen afwachten. Het zijn decommunisten, die onrustig zijn en nieuwe anti-godsdiensstige campagnes op touw zetten. Daarmee bewijzen zij de waarheid van Augustinus' woord: „Onrustig is ons hart totdat het rust vindt in u".

Waarom zelfs communisten kunnen worden gewonnen

De ondergrondse kerk zal, wanneer zij door u als vrije christenen wordt geholpen, de harten der communisten winnen en het aanzien der wereld veranderen. Zij zal hen winnen, omdat het onnatuurlijk is, communist te zijn. Zelfs een hond wil nog zijn eigen bot hebben. Het hart der communisten komt in verzet tegen de rol, die zij moeten spelen en de absurditeiten die zij moeten geloven.

Als wij getuigden tegenover individuele communisten, kwamen zij dikwijls met de bewering, dat de materie alles is, dat wij mensen een handvol chemicaliën zijn, die op een bepaalde manier zijn verbonden en dat wij na de dood weer zout en mineralen zullen zijn. Het was dan gewoonlijk genoeg om hen de vraag te stellen: „Hoe komt het dan, dat communisten in allerlei landen hun leven hebben gegeven voor hun ideaal? Heeft „een handvol chemicaliën" dan idealen? Kunnen „mineralen" zich opofferen voor het welzijn van anderen?" Daar hebben ze geen antwoord op.

Dan is daar de wreedheid! De mens is niet geschapen als een brutoot, en houdt het ook niet zo lang uit om een brutoot te zijn. Dat hebben we gezien aan het instorten van nazi-heersers, van wie sommigen zelfmoord pleegden, terwijl anderen be-

rouw kregen en hun misdaden beleden.

Er schuilt iets positiefs zelfs in het veelvuldig voorkomen van dronkenschap in de communistische landen. Er ligt het verlangen in naar een ruimer leven, dat het communisme niet geven kan. De gemiddelde Rus is een diepe, ruimhartige, edelmoedige persoonlijkheid. Het communisme is ondiep en oppervlakkig. Hij zoekt het diepere leven, en als hij het nergens vindt, zoekt hij het in de alcohol. In zijn alcoholisme geeft hij uitdrukking aan zijn afkeer van het onmenselijke en bedriegelijke leven, dat hij moet leiden. Gedurende enkele ogenblikken verlost de alcohol hem daarvan, zoals de waarheid hem er voorgoed van zou bevrijden, als hij haar slechts kende.

In Boekarest, tijdens de Russische bezetting, voelde ik eens een onweerstaanbare drang om een kroeg binnen te gaan. Ik riep mijn vrouw om met mij mee te gaan. Toen ik de kroeg binnenstapte, zag ik daar een Russisch kapitein met een geweer in de hand; hij bedreigde iedereen en vroeg om meer drank. Dit was hem geweigerd, omdat hij al zo erg dronken was. De mensen waren in paniek. Ik ging naar de eigenaar — die mij kende — en vroeg hem de kapitein drank te geven en beloofde tegelijk, dat ik bij hem zou gaan zitten om te zorgen dat hij zich rustig hield. Men gaf ons de ene fles wijn na de andere. Er stonden drie glazen op tafel. De kapitein vulde steeds heel beleefd alle drie de glazen..... en dronk ze alle drie leeg. Mijn vrouw en ik dronken niet. Hoewel hij erg dronken was, werkte zijn geest nog. Hij was gewend aan alcohol. Toen sprak ik hem over Christus. Hij luisterde met onverwachte aandacht. Aan het eind zei hij: „Nu hebt u verteld wie u bent; laat ik nu vertellen wie ik ben. Ik ben een orthodox priester, één van de eersten, die hun geloof verloochenden, toen de zware vervolging onder Stalin begon. Ik trok van dorp tot dorp om lezingen te houden en de mensen te vertellen dat er geen God is en dat ik als priester een bedrieger was geweest. „Ik ben een bedrieger en alle andere kerkedienaren zijn het ook”. Dat was het wat ik tegen hen zei. Om mijn ijver werd ik bijzonder gewaardeerd en zo werd ik officier bij de geheime politie. De straf waarmee God mij bezocht was, dat ik met deze hand christenen moest doden, nadat ik hen gemarteld had. En nu ben ik aan de drank, en ik drink om te vergeten wat ik heb gedaan. Maar het helpt niet”.

Velen van de communisten plegen zelfmoord. Dit was het geval met de grootsten onder hun dichters, Essenin en Maïakovski. Ook de grote schrijver Fadeev deed het. Hij had juist een roman voltooid onder de titel „Geluk”, waarin hij uiteenzette dat geluk bestaat in een onvoorwaardelijke arbeid voor het communisme. Zelf was hij er zo gelukkig mee, dat hij zich na het gereedkomen van zijn roman doodschoot. Het was te veel voor zijn ziel om de last van zo'n grote leugen te torsen. Joffe en Tomkin, grote communistische leiders en strijders voor het communisme in de tijd van de tsaren, konden niet aanzien hoe het communisme in *werkelijkheid* was. Ook zij eindigden in zelfmoord.

Communisten zijn ongelukkig. Zelfs hun grote dictatoren. Wat was Stalin ongelukkig! Nadat hij bijna al zijn vroegere kameraden had gedood, leefde hij in een voortdurende angst ook zelf te worden vergiftigd of vermoord. Hij had acht slaapkamers, die konden worden afgesloten als een kluis in een bank. Niemand wist ooit in welke van deze slaapkamers hij in een gegeven nacht zou slapen. Hij at nooit voordat de kok in zijn tegenwoordigheid van de spijzen had geproefd. Het communisme maakt niemand gelukkig, zelfs zijn eigen dictatoren niet. Ze hebben Christus nodig. Door het communisme te overwinnen zouden wij niet alleen de slachtoffers van het communisme bevrijden, maar ook de communisten zelf.

De ondergrondse kerk vertegenwoordigt de diepste behoeften van onze geknechte volkeren. Help haar!

In Rusland heb ik gevallen meegemaakt, dat iemand zijn trouwring gaf, om een oud en stukgelezen exemplaar van het Nieuwe Testament in bezit te krijgen. Onze kinderen hebben nooit een Kerstkaart gezien. Als zij er één zouden bezitten, zouden alle kinderen uit zo'n dorp zich er omheem verzamelen en de één of andere oude man zou hen gaan vertellen wie het Kindeke Jezus is, en de Heilige Maagd, en van daar de hele geschiedenis van Christus en Zijn heil. Dat alles naar aanleiding van één enkele Kerstkaart!

De kenmerkende eigenschap van de ondergrondse kerk is haar ernst ten aanzien van het geloof. Een predikant, die zich schuilhoudt achter de naam George, verhaalt het volgende voorval, dat plaats vond in Hongarije: Een kapitein

van het Russische leger kwam bij een predikant en vroeg hem alleen te mogen spreken. De man was nog heel jong, erg driftig en zeer zelfbewust in zijn positie van overwinnaar. Toen hij was binnengelaten in een kleine spreekkamer, en de deur dicht was, wees hij naar het kruis dat aan de muur hing. „U weet dat dat ding een leugen is”, zei hij tot de predikant. „Het is niets anders dan bedotterij waarmeejullie, predikanten, de arme mensen misleiden om het voor de rijken makkelijker te maken hen onwetend te houden. Welnu, we zijn hier alleen. Erken nu maar dat unooit werkelijk geloofd hebt dat Jezus Christus de Zoon van God was!”

De dominee glimlachte. „Maar, beste jongen, natuurlijk geloof ik dat. Het is waar”.

„Ik wens niet dat u zulke grapjes met mij maakt”, schreeuwde de kapitein. „Het is ernst. U moet mij niet uitlachen!” Hij haalde zijn revolver voor de dag en hield het dicht bij het lichaam van de predikant. „Als u niet toegeeft, dat het een leugen is, dan schiet ik!”

„Dat kan ik niet erkennen, want het is niet zo. Onze Heere is werkelijk en waarachtig de Zoon van God”, aldus de predikant.

Daarop smet de kapitein zijn revolver op de grond en omhelsde de man Gods. De tranen sprongen hem in de ogen. „Het is waar!” riep hij. „Het is waar, ik geloof dat ook, maar ik was er niet zeker van, dat mensen voor dit geloof zouden willen sterven, voordat ik dat zelf ontdekte. O, wat ben ik u dankbaar. U hebt mijn geloof versterkt. Nu kan ik ook voor Christus sterven. U hebt het mij laten zien” (Uit: „Gods Ondergrondse”, door een onbekende schrijver).

Ik ken meer zulke gevallen. Toen de Russen Roemenië bezetten, kwamen twee gewapende Russische soldaten een kerk binnen met het geweer in de hand. Ze zeiden: „Wij geloven niet in uw leer. Allen, die er niet onmiddellijk afstand van doen, worden meteen doodgeschoten! Die hun geloof opgeven moeten hier rechts gaan staan!” Sommigen gingen naar de rechterzijde. Ze kregen bevel de kerk te verlaten en naar huis te gaan. Zij vluchtten voor hun leven. Maar toen de Russen alleen waren met de overige christenen, hebben zij hen omhelsd en tot hen gezegd: „Wij zijn ook christenen, maar we wilden alleen gemeenschap oefenen met hen, die vinden dat de waarheid waard is om er voor te sterven”. Zulke mensen zijn het die in onze landen strijden voor het

Evangelie. En zij strijden niet alleen voor het Evangelie. Het zijn ook strijders voor de vrijheid.

In de huizen van vele Amerikaanse christenen worden soms uren doorgebracht met het luisteren naar wereldse muziek. In onze huizen kan men soms ook luide muziek horen, maar dat is slechts opdat het spreken over het Evangelie en over het ondergrondse werk niet kan worden gehoord, zodat de burens het niet kunnen afluisteren en aanbrengen bij de geheime politie. Wat een vreugde als zij eens een zeldzame ontmoeting hebben met een ernstig christen uit het westen! De schrijver van deze regels is maar een onbeduidend man. Maar ik ben de stem van hen die geen stem hebben, van hen die gemuilkorfd zijn en in het westen nooit vertegenwoordigd worden. In hun naam vraag ik om grote ernst in de zaken van het geloof en in het behandelen van de vragen van het christendom. *In hun naam* vraag ik om uw gebeden en om daadwerkelijke hulp voor de getrouwe, lijdende ondergrondse kerk in communistische landen.

Wij zullen de communisten winnen. Allereerst, omdat God aan onze zijde is. In de tweede plaats, omdat onze boodschap aansluit bij de diepste behoeften van de harten der communisten. Communisten, die in de gevangenis hebben gezeten onder de nazi's, hebben mij bekend dat ze in moeilijke uren hebben gebeden. Ik heb zelfs communistische officieren zien sterven met de woorden „Jezus, Jezus” op de lippen.

Wij zullen winnen, omdat heel de kulturele erfenis van onze volkeren aan onze zijde staat. De Russen kunnen al de geschriften van hedendaagse christenen verbieden. Maar de boeken van Tolstoj en Dostojewski zijn er nog en daar vinden de mensen het licht van Christus. Zo is het met Goethe in Oost-Duitsland, Szienkiewicz in Polen, en anderen. De grootste Roemeense schrijver was Sadoveanu. De communisten hebben zijn boek „Het leven der heiligen” uitgegeven onder de titel: „De legenden der heiligen”. Maar ook onder deze titel gaat er een bezielende werking uit van het voorbeeld van het leven der heiligen.

De reproducties van Rafaël, Michelangelo en Leonardo da Vinci kunnen ze niet uit de kunstgeschiedenis elimineren. Deze schilderwerken spreken van Christus.

Als ik met een communist over Christus spreek, dan zijn de diepste geestelijke behoeften van zijn hart mijn bondgenoot,

mijn helper. Zijn grootste moeilijkheid is niet het antwoord geven op mijn argumenten. Zijn grootste moeilijkheid is het onderdrukken van de stem van *zijn eigen geweten*, en dat is aan mijn zijde.

Ik heb persoonlijk professoren van het Marxisme gekend die, voordat ze een atheïstische lezing gingen houden, God baden om hen daarin bij te staan! Ik heb communisten gekend, die ergens ver weg een geheime bijeenkomst gingen bezoeken. Als ze ontdekt werden, logen ze en zeiden dat ze niet op een ondergrondse vergadering waren geweest. Maar daarna weenden ze, bedroefd omdat ze niet de moed hadden gehad om uit te komen voor het geloof dat hen drong zo'n bijeenkomst bij te wonen. Ook zij zijn mensen.

Maar wanneer eenmaal de enkeling tot geloof gekomen is — ook al is dat nog heel primitief — dan komt dat geloof tot ontwikkeling en het groeit. Wij zijn er zeker van dat het zal overwinnen, want als mensen van de ondergrondse kerk hebben wij dat telkens weer gezien.

De communisten worden door Christus bemind. Zij kunnen en moeten voor Christus worden gewonnen. Zij kunnen alleen maar voor Hem gewonnen worden door de ondergrondse kerk achter het ijzeren gordijn. Een ieder, die begeert dat het verlangen van Jezus' hart naar de redding van zielen uit heel de mensheid wordt vervuld, steune de ondergrondse kerk in haar arbeid. Jezus heeft gezegd: „Onderwijs alle volken”. Hij heeft nooit gezegd dat wij bij het ijzeren gordijn moeten ophouden. Trouw aan God en aan de zendingsopdracht *dwingt* ons ook de mensen achter het ijzeren gordijn te bereiken, om uit te gaan tot die één op de drie van alle levende mensen onder de druk van het communisme. Wij kunnen hen bereiken door samen te werken met de ondergrondse kerk, die daar reeds is!

HOOFDSTUK VI.

De ondergrondse kerk is de voornaamste getuigende, zielen winnende kerk in de communistische landen. Het is de enige kerk, die Christus in getrouwheid dient en als Zijn getuige optreedt. De hoogste leiders van de door de communisten toegestane kerken zijn mensen, die door de communisten zijn benoemd en die loyaal zijn jegens het communisme en niet jegens Christus. In plaats van iederekerkte sluiten — hoewel ze vele duizenden gesloten hebben — zijn de communisten schrander genoeg geweest om enkele officiële kerken open te laten en die als „vensters” te gebruiken, waardoor zij de christenen en het christendom kunnen observeren, controleren, en uiteindelijk vernietigen. De communisten vonden het beter om de „structuur” van de kerk te laten bestaan en daar een communistisch „werktuig” van te maken om de christenen onder controle te houden, en tegelijk een middel om de bezoekers, die naar hun land komen, te misleiden. Ik kreeg zelf zo’n kerk aangeboden, op voorwaarde dat ik, als predikant, over mijn leden rapport zou uitbrengen aan de geheime politie. Het schijnt, dat Amerikanen en andere buitenlanders, die gewend zijn in een zwart-wit schema te denken, maar geen begrip hebben van de subtiele verdelging van duizenden kerken, gepaard met het gebruik maken van de „model-kerken”, die zijn open gelaten als instrumenten voor het bespieden en in de machthouden van de christenen. De meeste Amerikanen en vreemdelingen bezoeken bijvoorbeeld een overvolle kerk in Moskou — de *enige* protestantse kerk in een stad van zeven miljoen mensen — en merken dan op dat daar zoveel vrijheid heerst. Met vreugde rapporteren ze: „Zelfs de kerken zijn stampvol”. Maar ze hebben geen oog voor de tragedie, dat er één protestantse kerk is voor zeven miljoen zielen! Onder de hoogste kerkelijke bestuurders zijni de meesten direkte bondgenoten van de communisten. In de meeste communistische landen mogen de kerken, die open zijn, geen zondagsschool of jeugdvergaderingen houden. Zelfs de zeer kleine, één-kamer-kerkjes in de Sovjet-Unie zijn

voor 80 pct. van de bevolking wegens de grote afstand niet te bereiken. Deze menigten moeten óf worden vergeten, óf worden bereikt met ondergrondse evangelisatie-methoden.

Een andere keus is er niet.

Onder deze omstandigheden is de ondergrondse kerk de voornaamste getuigende, zielen winnende, evangeliserende en zich het verst uitstreckende kerk in de communistische landen. Nooit zal de ondergrondse kerk gekontroleerde modelkerken aanvaarden als een surrogaat voor zinvolle, doeltreffende evangelieverkondiging „aan alle creatuur” — met inbegrip van de jeugd.

Drie groepen vormen de ondergrondse kerk

I. Predikanten, die door de communisten zijn verwijderd

Er zijn drie „groepen”, die de ondergrondse kerk uitmaken in communistische landen. De eerste groepering in de ondergrondse kerk wordt gevormd door de duizenden en nog eens duizenden vroegere predikanten, die uit hun kerken geworpen en bij hun kudde weggehaald zijn omdat ze niet wilden schipperen met het Evangelie. Vele van zulke vroegere predikanten hebben jarenlang gevangen gezeten en zijn om hun geloof gemarteld. Ze zijn vrijgelaten en..... prompt hebben ze hun ambtswerk hervat door in het geheim, maar op doeltreffende wijze dienst te doen in de ondergrondse kerk. Ofschoon de communisten hun kerken hebben gesloten, of hen door meer „betrouwbare” predikanten hebben vervangen, zetten zij hun dienst voort op een *meer effectieve wijze dan ooit tevoren* door heimelijk dienst te doen in ondergrondse bijeenkomsten in schuren, op zolders, in souterrains, 's avonds op het hooiland, en overal waar gelovigen in het geheim bijeenkomen. Deze „levende martelaars”, die hun dienstwerk niet zullen opgeven, en het risico lopen van opnieuw gearresteerd en nog meer gemarteld te worden, zijn de eerste groep van de ondergrondse kerk.

II. De „leken-kerk”

De tweede groep in de ondergrondse kerk is het grote „leger” van toegewijde leken, zowel mannen als vrouwen. Men bedenke dat er geen naamchristenen, geen lauwe en tweeslach-

tige christenen zijn in Rusland of in China. Daarvoor is de prijs, die christenen moeten betalen, veel te hoog. En dan is er nog iets dat we moeten onthouden, namelijk dat de vervolging altijd een beter soort christen heeft voortgebracht, een getuigend christen, één die zielen wint. De communistische vervolging heeft teruggeslagen en ernstige, toegewijde christenen opgeleverd, zoals in vrije landen zelden worden aange troffen. Deze christenen kunnen niet begrijpen, hoe iemand een christen kan zijn en niet zou begeren ieder die hij ontmoet voor Christus te winnen.

De „Rode Ster” (een Russisch legerblad) schreef in een aanval op de Russische christenen: „De aanbidders van Christus zouden iedereen in hun begerige klauwen willen krijgen”. Door hun leven als christen verwerven zij deliefde en eerbied van hun burens en dorpingen. In iedere willekeurige stad of dorp zijn de christenen de meest geachte en beminde inwoners. Als een moeder te ziek is om voor haar kinderen te zorgen, dan is het de christen-moeder, die overkomt om die zorg op zich te nemen. Als een man te ziek is om brandhout te hakken, dan komt er een christen om het voor hem te doen. Zij beleven hun christendom, en als ze dan van Christus gaan getuigen, luisteren de mensen en komen tot geloof, omdat zij Christus *gezien* hebben in hun leven. Omdat niemand anders dan een erkend predikant vrijuit kan spreken in een kerk, zijn er in alle hoeken van de communistische wereld miljoenen vurige, toegewijde christenen aan het werk om zielen te winnen, door te getuigen op de markten, bij de dorpspompen en overal waar zij gaan. Communistische bladen geven toe dat er christelijke slagers zijn, die een traktaatje insluiten in het papier waarin zij het verkochte vlees verpakken. De communistische pers erkent zelf dat er christenen zijn, die verantwoordelijke plaatsen bezetten op communistische drukkerijen en 's avonds laat teruggaan, de persen op gang brengen, en een paar duizend stuks christelijke drukwerken afdraaien, om de zaak weer te sluiten vóór zonsopgang. De communistische pers moet eveneens toegeven, dat christen-kinderen in Moskou uit „de één of andere bron” Evangelieën hebben ontvangen en gedeelten daarvan met de hand kopiëren. De kinderen stoppen die gedeelten dan in de zakken van de overjassen van hun communistische onderwijzers, die in de kast hangen. Het omvangrijke corps van mannelijke en vrouwelijke leken is reeds een bijzonder

sterke, doeltreffende en zielen-winnende missionaire macht in ieder communistisch land.

Vroegere zendelingen hebben meegedeeld dat er in het communistische Cuba een geheime „leken-kerk” aan het ontstaan is sedert alle getrouwe predikanten gearresteerd zijn of vervolgd worden en vervangen door communistische „predikanten”.

Deze miljoenen toegewijde, getrouwe en vurige gelovigen in de „lekenkerk” — gelouterd door datzelfde vuur der vervolging waarvan de communisten hoopten dat zij erdoor vernietigd zouden worden — vormen het tweede krachtige element van de ondergrondse kerk.

III. Officiële predikanten, die zich niet laten breidelen en tot zwijgen brengen

Het derde vitale deel van de ondergrondse kerk bestaat uit het grote aantal getrouwe voorgangers in de officiële, maar gebreidelde en tot zwijgen gedoemde „kerken”. De ondergrondse kerk is niet iets dat geheel los staat van de officiële kerk. In vele communistische landen, zoals Joegoslavië, Polen en Hongarije, arbeiden tal van predikanten uit de officiële kerken heimelijk in de ondergrondse kerk. In sommige communistische landen zijn die twee zelfs dooreengeweven. Deze predikers mogen buiten hun kleine „één-kamerkerkjes” niet over Christus spreken. Zij mogen geen bijeenkomsten houden met kinderen of jonge mensen. Niet-christenen zijn bang om er heentegaan. De voorgangers mogen in de huizen niet met zieke gemeenteleden bidden. Aan alle kanten worden zij omgeven door communistische voorschriften, die hun „kerken” zo goed als alle invloed benemen. Deze predikanten nu, die zich geplaatst zien tegenover communistische controle-maatregelen, die de „vrijheid van godsdienst” tot een bespottig maken, stellen hun vrijheid dikwijls moedig in de waagschaal door een geheime parallele ambtsbediening, die de communistische beperkingen ver overschrijdt. Deze voorgangers onderhouden een geheime arbeid onder kinderen en jonge mensen, iets wat streng verboden is. In het geheim evangeliseren ze in de huizen en souterrains en delen die uit aan hongerige zielen. Zij zetten hun vrijheid en hun leven op het spel door aldus de communistische beperkingen te negeren en door te arbeiden aan hongerende zielen

rondom hen. Voor het uiterlijk lijken ze volgzaam en gehoorzaam, maar ze wagen hun leven door in het geheim het Woord Gods te verspreiden. In Rusland zijn onlangs vele van deze mensen ontdekt en gearresteerd. Zij kregen verscheidene jaren gevangenisstraf.

Zij vormen de derde vitale groep van de ondergrondse kerk. Vroegere predikanten, door de communisten uitgeworpen en vervolgd, de „lekenkerk” en de officiële predikanten die in het geheim een veel groter en uitgebreider ambtswerk verrichten dan hun is toegestaan — deze allen werken in de ondergrondse kerk. En die ondergrondse kerk zal er blijven totdat het communisme zal zijn overwonnen. In sommige landen is het ene deel aktiever dan het andere, maar ze zijn alle aanwezig en werken voor Christus, met groot gevaar.

Iemand, die veel in communistische landen reist en zeer geïnteresseerd is in godsdienstige vragen, kwam terug en schreef, dat hij daar nooit een ondergrondse kerk had ontmoet. Het is er mee als wanneer men op reis zou zijn in Centraal Afrika, onder wilde volksstammen, en teruggekomen, zou zeggen: „Ik heb grondig geïnformeerd. Ik heb ze allemaal gevraagd of ze proza spraken, maar ze hebben allemaal gezegd van niet”. De waarheid is, dat ze allen proza spreken, maar ze weten niet dat hetgeen zij spreken, proza is.

De christenen der eerste eeuwen wisten niet dat ze christenen waren. Als u hen naar hun godsdienst zou hebben gevraagd, zouden ze geantwoord hebben dat ze Joden waren, Israëlieten, mensen die in Jezus als de Messias geloofden, broeders, heiligen, kinderen Gods. De naam „christen” werd hun eerst veel later door anderen gegeven, voor het eerst in Antiochië. Niemand van de volgelingen van Luther wist dat hij een Lutheraan was. Luther zelf heeft tegen die naam uitdrukkelijk geprotesteerd.

„Ondergrondse kerk” is een naam, die door de communisten, en eveneens door westerse onderzoekers van de godsdienstige situatie in het oosten, gegeven is aan een geheime organisatie, die spontaan opkwam in alle communistische landen. De leden van de ondergrondse kerk noemen hun organisatie niet met die naam. Zij noemen zich christenen, gelovigen, kinderen Gods. Maar zij geven leiding aan een ondergrondse arbeid, zij vergaderen ondergronds, zij verbreiden het Evangelie in klandestiene bijeenkomsten, die soms worden bezocht door diezelfde vreemdelingen die betwisten dat ze de ondergrondse

kerk hebben gezien. Het is een gepaste naam, die door de tegenstanders en door hen die er als buitenstaanders sympathiek tegenover staan, aan deze prachtige geheime organisatie is gegeven.

Maar — u kunt ook jarenlang door Amerika reizen zonder ooit een spionagenet van de Sovjets te ontdekken, doch dat betekent niet dat dit spionagenet niet bestaat. Het is alleen niet zo onnozel om zich aan nieuwsgierige reizigers te ver-tonen.

Hierna zal ik enige uittreksels uit de Sovjet-pers geven, die het bestaan en de toenemende betekenis van deze ondergrondse kerk bewijzen.

Mijn boodschap aan u namens de ondergrondse kerk

Men heeft mij „de stem van de ondergrondse kerk” genoemd. Ik gevoel mij niet waardig de stem te zijn van zulk een eerbaar deel van het lichaam van Christus. Ik heb evenwel in communistische landen jarenlang een deel van de ondergrondse kerk geleid. Door een wonder heb ik veertien jaren van marteling en gevangenschap overleefd, waarvan twee jaar in de „sterfkamer” van een gevangenis. Door een nog groter wonder heeft het God goed gedacht Zijn hand tot mij uit te strekken in de gevangenis en mij eruit te halen en naar Amerika te laten gaan om te kunnen spreken tot de vrije kerk. Ik spreek uit naam van mijn broeders die in ontelbaar vele naamloze graven liggen. Ik spreek uit naam van mijn broeders die nu in het geheim samenkomen in wouden, souterrains, zolders en andere geheime plaatsen.

De ondergrondse kerk in Roemenië besloot dat ik zou trachten het land te verlaten, om een boodschap over te brengen aan de vrije christenen in de wereld. Door een wonder ben ik er uitgekomen en vervul ik nu de opdracht van de ondergrondse kerk, die werkend, wagens, lijdend en stervend achterblijft in communistische landen.

De boodschap die ik u breng vanuit de ondergrondse kerk is: „Geef ons niet over! Vergeet ons niet! Schrijf ons niet af! Geef ons het gereedschap dat wij nodig hebben! Wij zullen de prijs betalen voor het gebruik ervan!” Dit is de boodschap die de ondergrondse kerk mij heeft opgedragen aan u over te brengen. Ik spreek namens de tot zwijgen gedoemde kerk, de ondergrondse kerk, de „stomme” kerk, die geen stem heeft

om te spreken. En ik bid dat ik niet gesproken heb tot de „dove” kerk, die geen oor heeft om te horen.

Hoor de roep van uw broeders en zusters in communistische landen! Zij vragen niet om ontkoming, om veiligheid of een gemakkelijk leven. Zij vragen alleen om de „instrumenten” om de atheïstische vergiftiging van hun jeugd — het volgende geslacht — tegen te gaan. Zij vragen om Bijbels zodat zij het Woord van God kunnen verbreiden. (Hoe kunnen ze het Woord Gods verbreiden, als ze het niet hebben?)

De ondergrondse kerk is als een chirurg die op reis was in een trein. De trein botste tegen een anderetrein en honderden mensen lagen over de grond, verminkt, gewond, stervende.

Terwijl de chirurg tussen de stervenden doorliep, riep hij uit: „Had ik nu mijn instrumenten maar!..... Had ik mijn instrumenten maar!” Met behulp van zijn chirurgische instrumenten had hij menig leven kunnen redden. Hij had de bereidheid, maar hij miste zijn instrumenten. Dat is nu ook de positie van de ondergrondse kerk. Zij is zo gaarne bereid om alles te geven wat zij heeft! Zij is bereid haar martelaren te geven! Zij is bereid om jaren van communistische gevangenschap te riskeren! Maar al haar bereidheid is zonder waarde, als zij niet beschikt over de gereedschappen waarmee ze moet werken. Het dringend verzoek van de getrouwe, moedige ondergrondse kerk aan u, die vrij zijt, is: „Geef ons het gereedschap — Evangelieën, Bijbels, literatuur, hulp, en wij zullen de rest doen!”

HOOFDSTUK VII.

Ik heb u onze eigen ervaringen verteld met het in het geheim verbreiden van de boodschap van Christus, zowel in het Sovjet leger als in communistisch Roemenië. Ik heb een beroep op u gedaan ons te helpen Christus te verkondigen aan de communisten en aan het door hen onderdrukte volk. Is mijn uitdaging een hersenschim, iets onuitvoerbaars? Is zij realistisch? Bestaat de ondergrondse kerk *nu* in Rusland en in andere landen? Is ondergrondse werkzaamheid daar thans mogelijk?

Op deze vragen kunnen wij antwoorden met heel goede berichten. De communisten vieren nu een halve eeuw van communistische heerschappij. Maar hun overwinning is een nederlaag. Het christendom heeft gewonnen, niet het communisme. De Russische pers, die door onze organisatie grondig wordt nagespeurd, staat vol met inlichtingen over de ondergrondse kerk. Voor het eerst is de ondergrondse kerk zo sterk geworden, dat ze zelfs half in het openbaar werkt en de communisten verschrikt. Inlichtingen die wij uit andere bronnen ontvangen, bevestigen de berichten in de communistische pers. Vergeet niet, dat de ondergrondse kerk is te vergelijken met een ijsberg! Zij bevindt zich voor het grootste deel „onder de oppervlakte”, maar een klein gedeelte komt dikwijls openbaar.

Hieronder volgt een zeer summiere samenvatting van het belangrijkste nieuws.

De top van de „ijsberg” die boven de oppervlakte zichtbaar wordt

Op 7 november 1966 hield de ondergrondse kerk in Suhumi (Kaukasus) een grote bijeenkomst in de open lucht. Tal van gelovigen kwamen uit andere plaatsen om deze bijeenkomst te bezoeken. Na de prediking hebben 47 jongemensen Christus aangenomen en zijn ze ter plaatse gedoopt in de Zwarte Zee, evenals in bijbelse tijden.

Daar ging niet een periode van onderwijzing aan vooraf. Na

vijftig jaar communistische diktatuur, zonder Bijbels of andere christelijke boeken, en zonder opleidingsscholen, zijn de predikanten van de ondergrondse kerk geen gevormde theologen. Maar dat was Filippus, de diaken, ook niet. En toen die eunuch, met wie hij misschien maar een uur had gesproken, hem de vraag stelde: „Zie hier water, wat verhindert mij gedoopt te worden?” zei Filippus: „Als gij van harte gelooft, is het geoorloofd”. En zo daalden ze onmiddellijk af in het water en werd de bekeerling gedoopt (Hand. 8 : 36-38). Er is water genoeg in de Zwarte Zee en de ondergrondse kerk is weer overgegaan tot de praktijk uit de bijbelse tijden.

„Uchitelskaia Gazeta” (Leraars Tijdschrift) van 23 augustus 1966 bevat het bericht dat Baptisten in Rostov aan de Don, die weigeren hun gemeente te registreren volgens tirannieke communistische wetten (die echte godsdienstige activiteit verbieden) en hun zogenaamde, door de communisten benoemde „leiders” te gehoorzamen, een straat-demonstratie hebben gehouden.

Dit gebeurde op 1 mei. Zoals Jezus Zijn wonderen juist op de sabbat deed, om Zijn farizeese tegenstanders uit te dagen, zo kiest ook de ondergrondse kerk communistische herdenkingsdagen om de communistische wetten te tartten.

De eerste mei is een feestdag waarop de communisten altijd hun grote demonstraties houden, die iedereen verplicht is bij te wonen. Ditmaal verscheen de tweede grote macht in Rusland — de ondergrondse kerk — op die dag eveneens op straat.

Er kwamen 1500 gelovigen. Wat hen dreef, was alleen de liefde Gods. Zij wisten dat hun vrijheid gevaar liep. Zij wisten dat hun in de gevangenis uithongering en martelingen wachtten.

Elke gelovige in Rusland kent het „Geheim Manifest”, gedrukt door de evangelische christenen in Barnaul, waarin beschreven wordt hoe zuster Hmara, uit het dorp Kulunda, het bericht ontving dat haar man in de gevangenis was gestorven. Nu was ze weduwe, met vier kleine kinderen. Toen ze het lichaam van haar man kreeg, zag ze de indrukken van de boeien aan zijn handen. De handen, de vingers en de voetzolen waren op een vreselijke manier verbrand. De onderbuik vertoonde littekenen van messteken. De rechtervoet was opgezwollen. Op beide voeten waren de sporen van ontvangen

slagen. Het hele lichaam was overdekt met wonden als gevolg van een verschrikkelijke geseling.

Iedere gelovige, die naar de demonstratie in Rostov aan de Don was gekomen, wist dat dit ook zijn lot kon zijn. Toch kwamen ze.

Zij wisten echter ook dat deze martelaar, die slechts drie maanden na zijn bekering, zijn leven had overgegeven om Gods wil, was begraven in tegenwoordigheid van een grote schare van gelovigen, die borden droegen met het opschrift: „Het leven is mij Christus, het sterven gewin”.

„Vrees niet voor degenen, die het lichaam doden, maar de ziel niet kunnen doden”.

„Ik zag onder het altaar degenen, die gedood waren om het Woord van God”.

Het voorbeeld van deze martelaar bezielde de mensen in Rostov aan de Don. Zij verdrongen zich op straat rondom een kleine woning. Overal waren mensen — sommigen op de daken, anderen in de bomen, zoals eens Zacheüs. Er kwamen tachtig mensen tot bekering, meest jongeren. Drie-en-twintig daarvan waren vroegere Komsomols (leden van de communistische jeugdorganisatie)!

De gelovigen trokken dwars door de stad en wandelden naar de rivier de Don, waar de doop plaats vond. Auto's vol communistische politie-agenten arriveerden eveneens en omsingelden de gelovigen op de oever van de rivier. De politie wilde de broeders, die de leiding hadden, arresteren. (Ze konden niet alle 1500 in arrest stellen!) Onmiddellijk vielen de gelovigen op de knieën en smeekten God in een vurig gebed, dat Hij Zijn volk wilde verdedigen en hen althans de dienst op die dag zou laten houden. De broeders en zusters gingen daarop schouder aan schouder om de broeders heen staan, die de dienst leidden, in de hoop aldus te kunnen voorkomen, dat de politie hen zou arresteren. De toestand werd zeer gespannen.

„Prawda”, het centrale orgaan van de Communistische Partij in Rusland, maakte op 19 februari 1966 bekend dat zes predikanten werden gearresteerd en veroordeeld. Maar velen, waaronder jeugdige communisten, waren voor Christus gewonnen!

„Uchitelskaja Gazeta” vertelde dat de „illegale” Baptistische organisatie in Rostov een ondergrondse drukpers bezit. (Het woord „Baptist” sluit in Rusland Evangelische en Pinkster-

groepen mede in.) Er worden publikaties gedrukt waarin de jeugd wordt opgeroepen om te staan voor hun geloof. In één van deze ondergrondse publikaties wordt aan christen-ouders gevraagd iets te doen, wat ook mij heel goed voorkomt, namelijk „hun kinderen meenemen naar begrafenissen, opdat ze mogen leren niet bezorgd te zijn over vergankelijke dingen”. Ook wordt aan de ouders gevraagd hun kinderen een christelijke opvoeding te geven als tegengif voor het atheïsme waarmee ze in communistische scholen worden vergiftigd. „Uchitelskaia Gazeta” besluit het artikel met de vraag: „Waarom zijn onderwijzers zo beschroomd zich te mengen in het leven van gezinnen waarin men van de kinderen idioten maakt (door de godsdienst)?”

Dit „Leraars Tijdschrift” beschrijft ook wat er gebeurde tijdens het verhoor van de ondergrondse werkers, die in het geheim hadden gedoopt. „De jeugdige gelovigen, die als getuigen waren opgeroepen, traden uitdagend en minachtend op tegen het communistische gerechtshof. Ze gedroegen zich boosaardig en „fanatiek”. Jeugdige toeschouwers keken met bewondering naar de gedaagden en met afkeuring naar het communistische publiek”.

Leden van de ondergrondse kerk riskeerden slagen en gevangenschap door vóór het hoofdkwartier van de Communistische Partij in Rusland meer vrijheid te eisen. Wij zijn in het bezit van een geheim dokument, dat verspreid is door de „illegale” commissie van de Evangelische Baptistengemeenten van de Sovjet-Unie, die staat tegenover de door de communisten overheerste Unie van Baptisten, die geleid wordt door de verrader Karev, die in „Soviet Life Today” (No. 6, 1963) hulde brengt aan de humaniteit van de communistische massa-moordenaars van de christenen, en de daar heersende „vrijheid” verheerlijkt. Het dokument is langs geheime kanalen naar het westen gesmokkeld. Daarin wordt ons over nog zo'n heldhaftige publieke demonstratie verteld, ditmaal in Moskou zelf. Ik vertaal uit het manifest:

„*Dringende mededeling*”

„Geliefde broeders en zusters. Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en onze Heere Jezus Christus,

Wij haasten ons u mede te delen dat de afgevaardigden van de gemeenten van Evangelische Baptistische christenen, ten getale van vijfhonderd, die op 16 mei 1966 naar Moskou zijn gereisd voor interventie bij de centrale machtsorganen,

naar het gebouw van het Centraal Comité van de Communistische Partij van de Unie van Socialistische Sovjet Republieken zijn gegaan met het verzoek, te worden ontvangen en gehoord.

Wij hebben een verzoekschrift overhandigd, dat gericht was aan de algemene sekretaris, Brezhnev”.

In het manifest wordt verder gezegd dat deze 500 man de hele dag voor het gebouw hebben gestaan. Het was de eerste publieke demonstratie in Moskou tegen het communisme. En zij werd gehouden door de delegatie van de ondergrondse kerk. Aan het einde van de dag hebben ze een tweede, aan Brezhnev gericht, verzoekschrift overhandigd, waarin zij zich beklaagden dat een zekere „kameraad” Stroganov weigerde hun verzoek aan Brezhnev door te geven, en hen bedreigde. De 500 afgevaardigden bleven de hele nacht op straat. Auto's kwamen voorbij om drek en modder naar ze te werpen en zij werden gehoond. Hoewel het regende en men hen op deze wijze behandelde, bleven zij tot de morgen voor het gebouw van de Communistische Partij!

De volgende dag werd aan de 500 broeders voorgesteld een bepaald gebouw binnen te gaan en enkele lagere communistische ambtenaren te ontmoeten, maar „omdat zij wisten dat gelovigen, die de autoriteiten hadden bezocht, dikwijls geslagen werden als zij een gebouw binnengingen waar geen getuigen waren, weigerde de delegatie unaniem en besloot te wachten tot zij door Brezhnev zou worden ontvangen”.

Toen gebeurde het onvermijdelijke. 's Middags om kwart voor twee kwamen er acht-en-twintig bussen en nam de onmenselijke wraakoefening tegen de gelovigen een aanvang. „Wij vormden een kring en, terwijl wij elkaars hand vasthielden, zongen wij het lied: „De beste dagen van ons leven zijn de dagen dat wij een kruis kunnen dragen”. De mannen van de geheime politie begonnen ons te slaan, jongen en ouden. Ze haalden mensen uit de rij, sloegen hen in het gezicht en op het hoofd, en smeten ze op het asfalt. Enkele van de broeders sleepten ze aan hun haren naar de bussen. Toen enigen trachtten weg te komen, werden ze geslagen tot ze hun bewustzijn verloren. Nadat de bussen volgestopt waren met gelovigen, werden ze naar een onbekende plaats gebracht. Maar vanuit de bussen van de geheime politie hoorde men de liederen van onze broeders en zusters. Dit alles vond plaats onder het oog van een menigte mensen”.

En dan volgt er iets dat nog schoner is. Nadat de 500 gearresteerd en stellig ook gemarteld waren, hadden broeder G. Bins en een andere leider, broeder Horev (de werkelijke herders van Christus' kudde), nog de moed om naar hetzelfde Centrale Comité van de Communistische Partij te gaan. Zoals ook Jezus, na de gevangenneming van Johannes de Doper, Zijn openbare prediking begon op *dezelfde plaats* en met *dezelfde woorden* waarvoor Johannes de Doper moest lijden: „Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen”.

Bins en Horev vroegen waar de gearresteerde delegatie was en eisten hun vrijlating. Deze beide moedige broeders zijn eenvoudig verdwenen. Later werd bericht ontvangen, dat ze naar de gevangenis van Lefortovskaia waren gebracht. Waren deze christenen van de ondergrondse kerk bevreesd? Neen! Onmiddellijk daarna hebben anderen opnieuw hun vrijheid in de waagschaal gesteld door het manifest uit te geven, dat we hier vóór ons hebben, waarin zij een relaas gaven van het gebeurde, en voorts zeiden „dat hun de genade gegeven was, niet alleen om in Christus te geloven, maar ook voor Hem te lijden” (Fil. 1 : 29). Zij vermanen de broeders „dat niemand bewogen zou worden door deze verdrukkingen, want gij weet zelf dat wij daartoe bestemd zijn” (1 Thess. 3 : 3). Ook halen zij Hebreë 12 : 2 aan en wekken de gelovigen op om „te zien op Jezus, de Leidsman en Voleinder des geloofs, Die om de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen, en schande veracht”. De ondergrondse kerk heeft zich openlijk verzet tegen de atheïstische vergiftiging van de jeugd in Rostov en in Moskou, ja over heel Rusland. Zij strijden tegen het communistische vergif en tegen de verraderlijke leiders van de officiële kerk, over wie zij in één van hun geheime manifesten schrijven: „In onze tijd dikteerts satanen accepteert „de kerk” al de besluiten, die strijdig zijn met de geboden Gods” (Aangehaald in de „Prawda Ukraini” van 4 oktober 1966).

De „Prawda Vostoka” publiceerde het verhoor van de broeders Alexei Neverov, Boris Garmashov en Axen Zubov, die bijeenkomsten organiseerden om te luisteren naar bijbelse uitzendingen uit Amerika. Zij legden deze toespraken vast op de band en lieten die daarna circuleren.

Zij werden voorts beschuldigd van het organiseren van geheime bijbelse samenkomsten onder het mom van „excursies”

of „kunstkringen”. Zo werkt de ondergrondse kerk, precies zoals de eerste christenen het deden in de catacomben bij Rome.

De „Sovietscaia Moldavia” van 15 september 1966 klaagt er voorts over dat de ondergrondse kerk boekjes stencilt. Zij komen bijeen op openbare terreinen, hoewel dit bij de wet verboden is, en trekken van de ene plaats naar de andere om te getuigen van Christus.

Hetzelfde blad vertelt dat in de trein van Reni naar Chisinau drie jeugdige knapen en vier meisjes een christelijk lied hebben gezongen: „Laat ons onze jeugd aan Christus wijden”. De verslaggever is verontwaardigd, omdat deze gelovigen prediken „op straat, in de stations, in de treinen, bussen en zelfs in staatsinstellingen”. Weer zien we hier in het hedendaagse Rusland de ondergrondse kerk aan het werk.

Eén van haar leiders, Gladchevici, werd voor het gerecht gedaagd. En toen kwamen de broeders, onder leiding van de „fanatieke” Madan, en begonnen in de rechtszaal te zingen! Op de eerste mei belegden de christenen uit de dorpen Copceag en Zaharovka, die geen eigen kerken hebben, in het geheim een godsdienstoefening in het bos! Ook houdt men bijeenkomsten in de huizen, onder het voorwendsel van een verjaardagsvisite. (Heel wat christelijke huisgezinnen van vier à vijf personen hebben zo’n 35 „verjaardagen” per jaar als een dekmantel voor geheime bijeenkomsten.)

Geen gevangenschap en geen marteling vermag de christenen van de ondergrondse kerk af te schrikken. Evenals in de eerste christelijke kerk wordt hun toewijding door de vervolging alleen maar verdiept.

De „Prawda Ukraini” van 4 oktober 1966 schreef over broeder Prokofiev — één van de leiders van de Russische ondergrondse kerk — dat hij al driemaal in de gevangenis heeft gezeten, maar zodra hij vrijgelaten is, begint hij opnieuw met het organiseren van geheime zondagsscholen. Hij is nu weer gearresteerd. In een geheim manifest schreef hij: „Door zich te onderwerpen aan menselijke bepalingen (hij bedoelt de communistische wetten), heeft de officiële kerk zich van de zegen Gods beroofd”.

U moet nooit aan een Amerikaanse of andere gevangenis denken, als u verneemt van een Russische broeder die veroordeeld is. Gevangenis betekent daar uithongering, marteling, hersenspoeling.

„Nauka i Religia” (Wetenschap en Religie) No. 9 van de jaargang 1966 zei, dat de christenen bijbelse literatuur verspreiden in omslagen van „Ogoniok”, een tijdschrift als het Amerikaanse „Look” of „Time”. Zij delen boeken uit, die op het omslag vermelden: „Anna Karenina”, roman van Leo Tolstoy. Maar het inwendige is een gedeelte van de Bijbel!

Zij zingen liederen. De wijs is die van de communistische Internationale, maar de woorden prijzen Christus („Kazakstanskaia Prawda”, 30 juni 1966)!

In een geheim schrijven, dat verscheen in Kulanda (Siberië), zeggen de christenen, dat de officiële leiding van de „Baptisten” „de kerk en haar trouwe dienaren in de wereld heeft vernietigd, op dezelfde wijze als de hogepriester, de schriftgeleerden en farizeën Jezus Christus hebben verraden aan Pilatus”. Maar de getrouwe, ondergrondse kerk werkt door! De bruid van Christus gaat voort Hem te dienen! De communisten zeggen zelf dat ik gelijk heb met de bewering dat de ondergrondse kerk communisten wint voor Christus. Zij kunnen worden gewonnen! De „Bakinskii Rabocii” (De Arbeider van Baku) van 27 april 1966 reproduceerde een brief van Tania Ciugunova (een lid van de communistische Jeugdbond), die voor Christus was gewonnen. De brief was in beslag genomen door de communistische autoriteiten en luidde aldus:

„Lieve tante Nadia, ik groet u met de zegenwensen van de Heere, Die wij liefhebben. Tante Nadia, hoelief heeft Hij mij! Wij zijn niets voor Hem. Tante Nadia, ik geloof, dat u deze woorden begrijpt: „Hebt uw vijanden lief, zegent hen, die u vervloeken, doe wel aan degenen, die u haten, en bidt voor degenen, die u geweld aandoen”.

Toen deze brief eenmaal in beslag genomen was, moest Peter Serebrennikov, de broeder die haar en vele andere jonge communisten tot Christus geleid had, de gevangenis in. De communistische krant haalt uit één van zijn preken het volgende aan: „Wij moeten in onze Heiland geloven, zoals de eerste christenen deden. Voor ons is de voornaamste wet de Bijbel. Wij erkennen niets anders. Wij moeten ons haasten om mensen te redden van de zonde, vooral de jongeren”. Toen hem gezegd werd, dat de Sovjet wet verbiedt om jonge mensen over Christus te spreken, was zijn antwoord: „Voor ons is de Bijbel de enige wet” — een zeer normaal antwoord,

wanneer een wrede atheïstische diktatuur het land regeert. Verder geeft het communistische blad een beschrijving van een „wild” tafereel: „Jongens en meisjes zingen geestelijke liederen. Zij ontvangen de rituele doop en houden zich aan de boze, verraderlijke leer van liefde tot de vijand”.

De „Bakinskii Rabocii” zegt, dat vele jongens en meisjes, die een lidmaatschapskaart van de Communistische Jeugdbond hebben, in werkelijkheid christenen zijn! Het artikel eindigt met de woorden: „Hoe machteloos moet de communistische school dan zijn, hoe vervelend en van licht beroofd..... dat de predikanten kans zien de leerlingen weg te halen onder de neus van hun onverschillige opvoeders”.

De „Kazakstanskaia Prawda” van 30 juni 1966 is met afschuw vervuld over de ontdekking, dat de beste leerling met de beste cijfers een christen was!

De „Kirgizskaia Prawda” van 17 januari 1966 citeert een ondergronds christelijk blaadje voor moeders: „Laten wij onze inspanning en onze gebeden verbinden om het leven van onze kinderen aan God toe te wijden als ze nog in de wieg liggen!..... Laten wij onze kinderen bewaren voor de invloed van de wereld!”

Deze inspanning heeft vrucht gedragen! De communistische bladen getuigen ervan! Het christendom wint veld onder de jongeren!

Een krant uit Celiabinsk (Rusland) beschrijft hoe een meisje uit de Communistische Jeugdbond, Nina genaamd, christin werd. Het kwam door een bezoek aan een geheime christelijke bijeenkomst.

De „Sovietskaia Justitia”, jaargang 1966, No. 9, geeft een beschrijving van zo'n ondergrondse vergadering. „Die wordt te middernacht gehouden. In het verborgen, zo dat ze zich zelfs voor hun eigen schaduw in acht namen, kwamen de mensen uit verschillende richtingen. Dan hebben de broeders de duistere kamer gevuld, die een zeer lage zoldering heeft. Er waren er zoveel, dat er geen ruimte was om te knielen. Door gebrek aan lucht ging het licht van de primitieve gaslamp uit. Het zweet stroomde de aanwezigen van het gezicht. Op straat stond één van de dienstknechten des Heeren uit te kijken voor politie-agenten”. Maar Nina zei, dat ze in zo'n vergadering was ontvangen met omhelzingen, warmte en zorg. „Zij hadden, evenals ik nu, een groot en helder geloof — het geloof in God. Hij neemt ons onder Zijn bescherming.

Laten de Komsomols, die mij kennen, maar vlak langs me heenlopen zonder te groeten! Laten ze maar met verachting op mij neerzien en mij „Baptist” noemen, alsof ze me daar een klap mee gaven. Laat ze maar begaan. Ik heb ze niet nodig”.

Zo vele andere jonge communisten hebben evenals zij het besluit genomen Christus te dienen tot het einde.

De „Kazakstanskaia Prawda” van 18 januari 1966 verhaalt dat, toen na het verhoor van een aantal christenen van de Pinksterbeweging, de veroordeling werd uitgesproken over de misdaad van het zingen van christelijke liederen in het openbaar, de veroordeelden op de knieën vielen en zeiden: „Wij geven ons over in Gods handen. Wij danken U, Heere, dat Gij ons hebt vergund te lijden voor het geloof”. Op dat moment begonnen onder de toehoorders de gelovigen hetzelfde lied te zingen, waarvoor hun broeders zo juist waren veroordeeld tot gevangenschap en marteling!

De antwoorden, die door christenen van de ondergrondse kerk worden gegeven als ze voor communistische rechtbanken worden gebracht, worden hun van Godswege ingegeven. Eens vroeg een rechter: „Waarom hebt u mensen naar uw verboden sekte gelokt?” Het antwoord van een christin luidde: „Ons doel is de gehele wereld voor Christus te winnen”. Bij een ander verhoor zei de rechter: „Uw godsdienst is anti-wetenschappelijk”. Het beschuldigde meisje, een studente, antwoordde daarop: „Bent u wetenschappelijker dan Einstein of Newton? Zij waren gelovigen. Ons heelal draagt de naam van Einstein. Op de middelbare school heb ik geleerd, dat de naam is het heelal van Einstein. Einstein schrijft: „Als wij het Jodendom van de profeten, en het christendom, zoals Jezus het leerde, zuiveren van wat daarna kwam, vooral van de intrigues van de priesters, dan hebben wij een godsdienst, die de wereld kan verlossen van alle sociale kwaad. Het is de heilige plicht van ieder mens zijn uiterste best te doen om deze godsdienst tot overwinning te brengen”. En denk aan onze grote natuurkundige Pavlov! Zeggen onze boeken niet dat hij een christen was? Zelfs Marx zegt in zijn voorwoord van „Das Kapital”, dat „het christendom, met name in zijn protestantse vorm, de ideale godsdienst is voor het herstel van door de zonde verdorven karakters”. Ik had zo’n door de zonde verdorven karakter. Marx heeft mij geleerd christen te worden om het vernieuwd te krijgen. Hoe

kunt u als marxisten mij daarom veroordelen?"

Het is licht te begrijpen waarom de rechter sprakeloos bleef. Op dezelfde beschuldiging, dat hij een anti-wetenschappelijke godsdienst had, antwoordde een christen voor het gerecht: „Ik weet zeker, meneer de rechter, dat u niet zo'n groot geleerde bent als Simpson, de uitvinder van de chloroform en tal van andere geneesmiddelen. Toen hem gevraagd werd wat hij zelf als zijn grootste ontdekking beschouwde, antwoordde hij: „Dat was niet de chloroform. Mijn grootste ontdekking was, dat ik kwam te weten, dat ik een zondaar ben en dat ik door de genade Gods behouden kon worden". Hun leven, hun zelfopoffering, het bloed, dat zij bereid zijn te vergieten voor hun geloof, is het krachtigste argument voor het christelijk geloof, dat door de ondergrondse kerk wordt gegeven. Zij vormt, wat de vermaarde zendingsdokter in Afrika, Albert Schweitzer, heeft genoemd, „de heilige gemeenschap van hen, die het teken van de pijn hebben", een gemeenschap waartoe Jezus behoorde, de Man van Smarten. De ondergrondse kerk is verenigd door de band der liefde tot de Heiland. Dezelfde band verbindt ook de leden der kerk aan elkander. Niemand ter wereld kan hen verslaan. In een brief, die het land uit gesmokkeld werd, zei de ondergrondse kerk: „Wij bidden niet, dat wij betere christenen mogen worden, maar dat wij die ene soort christenen mogen zijn, die God wil dat we zijn zullen, namelijk christenen, die Christus gelijkvormig zijn, dat is: christenen, die gewillig het kruis dragen tot Gods eer".

Met de wijsheid van de slang — naar het woord van Jezus — weigeren de christenen bij een ondervraging en voor het gerecht altijd te zeggen wie hun leiders zijn. De „Prawda Vostoka" (De Waarheid van het Oosten) van 15 januari 1966 vertelt, dat de beschuldigde, Maria Sevciuk, op de vraag wie haar tot Christus gebracht had, ten antwoord gaf: „God heeft mij in Zijn gemeente getrokken". Een ander antwoordde op de vraag: „Wie is uw leider?" alleen maar: „Wij hebben geen menselijke leider". Aan christen-kinderen werd gevraagd: „Wie heeft jullie gezegd de communistische kinderorganisatie („De Pioniers") te verlaten en je rode das af te doen?" Zij antwoordden: „Dat hebben we uit eigen vrije wil gedaan. Niemand heeft het tegen ons gezegd".

Hoewel op sommige plaatsen de top van de „ijsberg" zichtbaar wordt, wordt door christenen in andere plaatsen zelf-

doop toegepast, om arrestatie van hun leiders te voorkomen. In sommige plaatsen wordt de doop bediend in een rivier, waarbij de dooper en de gedoopte beiden een masker dragen, opdat niemand hen zal kunnen fotograferen.

De „Uchitelskaia Gazeta” van 30 januari 1964 geeft een verslag van een atheïstische lezing in het dorp Voronin, in het distrikt Volnecino-Korskii. Zodra de spreker ophield, „begonnen de gelovigen het atheïstische onderricht openlijk aan te vallen door het stellen van vragen”, die de atheïstische redenaar niet wist te beantwoorden. Zij vroegen: „Waaraan ontleent u als communisten de zedelijke beginselen, die u propageert, maar zelf niet gehoorzaamt, zoals „Gij zult niet stelen” en „Gij zult niet doodslaan”?” De christenen lieten de spreker zien, dat elk van die beginselen uit de Bijbel kwam, waar de communisten juist tegen strijden. De spreker raakte geheel in de war en de lezing liep uit op een overwinning voor de gelovigen!

De vervolging van de ondergrondse kerk neemt toe

De christenen van de ondergrondse kerk hebben vandaag meer te lijden dan ooit tevoren. In Rusland worden alle godsdiensten vervolgd. Het is hartverscheurend voor een christen om kennis te nemen van de verdrukking van de Joden in communistische landen. Maar het voornaamste mikpunt der vervolging is toch de ondergrondse kerk. De Sovjet-pers rapporteert een golf van massa-arrestaties en verhoren. In een bepaalde plaats werden 82 christenen naar een krankzinnigeninrichting gebracht. Vier-en-twintig van hen stierven een paar dagen later als gevolg van „langdurig bidden”! Sinds wanneer is langdurig bidden dodelijk? Kunt u zich voorstellen wat ze doorgemaakt hebben?

Het zwaarste lijden dat hun wordt aangedaan is, dat hun kinderen voorgoed van hen afgenomen worden — zonder het recht om ze te bezoeken — als ontdekt wordt dat ze hun kinderen over Christus spreken.

De Sovjet-Unie heeft de Verklaring van de Verenigde Naties ondertekend „tegen discriminatie op het gebied van de opvoeding”, waarin wordt bepaald: „Ouders moeten de mogelijkheid hebben de godsdienstige en zedelijke opvoeding der kinderen te verzekeren overeenkomstig hun eigen overtuigingen”.

De verrader Karev, leider van de officiële Unie van Baptisten in de Sovjet-Unie, beweert in het boven aangehaalde artikel dat dit recht ook realiteit is in Rusland, en onnozele halzen geloven hem! Hoor echter wat de Sovjet-pers zegt.

De „Sovietskaia Russia” van 4 juni 1963 verhaalt hoe zes kinderen van een Baptistische moeder, Makrinkowa, van haar werden afgenomen, omdat zij hun het christelijk geloof leert en verbiedt de communistische Pionier-das te dragen. Toen zij de veroordeling hoorde, zei ze alleen: „Ik lijd voor het geloof”. Voor de haar ontnomen kinderen moet ze nu kostgeld betalen. Zij worden nu vergiftigd met atheïsme. Christen-moeders, denk aan haar zware strijd!

De „Uchitelskaia Gazeta” vertelt dat hetzelfde overkwam aan Ignatii Mullin en zijn vrouw. De rechter eiste dat zij hun geloof zouden opgeven. De rechter zei: „Kiest u maar tussen God en uw dochter. Kiest u God?” De vader antwoordde: „Ik zal mijn geloof niet opgeven”.

Paulus zegt: „Alle dingen werken mede ten goede.....” Ik heb zulke kinderen gezien, die als christenen waren opgevoed, maar van hun ouders afgenomen en naar communistische scholen gestuurd. In plaats van te worden vergiftigd door het atheïsme, werd het geloof, dat zij in huis hadden geleerd, ook onder de andere kinderen verbreed!

De Bijbel zegt, dat wie zijn kinderen liever heeft dan Jezus, Hem niet waardig is. Deze woorden krijgen achter het ijzeren gordijn betekenis. Probeert u maar eens een week te leven zonder uw kinderen te zien! Dan kent u het lijden van onze broeders in Rusland.

Het zou niet fair zijn alleen maar over de protestantse ondergrondse kerk te spreken. De orthodoxe christenen in Rusland zijn geheel veranderd. Miljoenen van hen zijn door de gevangenis heengegaan. Daar hadden ze geen rozenkrans, geen crucifix, geen beelden, geen wierook, geen kaarsen. De leken zaten in de gevangenis zonder een gewijd priester. De priesters hadden geen ambtsgewaad, geen tarwebrood, geen wijn om te zegenen, geen heilige olie, geen boeken met gebeden om voor te lezen. Toen hebben ze ontdekt dat het ook zonder deze dingen kon, dat ze rechtstreeks tot God konden gaan in het gebed. Zij begonnen te bidden en God begon Zijn Geest op hen uit te storten. Onder de orthodoxen in Rusland vindt een echte, geestelijke opwekking plaats, die heel veel weg heeft van het fundamentele christendom.

Zo kan het gebeuren, dat er in Rusland, evenals in de satelliet-staten, een Orthodoxe Ondergrondse bestaat, die in werkelijkheid evangelisch, fundamenteel, en zeer dichtbij God is en — door de macht der gewoonte — slechts heel weinig van het orthodoxe ritueel heeft overgehouden. Ook deze Orthodoxe Ondergrondse heeft grote martelaars opgeleverd. Wie kan zeggen waar de bejaarde aartsbisschop van Yermogen, Kauluga, en de priesters Eshlimann en Yakunin thans zijn? Zij waagden het te protesteren tegen de verraderlijkecollaboratie van het patriarchaat met de godloze communistische regering. Zij waren door de Geest vervulde mensen geworden, vol van geloof en liefde.

Vijftig jaar communistische heerschappij! En de Russische pers is vol van de triomfen van de ondergrondse kerk. Zij moet door vreselijke ontberingen heen, maar ze is trouw gebleven en — ze groeit!

In Roemenië hebben wij het zaad gezaaid door onze geheime arbeid in het Russische leger. Zo hebben anderen in Rusland zelf gearbeid en in andere landen waar de Russen zijn binnengedrongen.

Het zaad heeft vrucht gedragen. De communistische wereld kan voor Christus worden gewonnen. Communisten kunnen christenen worden. Evenals degenen, die door hen onderdrukt worden, als wij ze maar willen helpen.

Het is aangrijpend een Rus te horen bedelen om één blad van de Bijbel. Hij voedt zijn ziel ermee. Ze ruilen graag een koe of een geit voor een Bijbel. Ik heb verteld over ons werk in het communistische kamp. Ik heb gesproken over mijn begeerte om het voort te zetten en uit te breiden. Maar de praktijk zal tenslotte moeten spreken. Welnu, het bewijs dat mijn verlangen juist is, wordt geleverd door het feit, dat de ondergrondse kerk bloeit, in de Sovjet-Unie, in China, en in bijna alle communistische landen.

Om iets te laten zien van de schoonheid van onze medechristenen onder zulke vreselijke omstandigheden als hiervoor zijn beschreven, laat ik nu enkele brieven uit Rusland volgen, de laatste brieven uit Russische gevangnissen.

Hoe „Varia”, een communistisch meisje, Christus vindt, van Hem getuigt, en dwangarbeidster wordt (De eerste drie brieven zijn van „Maria”, het christen-meisje, dat „Varia” tot Christus leidde)

I

„..... ik ben nog steeds hier. Ik ontvang veel liefde, ook van een lid van de cel van de Komsomol (de Communistische Jeugdbond). Ze zei tegen me: „Ik begrijp niet wat voor een wezen jij bent. Velen hier beledigen en kwetsen je, en toch houd je van allemaal”. Ik antwoordde dat God ons geleerd heeft allen lief te hebben, niet alleen vrienden, maar ook vijanden. In het begin heeft dit meisjemij veel kwaad gedaan, maar ik heb met bijzondere aandrang voor haar gebeden. Toen ze mij vroeg of ik haar ook lief kon hebben, omhelsde ik haar en wij begonnen allebei te huilen. Nu bidden we samen.

Bid ook voor haar. Haar naam is Varia.

Als je luistert naar hen, die op luidruchtigewijze God loochenen, lijkt het dat ze het werkelijk menen. Maar het leven laat zien dat velen van hen, ofschoon ze God vervloeken met hun lippen, een groot verlangen hebben in hun hart. En je hoort het zuchten van het hart..... Deze mensen zoeken iets en willen hun innerlijke leegheid bedekken met hun godloosheid.

Uw zuster in Christus,

Maria”.

II

„In mijn vorige brief heb ik u geschreven over het atheïstische meisje Varia. Nu haast ik mij, geliefden, u te vertellen van onze grote vreugde: Varia heeft Christus aangenomen als haar persoonlijke Zaligmaker, en getuigt daarvan openlijk tegen iedereen.

Toen ze in Christus geloofde en de vreugde des heils kende, voelde ze zich tegelijk erg ongelukkig. Ze was zo ongelukkig, omdat zij tevoren gepropageerd had dat er geen God is. Nu heeft ze besloten voor haar schuld te boeten. Samen met Varia gingen we naar de bijeenkomst der godlozen. Hoewel ik haar waarschuwde om voorzichtig te zijn, had dit geen effect. Varia ging, en ik ging met haar mee, om te zien wat er gebeurde. Na het gemeenschappelijk zingen van een communistisch lied (Varia deed met dit zingen niet mee), vroeg ze te mogen spreken. Toen zij aan de beurt was, ging ze naar voren en stond voor de hele vergadering. Moedig en met veel gevoel getuigde zij tegenover de aanwezigen van

Christus als haar Heiland en vroeg haar vroegere kameraden om vergeving, omdat tot nu toe haar geestelijke ogen gesloten waren geweest, en dat ze niet had gezien, dat ze zelf naar het verderf ging en anderen naar het verderf leidde. Zij smeekte allen om de weg der zondete verlaten en tot Christus te komen.

Allen werden stil en niemand viel haar in de rede. Toen zij geëindigd had te spreken, zong ze met haar prachtige stem heel het christelijke lied: „Ik schaam mij niet om Christus te verkondigen, Die gestorven is, Zijn geboden te verdedigen en de kracht van Zijn kruis”.

En daarna..... daarna hebben ze onze Varia weggehaald. Vandaag is het de negende mei. We weten niets van haar. Maar God is machtig om haar te verlossen. Bidt! Uw
Maria”.

III

„Gisteren, de tweede augustus, had ik in de gevangenis een gesprek met onze geliefde Varia. Mijn hart bloedt als ik aan haar denk. Feitelijk is ze nog een kind. Ze is nog maar 19 jaar. Als één, die in de Heere gelooft, is ze ook in geestelijk opzicht een kind. Maar zij heeft de Heere lief met heel haar hart en is meteen de moeilijkste weg gegaan. Het arme meisje heeft zo'n honger. Toen we wisten, dat ze in de gevangenis zat, begonnen we haar pakjes te sturen. Maar ze ontving maar weinig van wat haar gestuurd werd.

Toen ik haar gisteren zag, was ze mager, bleek, geslagen. Alleen haar ogen straalden van de vrede Gods en van een bovenaardse vreugde.

Ja, geliefden, zij, die de heerlijke vrede van Christus niet hebben ervaren, kunnen het niet begrijpen..... Maar hoe gelukkig zijn ze, die deze vrede bezitten..... Wat ons betreft, die in Christus zijn, geen lijden of teleurstelling mag ons weerhouden.....

Ik vroeg door de ijzeren staven heen: „Varia, heb je geen spijt van wat je gedaan hebt?” „Neen”, antwoordde ze. „En als ze me vrij zouden laten, zou ik ze opnieuw gaan vertellen van de grote liefde van Christus. Je moet niet denken dat ik lijd. Ik ben erg blij dat de Heere zoveel van mij houdt en dat Hij mij de vreugde geeft, dit te verdragen voor Zijn naam”.

Ik zou willen vragen dat u vooral voor haar bidt met heel uw hart. Waarschijnlijk zal ze naar Siberië worden gezonden. Haar kleren en al haar bezittingen hebben ze van haar afgenomen. Ze heeft niets overgehouden, behalve hetgeen ze aan heeft. Ze heeft geen familie en wij moeten de meest noodzakelijke dingen voor haar bijeenbrengen. Het laatste bedrag, dat u mij gezonden hebt, heb ik opzij gelegd. Als Varia gedeporteerd wordt, zal ik het haar geven. Ik geloof dat God haar sterken zal en haar ook in de toekomst kracht zal schenken om vol te houden. Moge God haar bewaren! Uw

Maria”.

IV

„Lieve Maria,
Eindelijk ben ik zover dat ik je kan schrijven. Wij zijn goed aangekomen in..... Ons kamp ligt tien mijl van de stad. Ons leven hier kan ik niet beschrijven. Je weet dat wel. Ik zou alleen iets over mijzelf schrijven. Ik dank God, dat Hij mij gezondheid geeft en dat ik lichamelijk in staat ben om te werken. Ikzelf en zuster „X” werden te werk gesteld in de werkplaats. Het werk is moeilijk en de gezondheid van zuster „X” is slecht. Ik moet voor haar en voor mijzelf werken. Ik maak eerst mijn eigen werk af en daarna help ik mijn zuster. Wij werken twaalf à dertien uur per dag. Ons eten is net als dat van jullie, erg weinig. Maar het is niet zozeer dit, waarover ik je wou schrijven. Mijn hart prijst en dankt God, dat Hij mij door jou de weg der zaligheid heeft laten zien. Nu ik op die weg ben, heeft mijn leven een doel, en weet ik waar ik heen ga en waar ik voor lijd. Ik gevoel het verlangen in mij om aan iedereen te vertellen en te getuigen van de grote heilsvreugde, die ik in mijn hart draag. Wie kan ons scheiden van de liefde Gods in Christus? Niemand en niets. Gevangenis noch lijden. Het lijden dat God ons zendt, maakt ons geloof in Hem alleen maar sterker. Mijn hart is zo vol van de overvloeiende genade Gods. Op het werk word ik uitgevloekt en gestraft en geven ze me extra arbeid, omdat ik me niet stil kan houden, maar aan ieder moet vertellen wat de Heere aan mij gedaan heeft. Hij heeft mij tot een nieuwe mens, een nieuwe schepping gemaakt, mij, die op de weg des verderfs wandelde. Kan ik na zo iets dan nog zwijgen? Neen, nooit!

Zolang mijn lippen kunnen spreken, zal ik tegenover iedereen getuigen van Zijn grote liefde.

Op weg naar het kamp ontmoetten we vele broeders en zusters in Christus. Hoe verrassend is het dat je door de Geest voelt, dat het kinderen Gods zijn, als je deze broeders en zusters voor het eerst ontmoet. Het is niet eens nodig om te spreken. Op het eerste gezicht voel je en weet je wie ze zijn. Toen wij op weg waren naar het kamp, kwam op een station een vrouw naar ons toe, gaf ons eten, en zei maar twee woorden: „God leeft”.

De eerste avond, toen we hier aankwamen (het was al laat), werden we naar ondergrondse barakken gebracht. Wij groetten de aanwezigen met de woorden: „Vrede zij u”. Tot onze grote vreugde klonk uit alle hoeken het antwoord: „Wij ontvangen u met vrede”. En vanaf de eerste avond voelden we, dat we familie waren.

Ja, zo was het inderdaad. Wij zijn hier met velen, die geloven in Christus als onze persoonlijke Zaligmaker. Meer dan de helft van de gevangenen bestaat uit gelovigen. Wij hebben grote zangers en goede Evangeliepredikers in ons midden. Als wij 's avonds na de zware arbeid allemaal bij elkaar zijn, hoe heerlijk is het dan om tenminste enige tijd samen door te brengen in gebed aan de voeten van onze Heiland. Met Christus is er overal vrijheid. Ik heb hier vele prachtige geestelijke liederen geleerd en iedere dag geeft God mij meer te verstaan van Zijn Woord. Op negentienjarige leeftijd heb ik voor het eerst de geboorte van Christus gevierd. Nooit zal ik die schone dag vergeten! We moesten de hele dag werken. Maar niettemin konden enkele van onze broeders naar de rivier gaan, die dichtbij was. Daar hebben ze het ijs gebroken en de plaats gereed gemaakt waar — overeenkomstig Gods Woord — ikzelf en zeven broeders 's avonds werden gedoopt. O, wat ben ik nu gelukkig, en wat zou ik graag willen, Maria, dat jij ook bij mij was, zodat ik door mijn liefde voor jou tenminste een klein beetje mocht vergoeden van het kwaad, dat ik je in het verleden heb aangedaan. Maar God zet ieder van ons op zijn eigen plaats en wij moeten vast staan waar God ons geplaatst heeft.

Doe mijn groeten aan heel de dierbare familie van kinderen Gods. God zal je gewone werk rijkelijk zegenen, zoals Hij ook mij zegende. Lees Hebr. 12 : 1-3.

Al onze broeders groeten je en zijn blij, dat je geloof in God

zo krachtig is en dat je Hem in je lijden zonder ophouden prijst. Als je aan anderen schrijft, doe ze dan onze groeten.
Je Varia”.

V

„Lieve Maria,

Eindelijk heb ik gelegenheid gevonden je een paar regels te schrijven. Ik mag je zeggen, dat door Gods genade, ikzelf en zuster „X” gezond zijn en ons goed voelen. We zijn nu in..... Ze sturen ons naar..... en daar blijven we. Ik dank je voor je moederlijke zorg over mij. We hebben alles ontvangen wat je voor ons klaargemaakt hebt. Ik dank je voor het meest waardevolle: de Bijbel. Dank aan allen, en als je ze schrijft, breng ze dan mijn groeten en mijn dank over voor hetgeen ze voor mij gedaan hebben.

Daar de Heere mij het diepe geheim van Zijn heilige liefde heeft geopenbaard, beschouw ik mijzelf als de gelukkigste mens ter wereld. De vervolgingen, die ik heb te verduren, beschouw ik als een bijzondere genade. Ik ben blij dat de Heere mij vanaf de eerste dagen van mijn geloof het grote geluk heeft gegeven voor Hem te mogen lijden. Bidt allen voor mij, dat ik de Heere tot het einde toe trouw mag blijven. Moge de Heere u allen bewaren en u sterken voor de heilige strijd!

Ik en zuster „X” groeten u allen met een kus. Als we naar..... gezonden worden, zullen we misschien gelegenheid hebben u weer te schrijven. Maak je geen zorgen over ons. Wij zijn blijde en verheugd, want ons loon in de hemelen is groot, Matth. 5 : 11, 12.

Je Varia”.

Dit is de laatste brief van Varia, het jonge communistische meisje, dat Christus vond, van Hem getuigde en tot dwangarbeid werd veroordeeld. Men heeft nooit meer iets van haar gehoord, maar haar schone liefde en haar getuigenis voor Christus laten de geestelijke schoonheid zien van de lijdende, trouwe ondergrondse kerk in een derde gedeelte van de wereld, dat door het communisme wordt overheerst.

HOOFDSTUK VIII

Iedere vrije christen kan onmiddellijk helpen op de volgende manieren: Atheïsten zijn mensen, die de onzichtbare bronnen van hun leven niet erkennen. Zij hebben geen gevoel voor het verborgene. Christenen kunnen hen het best helpen door zelf niet te leven bij het zichtbare, maar door het geloof, en aldus een leven te leiden in gemeenschap met de onzienlijke God. Zij kunnen ons het beste helpen door zelf een leven te leiden als konsekvente christenen, een leven van opoffering. Zij kunnen helpen door openlijk te protesteren, zo dikwijls er christenen worden vervolgd.

Westerse christenen kunnen ons helpen door voor de communisten te bidden, dat zij bekeerd mogen worden. Zo'n gebed lijkt naïef. Wij baden voor de communisten en ze folterden ons de volgende dag nog erger dan vóór het gebed. Maar 's Heeren gebed voor Jeruzalem is ook zo naïef geweest. Na dat gebed hebben ze Hem gekruisigd. Maar slechts enkele uren later sloegen ze zich op de borst, en op een dag werden er 5000 bekeerd. En wat de anderen betreft, was het gebed ook niet verloren. Elk gebed, dat niet wordt aanvaard door degene voor wie u bidt, keert met een bijzondere zegen tot u terug, en wordt een vloek voor degenen, die het voorwerp van uw gebed is. Het woord van Christus vervullend, hebben ik en vele andere christenen altijd gebeden voor Hitler en de zijnen. En ik ben er zeker van, dat onze gebeden evenzeer hebben geholpen om hem te overwinnen als de kogels der geallieerde soldaten. Wij moeten onze naaste liefhebben als onszelf. De communisten zijn evengoed onze naasten als ieder ander.

Communisten zijn de uitkomst van het verwaarlozen van Christus' woorden: „Ik ben gekomen opdat zij het leven hebben en overvloed hebben”. Christenen hebben het leven in de maatschappij nog niet voor iedereen overvloedig gemaakt. Sommigen heeft men aan de buitenkant laten blijven van alles wat in het leven waarde heeft. Toen zijn ze in opstand gekomen en hebben de communistische partij gesticht. Dikwijls zijn

het slachtoffers van sociaal onrecht. Nu zijn ze bitter en wreed. Wij moeten tegen hen strijden. Maar de christenen, ook als ze tegen een vijand moeten strijden, begrijpen hem en hebben hem lief. Wij zijn niet onschuldig aan het feit, dat sommigen communist zijn. Wij staan in elk geval schuldig door het verwaarlozen van onze plicht. Dat moeten we goed maken door hen lief te hebben (wat heel iets anders is dan hen aardig te vinden) en voor hen te bidden.

Ik ben niet zo naïef om te denken, dat liefde alleen het communistische probleem kan oplossen. Ik zou de autoriteiten in een staat niet willen aanraden het probleem van het gangsterdom alleen door liefde op te lossen. Voor gangsters heb je een politie nodig, rechters, gevangenis, en niet alleen dominees. Als de gangsters zich niet bekeren, moeten ze worden opgesloten. Nooit zou ik het christelijk gebruik van het begrip „liefde” willen aanwenden om de rechte politieke, economische of kulturele strijd tegen de communisten tegen te werken, aangezien zij niets anders zijn dan gangsters op internationale schaal. Gangsters stelen een portemonnaie; zij stelen hele landen. Maar de predikant en de individuele christen moeten hun best doen om tot Christus te brengen zowel de communist — wat zijn misdaad ook moge zijn — als zijn onschuldige slachtoffers. Hij moet voor hen bidden met begrip.

Bijbels en Evangelien zijn dringend nodig

In de tweede plaats door het sturen van Bijbels en Bijbelgedeelten. Er zijn beslist wel mogelijkheden om die veilig naar communistische landen te sturen. Sedert ik eruit gekomen ben, heb ik er al heel wat verzonden, die goed aangekomen zijn. Er zijn beslist middelen om ze te zenden, wanneer u als vrije christenen ze maar ter beschikking wilt stellen van uw broeders en zusters van de ondergrondse kerk. Toen ik nog in Roemenië was, heb ik zelf vele Bijbels ontvangen, die op een bepaalde wijze het land ingebracht waren. De manier van verzending is de moeilijkheid niet. Alleen maar dat ze verschaft zullen worden. Ze zijn dringend nodig. Duizenden christenen in de satelliet-landen en in Rusland hebben in twintig tot vijftig jaar geen Bijbels of Evangelien gezien. Op zekere dag kwamen er twee dorpsbewoners naar mijn huis. Ze waren erg vuil. Ze waren namelijk van hun eigen

dorp gekomen om de hele winter door bevroren grond op te scheppen en aldus wat geld te verdienen, in de stille hoop, dat ze daarmee een oude, versleten Bijbel zouden kunnen kopen en die meenemen naar hun dorp. Omdat ik Bijbels had gekregen uit Amerika, kon ik hen een nieuwe Bijbel geven, niet een oud en kapot exemplaar. Ze konden hun ogen niet geloven! Ze probeerden mij te betalen met het geld, dat ze verdienden met het scheppen van bevroren grond. Ik weigerde hun geld. Zij haastten zich met hun Bijbel terug naar hun dorp. Een paar dagen later kreeg ik een brief, die getuigde van een onbeteugelde, uitbundigeblijdschap, waarin ze mij bedankten voor de Bijbel. Hij was getekend door dertig dorpelingen! Ze hadden de Bijbel voorzichtig in dertig stukken gesneden en ruilden die delen dan met elkaar!

Ik ken iemand, die zijn trouwring verruilde voor een Bijbel. Wij kunnen Bijbels en Evangelieën en literatuur zenden. Dit is één manier waarop *u* wat kunt doen.

In de derde plaats moeten we speciale literatuur drukken en verzenden om het atheïstische vergif tegen te gaan, dat de jeugd wordt toegediend van de bewaarschool tot de universiteit. De communisten hebben een boek uitgegeven onder de titel „De Reisgids van de Atheïst”. Het is de „Bijbel” van de atheïsten. Eenvoudige uitgaven worden onderwezen aan kinderen van de bewaarschool en meer uitgebreide versies van dezelfde „Reisgids” worden gebruikt als de kinderen vorderingen maken. Deze gevaarlijke „Bijbel” volgt het kind als het opgroeit en vorderingen maakt, en vergiftigt hem voortdurend met atheïsme. De christelijke wereld heeft nooit een antwoord laten verschijnen op deze Reisgids van de Atheïst. Toch kunnen en moeten wij het christelijk antwoord op de vergiftige, atheïstische leringen drukken en verspreiden. We moeten dit dadelijk doen, want de ondergrondse kerk heeft geen literatuur, die ze kangevenaant de jeugd, die door de „Atheïstische Reisgids” wordt vergiftigd. De ondergrondse kerk heeft als het ware de handen op de rug vastgebonden, totdat ze over zulke literatuur beschikt in de verschillende talen der communistische landen.

Onze vergiftigde jeugd moet een antwoord hebben, Gods antwoord, het christelijk antwoord, óns antwoord! Dit is weer iets waarin *u* hulp kunt verlenen, door zulke literatuur te verschaffen als het antwoord op de „Atheïstische Reisgids”, geïllustreerde jeugdliteratuur, en kinderbijbels.

Het vierde, dat wij moeten doen, is samen te werken met leden van de ondergrondse kerk en hun financiële steun te bieden, zodat ze op reis kunnen gaan en met het Evangelie kunnen rondtrekken, in Evangelisatie van man-tot-man. Thans zijn zovelen van hen aan hun huis gebonden, omdat de gelden ontbreken, die ze nodig hebben voor reisbiljetten, buskosten, treinkosten en voor maaltijden gedurende de reis. Dus zitten ze vast en kunnen ze niet heen en weer trekken, terwijl dorpen op twintig tot dertig mijl afstand tevergeefs een beroep op hen doen om over te komen voor geheime samenkomsten. Door ze maandelijks een gering bedrag te geven, kunnen we deze belemmering wegnemen, zodat zij aan die verzoeken gevolg kunnen geven en naar allerlei steden en dorpen kunnen trekken met de boodschap van het Woord Gods.

De voormalige predikanten, die om hun geloof in communistische gevangenissen hebben gezeten, hebben een dringende Evangelie-boodschap, en ook een brandende liefde voor verloren zielen, maar ze beschikken niet over de middelen om die boodschap naar steden en dorpen te gaan brengen. Een gering bedrag per maand zal ze die middelen verschaffen. Er moet hulp worden geboden aan christen-mannen en -vrouwen, die als lekepredikers dienst doen. Omdat ze christen zijn, verdienen ze nauwelijks genoeg om in leven te blijven, zodat ze niets overhouden om van dorptot dorp en van stad tot stad te kunnen trekken met de boodschap van het Evangelie. Een bescheiden maandelijks toelage zal dat „wonder” voor hen mogelijk maken.

Predikanten van officiële kerken, die met groot gevaar een tweede, geheime, ambtsbediening uitoefenen, moeten voor dat werk over gelden kunnen beschikken, die hun in het geheim ter beschikking gesteld worden. Het door de communistische regering vastgestelde „traktement” is uiterst laag. De bereidheid van ~~deze~~ predikanten om hun vrijheid op het spel te zetten door de communistische bepalingen te negeren en in geheime bijeenkomsten het Evangelie te verkondigen aan kinderen, jonge mensen en volwassenen, is niet genoeg. Zij moeten de middelen hebben om hun vruchtbare, heimelijke dienstwerk te kunnen verrichten. Een bedrag van vijftien à twintig dollar per maand zal zo'n lid van de ondergrondse kerk in de gelegenheid stellen, op doeltreffende wijze het Evangelie te verbreiden. Ook op deze manier kunt u de

ondergrondse kerk helpen.

Vervolgens moet het Evangelie over de radio worden uitgezonden naar de communistische landen. Door gebruik te maken van destations in de vrije wereld, kunnen we geestelijk voedsel verschaffen aan de ondergrondse kerk, die zelf grote behoefte heeft aan het brood des levens. Omdat de communistische regeringen zelf gebruik maken van de korte golf voor het uitzenden van hun communistische propaganda onder hun eigen volk, zijn miljoenen Russen en andere onderdrukte volken in het bezit van een radio waarmee ze deze uitzendingen kunnen ontvangen. De deuren zijn thans open voor radio-uitzendingen naar communistische landen.

Dit werk moet ook worden uitgebreid. De ondergrondse kerk heeft behoefte aan het geestelijk voedsel, dat deze uitzendingen kunnen verschaffen. Ook op deze wijze kunt u de ondergrondse kerk in communistische landen te hulp komen.

Het leed van de gezinnen der christen-martelaren

Wij moeten zorgen voor hulp aan de gezinnen van christen-martelaars. Tienduizenden gezinnen van christen-martelaars maken een onbeschrijfelijk tragisch lijden door. Als een lid van de ondergrondse kerk wordt gearresteerd, wordt zijn gezin getroffen door een verschrikkelijk drama. De communisten hebben dit zorgvuldig uitgedacht ter verzwaring van het lijden van vrouw en kinderen, die de christen-martelaar achterlaat. Als een lid van de ondergrondse kerk naar de gevangenis gaat — dikwijls om aan marteling en dood te worden overgegeven — dan is dat nog maar een begin van het lijden. Er komt een schier eindeloos lijden over zijn gezin. Ik kan u naar waarheid getuigen, dat wij er nooit doorgekomen en in leven gebleven waren om bij u te zijn en u deze woorden te schrijven, als eenvoudige christenen in de vrije wereld geen hulp hadden gezonden voor mij en mijn gezin. Dezer dagen is er in Rusland en elders een nieuwe golf van massa-arrestaties en van terreur tegen de christenen opgekomen. Er worden voortdurend nieuwe martelaars gemaakt. Ook als zij ten grave gaan en hun loon ontvangen, leven hun gezinnen in verschrikkelijk tragische omstandigheden. Wij moeten en kunnen de gezinnen van christen-martelaars helpen. Natuurlijk moeten wij ook uitgehongerde Indiërs en Afrikanen helpen. Maar wie heeft meer recht op hulp van de chris-

tenen dan de gezinnen der martelaren, die voor Christus zijn gestorven en zij, die in communistische gevangenissen worden gemarteld om hun geloof?

Wij kunnen de ondergrondse kerk te hulp komen door hulp te bieden aan de vrouwen en kinderen van haar leden, die gevangen, gemarteld of gedood worden om hun ondergrondse arbeid. Dan zullen zij weten dat hun gezinnen niet vergeten worden of verhongeren, als zij zelf in communistische gevangenissen lijden om Christus' wil. Dit moet gebeuren. Sedert mijn bevrijding is er al heel wat financiële hulp geboden aan gezinnen van christen-martelaars. Wat gedaan werd, is echter weinig, vergeleken met wat we met uw hulp *zouden kunnen doen*. U kunt de ondergrondse kerk helpen door de vrouwen en kinderen van haar martelaren te helpen.

Als een lid van de ondergrondse kerk, die nog leeft en is ontkomen, heb ik u een boodschap overgebracht, een oproep, een smeekbede van mijn broeders, die ik heb achtergelaten. Ze hebben mij gezonden om u deze boodschap van hen over te brengen. Door een wonder heb ik alles overleefd en kan ik deze opdracht vervullen.

Ik heb u gewezen op de dringende noodzaak Christus te prediken aan de communistische wereld. Ik heb u gesproken van de dringende noodzaak de gezinnen der christen-martelaren te helpen. Ik heb u gezegd op welke manieren u de ondergrondse kerk kunt helpen haar opdracht te vervullen om het Evangelie te verbreiden.

Toen ik geslagen werd op mijn voetzolen, schreeuwde mijn tong. Waarom schreeuwde mijn tong? Die werd toch niet geslagen? Zij schreeuwde, omdat de tong en de voeten beide delen zijn van hetzelfde lichaam. U als vrije christenen zijt een deel van hetzelfde lichaam van Christus, dat thans in communistische gevangenissen geslagen wordt, en dat thans martelaren voortbrengt om Christus' wil.

Kunt u onze pijn niet voelen?

De kerk der eerste eeuwen, in al haar schoonheid, zelfop-offering en toewijding, is weer tot leven gekomen in de communistische landen.

Toen onze Heere Jezus Christus in de hof van Gethsémané worstelde in het gebed, bevonden Petrus, Jakobus en Johannes zich op een steenworp afstand van het grootste drama der geschiedenis, maar — in een diepe slaap.

Achter de muren van het ijzeren gordijn herhaalt zich, nu, in

deze tijd, heel het drama, de dapperheid en het martelaarschap van de eerste kerk, maar — de kerk in vrijheid slaapt.

Alleen en zonder hulp strijden onze broeders daarginds de zwaarste en heldhaftigste strijd van de twintigste eeuw, evenarend het heldendom, de dapperheid en de toewijding der oude kerk. Maar de vrije kerk slaapt voort, onbewust van haar strijd en worsteling, evenals Petrus, Jakobus en Johannes sliepen tijdens de doodstrijd van hun Heiland. Zult u ook slapen, terwijl de ondergrondse kerk, uw broeders in Christus, eenzaam lijden en strijden voor het Evangelie? Of zult u luisteren naar onze noodkreet: „Denk aan ons, help ons”?

Laat ons niet over aan ons lot!

Giften voor het werk van de ondergrondse kerk kunnen worden gestort op postrekening 524990 ten name van: Alg. Secr. I.C.C.C., Singel 386, Amsterdam, met vermelding: Voor de ondergrondse kerk.